

JOENSUUN
YLIOPISTO

Joensuun yliopisto

Esa Anttikoski

JOENSUUN YLIOPISTON LUOTEIS-VENÄJÄÄ
JA BALTIAN MAITA KOSKEVAT HANKKEET

**JOENSUUN YLIOPISTON
LUOTEIS-VENÄJÄÄ JA BALTIAN MAITA
KOSKEVAT HANKKEET**

**Esa Anttikoski,
Joensuun yliopisto
2004**

Hallintoviraston raportteja ja selvityksiä / Joensuun yliopisto 34

Nimike	Joensuun yliopiston Luoteis-Venäjää ja Baltian maita koskevat hankkeet
Julkaisija	Joensuun yliopisto
Päätoimittaja	Ulla Mikkola
Vaihdot	Joensuun yliopiston kirjasto / Vaihdot PL 107, 80101 Joensuun yliopisto puh. (013) 251 2677, faksi (013) 251 2691 s-posti: vaihdot@joensuu.fi
Myynti	Joensuun yliopiston kirjasto / Julkaisujen myynti PL 107, 80101 JOENSUU puh. (013) 251 2652, faksi (013) 251 2691 s-posti: joepub@joensuu.fi

Reports from the Administrative Office of the University of Joensuu 34

Title	Joensuun yliopiston Luoteis-Venäjää ja Baltian maita koskevat hankkeet
Publisher	Joensuun yliopisto
Series Editor	Ulla Mikkola
Exchanges	Joensuun yliopiston kirjasto / Vaihdot PL 107, 80101 Joensuun yliopisto puh. (013) 251 2677, faksi (013) 251 2691 s-posti: vaihdot@joensuu.fi
Sales	Joensuun yliopiston kirjasto / Julkaisujen myynti PL 107, 80101 JOENSUU puh. (013) 251 2652, faksi (013) 251 2691 s-posti: joepub@joensuu.fi

ISBN 952-458-643-6
ISSN 0782-8489

Joensuu 2004
Joensuun yliopistopaino

ESIPUHE

Käsillä oleva raportti on osa Joensuun yliopiston vararehtorin 30.4.2003 asettaman Raja-alueiden yhteiskuntakehitys ja kulttuurien vuorovaikutus –työryhmän työtä. Työryhmän tarkoituksena on valmistella kehittämisohjelma tälle yliopiston strategiselle painoalalle.

Raportin on koontanut FL Esa Anttikoski pääasiassa syksyn 2003 aikana. Sitä on edelleen täydennetty alkuvuoden 2004 aikana. Täydennysvaiheen työtä on koordinoanut työryhmän toinen sihteeri, kehittämisspäällikkö Kari Vuorinen. Toinen sihteeri, kansainvälisten asiain päällikkö Outi Savonlahti on puolestaan koontanut V luvun tiedot. Myös työryhmän jäsenet, jotka edustavat aihealueen kannalta keskeisiä tiedekuntia ja laitoksia, ovat osallistuneet omalla tärkeällä panoksellaan raportin päivittämiseen.

Raportissa on tiivistetty se yliopistomme tutkimus, opetus ja kehittämistoiminta, joka kohdistuu maamme lähialueille ja erityisesti Luoteis-Venäjälle. Esimerkiksi opinnäytetöistä on mukana vain otsikko, jonka takana voi olla vuosien elämäntyö. Rehtorina voin olla entistä vakuuttuneempi siitä, että voimme puhua tässä yhteydessä aidosta osaamisalasta - olipa vertailukohtana mikä tahansa Suomen tai muun EU-maan yliopisto. Silti yliopistossa ei ole koskaan varaa itsetyytyväisyyteen ja tämäkin osaamisala vaatii yhä vahvempia kehittämispanoksia ja strategisia valintoja, joita työryhmän on tarkoitus valmistella syksyn 2004 aikana.

Tämänkaltainen raportti on aina jossain määrin vanhentunut jo ilmestytessään. Anttikosken keräämässä aineistossa ei ollut vielä esimerkiksi yliopiston tämän hetken ehkä merkittävintä uutta avausta, the Finnish-Russian Cross-Border University (CBU) -hanketta. Joensuun yliopisto koordinoi tätä hankekokonaisuutta, johon se on saanut vuodeksi 2004 rahoitusta sekä opetusministeriöstä että ulkoasiainministeriöstä. Hankkeen jatkorahoituksesta vuonna 2005 on jo sovittu opetusministeriön osalta kevään 2004 tulosneuvotteluissa.

CBU-hankkeen tarkoituksena on suomalais-venäläiseen yhteistyöhön perustuvien maisteri- ja jatkossa mahdollisesti myös tohtoriohjelmien valmistelu ja toteuttaminen. Suomen puolelta yhteistyöyliopistoinamme ovat Helsingin yliopisto, Kuopion yliopisto, Lappeenrannan teknillinen yliopisto ja Tampereen yliopisto. Venäjän puolelta yhteistyössä ovat mukana Pietarin valtionyliopisto, Pietarin polytekninen valtionyliopisto ja Petroskoin valtionyliopisto sekä ehdokasjäsenenä Pietarin eurooppalainen yliopisto. Valmisteluprojektin tavoitteena on selvittää, millä tieteenaloilla yhteistyöohjelmia voitaisiin perustaa, millä tavalla yliopistokoulutuksen ja lainsäädännön eroavuudet voidaan ratkaista sekä millä tavalla ohjelmien rahoitus järjestetään.

Kiitän kaikkia tämän raportin kokoamiseen ja viimeistelyyn osallistuneita henkilöitä ja erityisesti Esa Anttikoskea.

Perttu Vartiainen
rehtori, työryhmän puheenjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	3
TIIVISTELMÄ	8
I TUTKIMUSHANKKEET	10
1 Luoteis-Venäjää koskevat tutkimushankkeet	10
1.1 Kielitieteelliset tutkimukset	10
The Construction of a Full-text Database on Balto-Finnic Languages and Russian Dialects in Northwest Russia	10
Inkerinsuomalaisten kieliolot ja inkerinsuomen nykytila.....	10
Suomen pohjois- ja eteläkarjalaisten kielellinen identiteetti	11
Venäläisen mediatekstin retorinen rakenne ja sen sosiokulttuurinen konteksti	11
1.2 Kulttuuritieteelliset tutkimukset	12
Modernisaatio karjalaisessa kylässä.....	12
Suomalais-ugrilaisten kansojen mytologia.....	12
Construction of new culture in the former Finnish Karelia.....	12
Suomen venäläinen kulttuuriperinne.....	12
Näköaloja provinssiin: paikallisteksti, -myytti, -kerronta, -identiteetti	13
Neuvosto-Karjalan suomenkieliset kirjailijat – toiset äänet	14
Neuvostoajan vaikutus Karjalan musiikkiin, erityisesti kansanmusiikkiin	14
Etniskulttuuriset toiseudet - voimavara ja rajoite	15
Rituaalein kylästä metsään. Vepsäläisten ritualisoitunut ja sukupuolittunut luontosuhde	16
1.3 Historian tutkimukset	16
Regionalismin haasteet Venäjän Federaatiolle – Hajoaako Venäjän Federaatio?	16
Uuden Venäjän rakentamisen edellytykset: Kansallisen menneisyyden ja eurooppalaisuuden vuorovaikutus Venäjän 1900-luvun kehityksessä	16
Ruraali perhe Koillis-Euroopassa.....	17
Suomen itäraja keskiajalta modernin ajan kynnykselle (1323–1809)	18
Liikettä Venäjän Karjalassa. Neuvostourheilusta eriytyneeseen liikuntakulttuuriin.....	18
Mottitaktiikan kehitys talvisodassa	19
1.4 Yhteiskuntatieteelliset tutkimukset	19
Erilaisuuden kanssa eläminen Venäjällä – hybridit identiteetit ja arkipäivän rasismi nuorten venäjämäalaisten (rossijane) keskuudessa.....	19
Uusiutuvien luonnonvarojen hallinta Luoteis-Venäjällä.....	20
Lines of Exclusion as Arenas of Co-operation: Reconfiguring the External Boundaries of Europe – Policies, Practices, and Perceptions (EXLINEA).....	20
Russian Regions and the Rebordering of Europe – Post-enlargement EU Border Regime and Images of Europe in Neighbouring Russian Regions.....	21
Reconstitution of Northwest Russia as an economic, social and political space: the role of cross-border interaction	21
Does the Geography of Russian Peripheries Really Change? Dynamics of Spatial Restructuring and Industrial Development in Krasnoyarsk and Murmansk Oblasts	22
Ekologisen modernisaation edellytykset venäläisissä tehdasyhdyskunnissa	22
Nuorten subjektiivinen hyvinvointi, terveys ja terveystyöttyminen Karjalassa	23

Crossing European Borders: crossborder activities in German-Czech and Finnish-Russian border regions	23
1.5 Taloustieteelliset tutkimukset.....	24
Suomen lähialueiden talousseuranta	24
1.6 Ympäristötieteelliset tutkimukset	24
Development and Implementation of an Integrated Programme for Environmental Monitoring of Lake Ladoga: Protection and Sustainable Use of Aquatic Resources (DIMPLA)	24
Laatokan ja sen valuma-alueen vesivarojen käyttö ja hoito	25
Laatokan kalavarojen arviointi, kestävä käyttö, hoito ja seuranta.....	26
Rautapellettitehtaan jätevesien vaikutus järviökosysteemin rakenteeseen ja toimintaan Kostamuksessa, Karjalan Tasavallassa	27
Luonnontilan palautumisprosessi Luovutetun Karjalan järviissä väestön evakuoinnin seurauksena.....	27
Maankäytön muutoksien vaikutus Äyräpäänjärven kasvillisuuden ja linnuston kehitykseen.....	28
Aunuksen Karjalan asutus- ja ympäristöhistorian paleoekologinen ja arkeologinen tutkimus	28
1.7 Metsätieteelliset tutkimukset.....	29
Metsäsektorin murros Karjalan tasavallassa: talous ja politiikka.....	29
Metsäinventointi Novgorodin alueella Venäjällä	30
2 Viroa ja muita Baltian maita koskevat tutkimushankkeet.....	30
2.1 Kielitieteelliset tutkimukset	30
Viro ja suomi kohdekielinä (VIRSU).....	30
2.2 Historian tutkimukset	31
Viron valtakunnalliset urheiluorganisaatiot 1918–1940.....	31
2.3 Kasvatustieteelliset tutkimukset.....	32
Musiikinopettajien koulutus Suomessa ja Virossa	32
2.4 Yhteiskuntatieteelliset tutkimukset.....	32
Development Scenarios and Policy Recommendations for the New EU External Border Area: Estonian-Russian.....	32
II OPETUSOHJELMAT, KURSSIT JA SEMINAARIT, JOISSA KÄSITELLÄÄN KOHDEALUEITA TAI OPISKELIJAT OVAT KOHDEALUEILTA	33
1 Humanistinen tiedekunta.....	33
Vieraiden kielten laitoksen venäjän kielen oppiaine	33
Kansainvälisen viestinnän laitoksen venäjän kielen oppiaine	33
Viron ja muiden itämerensuomalaisten kielten opetus suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitoksella	34
Suomi toisena/vieraana kielenä –opintokokonaisuus	34
Perinteentutkimus	35
Musiikkitiede.....	35
Historia	35
Arkeologia.....	36
2 Teologinen tiedekunta.....	36
Ortodoksinen teologia	36

3 Yhteiskuntatieteiden tiedekunta	37
Maantiede ja yhteiskuntamaantiede.....	37
Northern and Eastern Europe in a Global Context – an International Master’s Degree Programme in Human Geography	37
4 Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	39
Biologia	39
An International Master's Degree Program in Information Technology, IMPIT+	39
5 Metsätieteellinen tiedekunta.....	40
Venäjän metsätalouden opintokokonaisuus.....	40
6 Monitieteiset opintokokonaisuudet.....	40
Karelia, Russia and the Baltic Area.....	40
Russian Studies.....	42
Ympäristönsuojelun opinnot.....	42
An International Study Programme in Environmental Science and Forestry.....	43
7 Kielikeskus	43
Kielikeskuksen venäjän kielen opetus.....	43
Kielikeskuksen viron kielen opetus.....	44
Suomi vieraana kielenä –opetus	44
III JATKO-OPINNOT.....	45
1 Tekeillä olevat kohdealuetta käsittelevät liseniaatin- ja väitöskirjatyöt.....	45
2 Joensuun yliopistossa hyväksytyt kohdealuetta käsittelevät väitöskirjat	46
3 Kohdealuetta käsitteleviä opinnäytetöitä	49
IV KOHDEALUETTA KOSKEVAT KEHITTÄMIS- JA YHTEISTYÖHANKKEET.....	55
1 Humanistinen tiedekunta.....	55
Suomi, Venäjä ja EU –tulkkipolustusprojekti.....	55
Karjalan kielen asema Suomessa.....	56
2 Yhteiskuntatieteiden tiedekunta	56
Psykologian laitoksen ja oppilaanohjauksen koulutuksen tutkijankoulutusohjelma Life and Counselling in Context (LiCC)	56
Border Region Studies - EU:n raja- ja reuna-alueisiin liittyvän koulutuksen kehittäminen ja tuotteistaminen	56
Decentralised Cross-border Co-operation: Developing Legal Instruments for Community Co-operation.....	57
Ympäristöoikeuden opetuksen kehittäminen Petroskoin valtionyliopistossa.....	58
3 Metsätieteellinen tiedekunta.....	58
Petroskoin yliopiston metsätieteellisen tiedekunnan opetuksen kehittäminen	58
Barentsin metsäryhmä	59
Mallimetsäalueen identifiointi Luoteis-Venäjällä	59
Komin puukaupparyitysten puunhankinnan -korjuun, -kuljetuksen ja kaupan koulutusohjelman pilottiohjelman I-vaihe	60

4 Karjalan tutkimuslaitos / yhteiskuntatieteellinen osasto	60
Itäraja Venäjän ja EU:n yhteistyön kenttänä	60
Rajatutkimus, EU & Venäjä – Rajaosaamisen Venäjä –verkoston kehittäminen	62
5 Karjalan tutkimuslaitos/Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia	62
Joensuun seudun aluekeskusohjelma, raja- ja lähialueosio	63
Venäjän kaupan ja lähialueyhteistyön aluetaloudelliset vaikutukset Pohjois-Karjalassa.....	64
Selvitys Pohjois-Karjalan ja Karjalan tasavallan välisen työvoiman liikkuvuuden edistämisen mahdollisuuksista ja esteistä.....	64
6 Täydennyskoulutuskeskus	65
Raja- ja lähialueosaaminen/Itäinnova	65
Prodeka - The Programme for the development of Regional Economic Capacity and Cross-Border co-operation in the Republic of Karelia	65
Development of Co-operation between Women Entrepreneurs in the Border Region	65
Development of women entrepreneurs with special emphasis on women (DAME)	66
Venäjä – mahdollisuuksien maa. Venäjän kaupan koulutusohjelma pohjoiskarjalaisille naisyrityksille.....	67
Naiset rajalla.....	67
Naiset rajalla –jatkoehänke	68
Metallialan alihankinta- ja yhteistyöprojekti.....	68
Raja- ja lähialueosaamisverkosto NEBEX	69
Perspectives of enterprise education in the Finnish Russian border region	70
Paluumuuttoa Suomeen suunnittelevien muuttovalmennus Petroskoissa	70
Koli Border Forum –seminaarisarja	71
Työelämä ja hyvinvointipalvelut	71
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukset.....	71
PÄTEVÄ – maahanmuuttajat työelämään – projekti	72
7 Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus	73
Tullitermihanke	74
Matkailun Venäjä-foorumi	74
From Ladoga to the Polar Sea via the Fennoscandinavian Green Belt	
V OPISKELIJA- JA HENKILÖSTÖVAIHTO	76
1 Joensuun yliopiston ja kohdealueen korkeakoulujen väliset yhteistyösopimukset	76
2 Opiskelijavaihto	77
Kahdenvälisiin yhteistyösopimuksiin perustuva opiskelijavaihto	78
CIMO:n FIRST-vaihto-ohjelma (Finnish-Russian Student Exchange Programme)	78
Socrates / Erasmus.....	79
Leonardo da Vinci ABLE- ja Roundtable-harjoittelijavaihtohankkeet	80
Venäjän kielen oppiaineiden Opiskelu Venäjällä –opintojakso	81
3 Opettaja- ja tutkijavaihto	81
LIITE: Kyselylomake	82

TIIVISTELMÄ

Raja-alueiden yhteiskuntakehitys ja kulttuurien vuorovaikutus on yksi Joensuun yliopiston strategiassaan määrittelemistä painopistealoista. Erityisen huomion kohteena on pohjoisen ja itäisen Euroopan reuna- ja raja-alueiden, erityisesti Suomen ja Venäjän, kehitys ja kulttuurien kohtaaminen osana eurooppalaista kokonaisuutta. Yliopistolla on keskeinen rooli kehitettäessä Joensuuhun raja- ja lähialueosaamisen kansallista ja kansainvälistä keskittymää, jossa yliopiston välitön toiminta-alue ulottuu Luoteis-Venäjälle ja Baltiaan.

FL Esa Anttikoski kartoitti syksyllä 2003 yliopiston eri tiedekuntien, laitosten ja erillisyksiköiden Luoteis-Venäjälle, Baltian maihin ja Kaliningradin alueelle suuntautuvia hankkeita. Selvityksen kohteena olivat kohdealuetta koskeva tieteellinen tutkimus, opetus, jatko-opinnot sekä muu kehittämistoiminta.

Kartoitus toteutettiin kysely- ja haastattelututkimuksena. Kyselylomakkeella avulla saatuja tietoja täydennettiin laitosten vuosikertomusten, KOTA-raporttien ja erilaisten tietokantojen avulla. Lisäksi tehtiin muutamia syventäviä haastatteluja.

Vastaavanlainen kartoitus on tehty viimeksi vuonna 1993 (*Joensuun yliopiston Karjalan tasavaltaa, Pietaria, Leningradin aluetta ja Baltian maita koskevat hankkeet vuonna 1993*, Itäinnova ja Mekrijärven tutkimusasema). Tässä selvityksessä on pääosin seurattu edellisen kartoituksen muotoa. Selvitykset eivät ole suoraan verrannollisia, mutta niiden perusteella voi piirtää kuvan yliopiston lähialueisiin suuntautuvassa toiminnassa tapahtuneista muutoksista.

Tutkimushankkeet

Kartoitus on jaettu viiteen osaan. Ensimmäisessä osassa käsitellään tieteenalakohtaisesti jaoteltuja tutkimushankkeita. Tarkasteltavana ovat 2000-luvulla toteutetut, meneillään olevat tai suunnitellut hankkeet. Selvityksessä tuli ilmi 28 Luoteis-Venäjään ja 4 Baltian maihin kohdistuvaa tutkimusprojektia. Aikaisempien vuosien tapaan esillä ovat voimakkaasti humanistiset ja ympäristötieteelliset tutkimusaiheet. Uutta on Venäjään ja yleensäkin raja-alueisiin kohdistuvan yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen voimakas lisääntyminen.

Perusopetus

Kartoituksen toinen osa kuvaa opetusohjelmia, kursseja ja seminaareja, joissa joko käsitellään kohdealueita tai joiden opiskelijat ovat kohdealueilta. Luoteis-Venäjää ja Baltiaa käsittelevää opetusta annetaan humanistisessa (venäjän kieli, viro ja muut itämerensuomalaiset kielet, kulttuuritieteet ja historia), teologisessa (ortodoksinen teologia), yhteiskuntatieteiden (yhteiskuntamaantiede), matemaattis-luonnontieteellisessä (biologia) ja metsätieteellisessä tiedekunnassa sekä kielikeskuksessa. Laajempia kokonaisuuksia ovat mm. monitieteinen, englanninkielinen *Karelia, Russia and the Baltic Area* –opintokokonaisuus, englanninkielinen *Human Geography* –maisteriohjelma, Venäjän metsätalouden opintokokonaisuus sekä lähinnä venäläisille opiskelijoille suunnattu tietojenkäsittelytieteen IMPIT-maisteriohjelma. Tässä selvityksessä on haluttu

kiinnittää huomiota myös ulkomaalaisten opiskelijoiden ja lähialueilta tapahtuvan paluumuuton synnyttämiin haasteisiin, joihin vastaavat mm. kielikeskuksen Suomi vieraana kielenä –opetus, Suomi toisena/vieraana kielenä –opintokokonaisuus sekä kasvatustieteiden Monikulttuurinen kasvatus –sivuaine.

Jatko-opinnot

Kartoituksen kolmannessa osassa haluttiin selvittää kohdealuetta käsitteleviä jatko-opintoja Joensuun yliopistossa. Jatko-opintoja koskevaan kysymykseen vastasi kuitenkin vain muutama oppiaine. Todennäköisesti jatkotutkimuksia on tekeillä tässä esitettyä huomattavasti enemmän. Luettelot Joensuun yliopistossa puolustetuista väitöskirjoista ja 2000-luvulla hyväksytyistä opinnäytetöistä antavat yleiskuvan tieteellisen jatkokoulutuksen painopistealoista ja kehittämismahdollisuuksista.

Kehittämis- ja yhteistyöhankkeet

Neljännessä osassa käydään läpi hankkeita, jotka eivät sisälly tutkimukseen tai yliopiston perusopetukseen. Tällaisia ovat esimerkiksi selvitykset, yhteistyöprojektit, kehittämishankkeet sekä yliopiston ulkopuolelle suuntautuva täydennyskoulutus. Tällaisten hankkeiden määrä on kuluneen vuosikymmenen aikana lisääntynyt voimakkaasti, mikä osaltaan tehostaa yliopiston alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Niiden joukossa on useita suuria projekteja, kuten esim. metsätieteen ja ympäristöoikeuden kehittämishankkeet Petroskoin yliopistossa, Raja- ja lähialueosaamisverkosto Nebex, EU–tulkkiopetusprojekti ja tullitermihanke. Huomattava yhteiskunnallinen merkitys on myös täydennyskoulutuskeskuksen etupäässä venäläisille maahanmuuttajille antamalla kieli- ja täydennyskoulutuksella.

Opiskelija- ja henkilöstövaihto

Selvityksen viimeisessä osassa tarkastellaan Joensuun yliopiston sekä Venäjän ja Baltian maiden korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välistä opiskelija- ja henkilöstövaihtoa. Osa opiskelijavaihdosta venäläisten yliopistojen kanssa tapahtuu yliopistojen välisten kahdenvälisen sopimusten perusteella. Uudempia ilmiöitä ovat CIMO:n rahoittama suomalais-venäläinen FIRST-vaihto-ohjelma ja Suomen yliopistojen venäjän kielen oppiaineiden Opiskelu Venäjällä –hanke. Venäjän kanssa tapahtuvan opiskelijavaihdon suurin ongelma on edelleenkin venäjää osaavien suomalaisten opiskelijoiden vähyys. Baltian maiden kanssa harjoitettu vaihto tapahtuu nykyään Euroopan unionin Sokrates/Erasmus-ohjelmassa.

I TUTKIMUSHANKKEET

1 Luoteis-Venäjää koskevat tutkimushankkeet

1.1 Kielitieteelliset tutkimukset

The Construction of a Full-text Database on Balto-Finnic Languages and Russian Dialects in Northwest Russia

Joensuun, Pietarin, Petroskoin ja Groningenin yliopistojen yhteishankkeen tavoitteena on kerätä ja analysoida erilaisia katoamassa olevien Luoteis-Venäjän suomalais-ugrialaisten kielten ja venäjän murteiden aineistoja. Kerätyn aineiston pohjalta laaditaan näiden kielten sähköinen tekstikorpus.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Vieraiden kielten laitos, venäjän kieli: professori emerita Muusa Savijärvi

Yhteistyötahot

Groningenin yliopisto, Hollanti: prof. Tjeerd De Graaf (projektin koordinaattori)

Petroskoin valtionyliopisto: Irma Mullonen

Pietarin valtionyliopisto: prof. Aleksandr Gerd

Hankkeen aikataulu

2000–2003

Rahoitus

Hankkeen rahoittajana toimii INTAS – kansainvälinen yhdistys, jonka tavoitteena on edistää tieteellistä yhteistyötä Euroopan unionin ja IVY-maiden välillä.

Inkerinsuomalaisten kieliolot ja inkerinsuomen nykytila

Hankkeen tavoitteena oli saada monipuolinen kuva Inkerinmaan suomalaisten asukkaiden nykyisestä kielitilanteesta. Haluttiin vastauksia kysymyksiin, ketkä vielä osaavat "inkerin kieltä", millaisissa tilanteissa sitä käytetään ja minkälaista se nykyisin on.

Vuosina 1990–1997 Joensuun yliopiston suomen kielen ja venäjän kielen tutkijat ja opiskelijat tekivät useita haastattelumatkoja Virossa (Tartto, Pärnu) ja Venäjällä (Länsi-, Pohjois- ja Keski-Inkeri) asuvien inkerinsuomalaisten pariin. Kaikkiaan matkoilla haastateltiin liki 200 inkerinsuomalaista. Tutkijoiden käyttöön kertyi nauhoitteita n. 200 tuntia sekä satoja valokuvia.

Hankkeen aineistosta on tekeillä kolme väitöskirjaa ja lisäksi on julkaistu useita artikkeleja ja pidetty monia esitelmiä valtakunnallisissa ja kansainvälisissä seminaareissa ja konferensseissa. Hankkeen myötä kertyneestä materiaalista on julkaistu kolme kielennäytekokoelmaa, ja materiaalia on esitelty myös

kansainvälisessä kokoomateoksessa (mm. Ennev vanhasii. Pohjois-Inkerin kieltä ja kohtaloita. Toim. Ossi Kokko, Ilkka Savijärvi ja Muusa Savijärvi. Joensuu 2003.).

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos: professori Ilkka Savijärvi (hankkeen johtaja), tutkijat Ossi Kokko, Helka Riionheimo ja Janne Heikkinen

Vieraiden kielten laitos: professori Muusa Savijärvi

Yhteistyötahot

Pietarin valtionyliopisto: professori Aleksandr Gerd

Suomen pohjois- ja eteläkarjalaisten kielellinen identiteetti

Hanke tutkii ensi vaiheessa Suomen Pohjois- ja Etelä-Karjalan maakuntien asukkaiden kielellistä identiteettiä ja kielitietoisuutta. Tutkimuksessa selvitetään erilaisin testein ja asennekyselyin, millaisia käsityksiä "karjalaisilla" on puhumastaan murteesta ja naapurialueiden murteista. Mukana on myös luovutetun alueen siirtokarjalaisia, jotka nyt asuvat Pohjois-Karjalassa. Myöhemmin tutkimusta on tarkoitus laajentaa rajantakaiseen Karjalaan ja Inkerinmaalle.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos: professori Marjatta Palander (Hankkeen johtaja), tutkija FM Anne-Maria Nupponen

Hankkeen aikataulu

2003–

Rahoitus

Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö

Venäläisen mediatekstin retorinen rakenne ja sen sosiokulttuurinen konteksti

Hankkeen tavoitteena on on kuvata millaista todellisuutta, merkityksiä, venäläisissä mediateksteissä välitetään ja rakennetaan, millaisin retorisin keinoin näitä merkityksiä konstruoidaan ja miten niin keinot kuin merkityksetkin nivoutuvat yhteisönsä sosiokulttuuriseen kontekstiin, historiaan, arvoihin, uskomuksiin yms. Tutkimus kattaa niin valtakunnallisia kuin alueellisia viestintävälineitä, mm. Suomen lähialueilla ilmestyviä sanoma- ja aikakauslehtiä sekä niiden verkkojulkaisuja.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Vieraiden kielten laitos, venäjän kieli: professori Marjatta Vanhala-Aniszewski, FM Jussi Lassila, FM Larisa Mustonen, FM Sanna Iskanius

Yhteistyötahot

Venäjän Tiedeakatemia, Moskova: prof. Tatjana Nikolaeva
Pietarin valtionyliopisto: prof. Svetlana Smetanina

Hankkeen aikataulu

2003–

Rahoitus

Osa rahoituksesta tulee Suomen Akatemiasta.

1.2 Kulttuuritieteelliset tutkimukset

Modernisaatio karjalaisessa kylässä

Karjalan tutkimuslaitoksessa Pekka Hakamies on tutkinut modernisaatiota, kulttuurin muutosta ja perinteen merkitystä Neuvosto-Karjalassa 1920-1960-luvuilla. Hankkeen aktiivinen vaihe päättyi v. 2000, mutta jatkohanke on suunnitteilla.

Yhteistyötahot

Karjalan tiedekeskuksen kielen ja historian instituutti
Tukholman yliopisto, uskontotieteen laitos (Marja-Liisa Keinänen)

Rahoitus

Suomen Akatemian valtionapurahat kenttä- ja arkistotyömatkoja varten.

Suomalais-ugrialaisten kansojen mytologia

Professori Anna-Leena Siikalan vuonna 1993 Joensuun yliopistossa aloittama hanke on jatkunut Suomen Akatemian rahoituskauden jälkeen Helsingin yliopistossa, hankkeen verkostossa ovat mukana Karjalan tutkimuslaitoksesta Pekka Hakamies ja Kaija Heikkinen.

Construction of new culture in the former Finnish Karelia

Hanke on osa Antti Laineen hanketta ”Uuden Venäjän rakentamisen edellytykset”. Hankkeessa on dokumentoitu ja tutkittu luovutetun Karjalan nykyisen väestön suullista historiaa ja kulttuurin muotoutumista uusilla asuinsijoilla sodanjälkeisinä vuosina.

Yhteistyötahot

Pietarin Eurooppalainen yliopisto, etnologian laitos

Rahoitus

Suomen akatemia 2001-2003

Suomen venäläinen kulttuuriperinne

Vuonna 2001 loppuun Suomen venäläistä kulttuuriperinnettä koskenut, Tampereen yliopiston kanssa toteutettu tutkimusprojekti, jonka tuloksena ilmestyi Natalia Baschmakoffin ja Marja Leinosen kulttuurihistoriallinen monografia *Russian Life in Finland 1917–1939: A Local and Oral History* (Helsinki 2001).

Samasta tutkimusaineistosta on hankkeen päättymisen jälkeen tehty lisäksi artikkelikokoelma, jossa tarkastellaan kielitieteen näkökulmasta Suomessa nauhoitettua vanhan venäläisen diasporan puhuttua kieltä. Artikkelikokoelma Zhanr intervju. Osobennosti ruskokj ustnoj rechi v Finljandii i Sankt-Peterburge ilmestyy Tampereen yliopiston Slavica Tamperensia -sarjassa huhti-toukokuussa 2004.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Vieraiden kielten laitos, venäjän kieli: prof. Natalia Baschmakoff

Yhteistyötahot

Tampereen yliopisto, Slaavilainen filologia: prof. Marja Leinonen (hankkeen vastuullinen johtaja)

Venäjän Tiedeakatemia, Venäjän kielen instituutti: prof. E.A. Zemsakaja

Hankkeen aikataulu

Päättynyt.

Rahoitus

Suomen akatemia

Näköaloja provinssiin: paikallisteksti, -myytti, -kerronta, -identiteetti

Hanke on poikkitieteellinen jatkokoulutus- ja postdoc-projekti, jonka päämääränä on kartoittaa paikalliskerronnan tekstien kautta Venäjän maaseutualueiden elämää Neuvostoliiton sortumisen jälkeisellä ajalla historiallisesta, yhteiskunnallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta. Tutkimuskohteena on Neuvostoliiton/Venäjän perifeerinen maaseutu murrosten kourissa 1900-luvun lopulta 2000-luvulle.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Vieraiden kielten laitos, venäjän kieli: prof. Natalia Baschmakoff (hankkeen vastuullinen johtaja),

FT, dos. Elena Hellberg-Hirn, FL Elina Kahla, FL Esa Anttikoski, FM Mari Ristolainen

Yhteistyötahot

Helsingin yliopisto: dos. Timo Suni

Tampereen yliopisto: prof. Marja Leinonen

Pietarin valtionyliopisto: prof. E. V. Dushechkina

Taiteiden historian instituutti, Pietari: dosentti A.F. Belousov

Venäjän tiedeakatemia, Institut slavjanovedenija i balkanistiki: prof. T.V. Civjan

Venäjän valtiollinen humanistinen yliopisto (RGGU): prof. M. P. Odesskij

Hankkeen aikataulu

2003 –

Rahoitus

Osa rahoituksesta Suomen akatemiasta, osa yksityisiltä säätiöiltä, osa JoY:sta.

Haetaan lisää rahoitusta akatemialta.

Neuvosto-Karjalan suomenkieliset kirjailijat – toiset äänet

Finnish Authors in Soviet Karelia - Other Voices

Tutkimuksen kohteena on Neuvosto-Karjalan suomenkielinen kirjallisuus toisen maailmansodan jälkeen. Keskeisiä tutkimuskysymyksiä ovat suomenkielisten kirjailijoiden teoksiin liitetyt merkitykset laajemman historiallisen ja ideologisen kontekstin osana sekä kirjallisuus kansallisen diskurssin välineenä.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos: FT Tuulikki Kurki

Hankkeen aikataulu

1.8.2003 – 31.12.2005

Rahoitus

Suomen akatemia

Neuvostoajan vaikutus Karjalan musiikkiin, erityisesti kansanmusiikkiin

Hankkeen tavoitteena on selvittää Karjalan tasavallan musiikkielämän ja erityisesti kansanmusiikin kehitystä neuvostovallan aikana. Tutkimuksessa käsitellään kansalliseksi kutsutun tasavallan musiikkielämän ja kansallisen identiteetin rakentumista eri vuosikymmeninä. Erityisenä kohteena tutkimuksessa on Petroskoi – siellä toimineet ryhmät ja orkesterit sekä tasavallan kulttuurielämän poliittinen johto. Toisena mielenkiintoisena tapauksena käsitellään myös Uhtuan (vuodesta 1961 Kalevalan) musiikkitoimintaa.

Tutkimusnäkökulma on etnomusikologinen, eli tutkimuksen ytimessä on musiikki kulttuurisena toimintana, sen musiikillinen sisältö ja kulttuuriset käytännöt. Lisäksi tutkimus sivuaa kulttuurihistoriaa ja poliittista historiaa sekä musiikkisosiologiaa.

Tutkimusaineistoina ovat haastattelut, osallistuva havainnointi, ohjelmistoanalyysit, arkistoaineistot ryhmien ohjailusta ja toiminnasta sekä Karjalan tasavallan ja Neuvostoliiton historiaa ja musiikkitaidetta käsittelevä tutkimuskirjallisuus.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos/Karjalan tutkimuslaitos: FT Pekka Suutari

Yhteistyökumppanit

Petroskoin yliopiston historian laitos
Karjalan tasavallan kansallisten kulttuurien keskus
Karjalan tasavallan kansallisuusasiain valtionkomitea
Petroskoin konservatorio

Hankkeen aikataulu

2003–2006

Rahoitus

Rahoitusta on haettu Suomen akatemialta

Etniskulttuuriset toiseudet - voimavara ja rajoite

Ethno-cultural Otherness - Resource and constraint

Suomen akatemian Syreeni (Syrjäytyminen, eriarvoisuus ja etniset suhteet Suomessa) -ohjelmaan kuuluvassa hankkeessa tutkitaan kuinka maahanmuuttajat (sekä venäjänkieliset että muut) tuottavat arkipäivän strategioita, uuden identiteetin ja tilan Suomessa. Etniskulttuurista toiseutta lähestytään tässä projektissa kulttuuriantropologian, sosiologian ja yhdyskuntasuunnittelun näkökulmasta. Tutkimuksen positiointi tapahtuu sekä enemmistöryhmän että vähemmistöryhmän asemista käsin. Kysymystä etniskulttuurisesta toiseudesta voimavarana ja rajoitteena tarkastellaan sekä arkikulttuurin että representaatioiden tasolla. Tärkeiksi nousevat sellaiset sosiokulttuuriset tekijät kuin kieli, arkikulttuurin symbolien hallinta ja uskonto, mutta myös fyysinen ja symbolinen tila.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/humanistinen osasto: Kaija Heikkinen (hankkeen vastuullinen johtaja), Olga Davydova

Tutkimuksen aikataulu

2000–2003

Rahoitus

Suomen akatemia

Rituaalein kylästä metsään. Vepsäläisten ritualisoitunut ja sukupuolittunut luontosuhde.

Vepsäläisten rituaalisen luontosuhteen tutkimus on osa laajempaa vepsän kielen ja perinnekulttuurin tutkimusta, joka puolestaan on olennainen osa Karjalan Tiedekeskuksen (Venäjä, Karjalan tasavalta) tutkimusohjelmaa.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/hum. osasto: FT, dos. Kaija Heikkinen

Yhteistyökumppanit

Karjalan tiedekeskus: FT Nina Zaitseva ja tiet. kand. Irina Vinokurova
Petroskoin yliopisto: FT Irina Mullonen

Hankkeen aikataulu

Aineiston keruu, joka muodostaa olennaisen osan yhteistyöstä, alkoi 1991. Käsikirjoitus 'Rituaalein kylästä metsään' on nyt kustantajilla.

Rahoitus

Tutkimusta on tehty virkatyönä. Matkoihin saatu Suomen Akatemian rahoitusta.

1.3 Historian tutkimukset

Regionalismin haasteet Venäjän Federaatiolle – Hajoaako Venäjän Federaatio?

Russia Disintegrated – The Problems of Regionalism in The Russian Federation

Projektissa tutkitaan Venäjän mahdollista hajoamista historian näkökulmasta tieteidenvälisiä lähestymistapoja hyödyntäen. Hanke koostuu seitsemästä osatutkimuksesta joiden tulokset on tarkoitus julkaista englanniksi:

- Jukka Korpela, Joensuun yliopisto: The Statehood of the East European Area during the Middle Ages and its Ideological Framework.
- Sergej Bogatyryjev, Helsingin yliopisto/Renvall-instituutti: Prison of Nationalities or Melting Pot? The Central Administration as a Means of Unifying Various Ethnic Groups and Nationalities in Russia (mid-16th Century to 1917)
- Arto Luukkanen, Helsingin yliopisto/Renvall-instituutti: Central Power and Independent Republics: The National Internationalism in the Context of Great Power 1917–1991
- Pekka Kauppala, Helsingin yliopisto/Renvall-instituutti: A Case of A Province: Landownership as a Source of Conflicts in Northern Russia
- Elena A. Pivneva, Venäjän tiedeakatemia: Aboriginal Population of the Northern Ural Region: Regional Peculiarities of Traditional Economical Activities
- Elena P. Martynova, Tobolskin yliopisto: Social Relations in Northern Transural Entnocontact Zone
- Hanna Smith, Helsingin yliopisto: "The Empire of Influences": Chechenya and Russian Foreign Policy before and after Kosovo.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Historian laitos: professori Jukka Korpela (projektin johtaja)

Hankkeen aikataulu

2001–

Rahoitus

Suomen akatemia

Uuden Venäjän rakentamisen edellytykset: Kansallisen menneisyyden ja eurooppalaisuuden vuorovaikutus Venäjän 1900-luvun kehityksessä

The Conditions for Constructing New Russia. Interactions of Tradition and Europeanness in the Development of 20th Century Russia

Projektissa tarkastellaan Venäjän nykypäivänä keskeisesti vaikuttavia kehitysprosesseja ja valintojen perusedellytyksiä Venäjän 1900-luvun historian käännekohtien valossa. Keskeisimmäksi kysymykseksi nousee Venäjän ja Länsi-Euroopan vuorovaikutus. Monitieteisestä näkökulmasta pyritään hahmottamaan, mikä vuonna 1991 syntyneessä uudessa Venäjässä on uutta ja mikä Venäjän oman historian ja kulttuurin luoman tradition jatkumoa, mitkä ovat olleet Venäjän kulttuurin ja historian traditiosta aiheutuvat reunaehdot, joiden puitteissa Venäjä on

kehittynyt. Erityisesti tarkastellaan Venäjän Eurooppa-suhteen muutoksia 1900-luvulla.

Hanke sisältää seuraavat osatutkimukset:

- Uusi alue, uudet asukkaat: Suomelta 12.3.1940 saatujen uusien Karjalan alueiden liittäminen neuvostotalouden osaksi (Antti Laine)
- Uuden kulttuurin muotoutuminen Karjalan kannaksella toisen maailmansodan jälkeen (Pekka Hakamies)
- Venäjän valtiollisen identiteetin rakentamisen ongelmat 1900-luvulla (Markku Kangaspuro, Suomen akatemian tutkijatohtori)
- Talousalueet ja talouden muuttuvat painopisteet - Neuvostoliiton talouden modernisaatiopyrkimykset 1920-luvulta 1990-luvulle (FT Sari Autio, Tampereen yliopisto)
- Russian Orders of Integration and Fragmentation in the European North: Rules and Conventions of the Transport Corridor Development in-Making (YTM Katri Pynnönniemi, Tampereen yliopisto)
- Ukrainan juutalaiset kaupungit ja kaupunkipiirit eurooppalaisen kaupunkikulttuurin välittäjinä (Alla Sokolova, Pietarin eurooppalainen yliopisto, etnologian laitos)

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/Humanistinen osasto: dosentti Antti Laine (projektin johtaja), dosentti Pekka Hakamies

Hankkeen aikataulu

2001–2003

Rahoitus

Suomen Akatemia

Ruraali perhe Koillis-Euroopassa

Hanke tutkii karjalaista, suomalaista ja saamelaista perhelaitosta historian tutkimuksen näkökulmasta.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Historian laitos: professori Tapio Hämynen (hankkeen johtaja), tutkijat Jukka Partanen ja Juri Shikalov

Yhteistyötahot

Hankkeeseen osallistuu tutkijoita Petroskoin, Helsingin ja Oulun yliopistoista.

Hankkeen aikataulu

2001–2003

Rahoitus

Suomen Akatemia

Suomen itäraja keskiajalta modernin ajan kynnykselle (1323–1809)

Building the Border: The Eastern Border of Finland from the Middle Ages to the Treshold of Modern Age (1323 – 1809)

Tutkimuksessa tarkastellaan Suomen alueen itärajan kehitystä eurooppalaisen rajoista käydyin keskustelun kontekstissa. Hankkeessa tuotetaan suomen- ja englanninkieliset monografiat sekä osallistutaan yhteispohjoismaisen raja-alueita, integrointia ja identiteettejä tutkivan projektin suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/humanistinen osasto: FT Kimmo Katajala

Yhteistyötahot

Lundin yliopiston historian laitos: Harald Gustafsson

Petroskoin valtionyliopiston historian laitos: Irina Tšernjakova

Hankkeen aikataulu

2003–2008

Rahoitus

Suomen akatemia

Liikettä Venäjän Karjalassa. Neuvostourheilusta eriytyneeseen liikuntakulttuuriin

Movement in Russian Karelian Sport. A Study of Change in Physical Culture

Vireillä oleva *Liikettä Venäjän Karjalassa. Neuvostourheilusta eriytyneeseen liikuntakulttuuriin* on historian ja historiallisen sosiologian menetelmiä hyödyntävä tutkimushanke, joka paikallistuu nykyisen Karjalan tasavallan (vuodesta 1991) alueelle. Venäjän Karjalan urheiluhistoria kytketään Lokakuun vallankumouksen jälkeisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja urheiluelämää tarkastellaan nimenomaan muuttuvana ja kehittyvänä liikuntakulttuurina jo neuvostokautena. Hankkeen tavoite on selvittää liikunnan ja urheilun kansalaisyhteiskunnan muodostumista ja vapaaehtoistoimintojen käynnistymistä Karjalan tasavallassa alue- ja paikallistasolla. Pilottitutkimuksena aiheesta on valmistunut Hannu Itkosen ja Pentti Straniuksen vuonna 2002 laatima raportti “Liikettä Venäjän Karjalassa. Tutkimus liikuntakulttuurin muutoksesta”.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos, yhteiskuntatieteellinen osasto: dosentti Hannu Itkonen (tutkimushankkeen vastuullinen johtaja), tutkija FL Pentti Stranius

Yhteistyösapuolet

Karjalan tasavallasta mm. Liikunnan, urheilun ja matkailun valtionkomitean edustajia sekä tutkijoita Karjalan pedagogisesta yliopistosta

Hankkeen aikataulu

2004–2006

Rahoitus

Rahoitusta haettu mm. opetusministeriöltä

Mottitaktiikan kehitys talvisodassa

The Development of the "Motti"-tactics in the Winter War

Mottitaktiikkaa on pidetty suomalaisen sotataidon tavaramerkkinä. Kyseisen taistelutavan on usein väitetty syntyneen juuri talvisodan kuluessa. Tutkimuksessa pureudutaan mottitaktiikan taustoihin ja kehitykseen. Aihetta tarkastellaan suomalaisen sotataidon (erityisesti operaatiotaidon, taktiikan ja taistelutekniikan) näkökulmasta. Toinen osapuoli on Neuvostoliitto ja case-tyyppisen tutkimuksen kohdealueet ovat Kainuu ja Laatokan Karjala. Voidaan sanoa, että kyse on suomalais-venäläisten suhteiden sekä rajan ja sodan historiasta. Lähteenä käytetään runsaasti venäläistä arkistoaineistoa.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Historian laitos: FT Pasi Tuunainen

Hankkeen aikataulu

2001–2005

Rahoitus

Joensuun yliopisto, Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö

1.4 Yhteiskuntatieteelliset tutkimukset

Erilaisuuden kanssa eläminen Venäjällä – hybridit identiteetit ja arkipäivän rasismi nuorten venäjämäalaisten (rossijane) keskuudessa

Suomen Akatemian ”Muuttuva Venäjä” –tutkimusohjelmaan kuuluvassa hankkeessa tutkitaan nuorten etnistä ja kielellistä identiteettiä sekä kokemuksia rasismista ja etnisestä syrjinnästä Karjalan tasavallassa, Pietarissa ja Tatarstanissa. Lisäksi tutkitaan nuorille suunnattuja diskursseja kansallisuudesta ja etnisyydestä sekä identiteettien hybridisaatiohypoteesien soveltuvuutta Venäjällä vallitsevan tilanteen kuvaamiseen.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos: Vesa Puuronen (vastuullinen johtaja), tutkijat Sanna Iskanius ja Tiina Sotkasiira

Yhteistyötahot

Karjalan valtion pedagoginen yliopisto, Petroskoi
Petroskoin valtiollinen yliopisto
Herzenin pedagoginen yliopisto, Pietari
Kazanin teknologisen yliopiston sosiologian laitos

Tutkimuksen aikataulu

2003-2007

Rahoitus

Suomen Akatemian Muuttuva Venäjä-ohjelma

Uusiutuvien luonnonvarojen hallinta Luoteis-Venäjällä

Projekti on Lapin yliopiston projekti, Karjalan tutkimuslaitoksella tehtävä osuus: Ympäristö- ja luonnonvarainhallinnon muuttuva kapasiteetti Luoteis-Venäjällä.

Tutkija Jonsuun yliopistolla

Karjalan tutkimuslaitos: Juha Kotilainen

Yhteistyötahot

Centre for Independent Social Research, Pietari

Rahoitus

Suomen Akatemia 2004-2007

Lines of Exclusion as Arenas of Co-operation: Reconfiguring the External Boundaries of Europe – Policies, Practices, and Perceptions (EXLINEA)

EXLINEA on EU:n Fifth Framework –ohjelman rahoittama kansainvälinen tutkimusprojekti. Sen koordinoijana toimi saksalainen Free University of Berlin, Karjalan tutkimuslaitos on yksi siihen osallistuvasta kahdeksasta tutkimuslaitoksesta.

Tutkimuksen kohteena ovat poliittisten päätösten ja vakiintuneiden yhteistyökäytänteiden sekä erilaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden käsityksistä johtuvat rajoilla tapahtuvan vuorovaikutuksen prosessit ja mallit. Erityistä huomiota kiinnitetään paikallisten toimijoiden haastatteluihin ja kokemuksiin perustuvaan yhteistyön saavutusten ja puutteiden arviointiin. Empiiristä tutkimusta tehdään mm. Suomen ja Venäjän sekä Viron ja Venäjän rajoilla.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos, yhteiskuntatieteellinen osasto: johtaja Ilkka Liikanen, Jean Monnet –professori Heikki Eskelinen, tutkija Dmitry Zimin, tutkija Petri Virtanen, tutkija Juha Ruusuvuori

Yhteistyötahot

Free University of Berlin, Department of Geography TEAS (Centre for Urban and Regional Research), Saksa

Peipsi Center for Transboundary Cooperation, Viro

Nijmegen Centre for Border Research, University of Nijmegen, Alankomaat

Tarton yliopisto

Unkarin tiedeakatemia, Centre for Regional Studies

University of Thessaly, Kreikka

University of Warsaw European Institute for Regional and Local Development, Puola

Tutkimuksen aikataulu

1.1.2003–31.12.2005

Rahoitus

EU:n Fifth Framework –ohjelma

Russian Regions and the Rebordering of Europe – Post-enlargement EU Border Regime and Images of Europe in Neighbouring Russian Regions

Hanke tutkii EU:n laajenemisen synnyttämiä muutoksia EU:n ja Venäjän rajoilla Venäjän raja-alueiden (Murmanskin, Leningradin, Pihkovan ja Kaliningradin alueet sekä Karjala) näkökulmista. Suunniteltu projekti kartoittaa hallinnon ja instituutioiden muutoksia 2004 tapahtuvaa EU:n laajenemista seuraavan vuoden aikana. Sanomalehtiseulonnan, haastattelujen ja kyselylomakkeen avulla hahmotetaan paikallisten ja alueellisten toimijoiden kokemuksia ja tarkastellaan kuinka ne vaihtelevat alueiden välillä ja suhteessa koko Venäjän politiikkaan.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos, yhteiskuntatieteellinen osasto: johtaja Ilkka Liikanen, Jean Monnet –professori Heikki Eskelinen, tutkija Petri Virtanen, tutkija Juha Ruusuvuori

Yhteistyötahot

Centre for Independent Social Research, Pietari
Eurooppalainen yliopisto, Pietari
Petroskoin valtionyliopisto
Karjalan tiedekeskus, Petroskoi
Kaliningrad Consulting Centre, Business Expert
Centre for Russian and East European Studies, Venäjä
University of Birmingham
Peipsi Centre for Trans-boundary Cooperation, Tartto

Tutkimuksen aikataulu

1.1.2004–30.6.2006

Reconstitution of Northwest Russia as an economic, social and political space: the role of cross-border interaction (Rajan ylittävä vuorovaikutus ja Luoteis-Venäjän uudelleen rakenteistuminen taloudellisena, sosiaalisena ja poliittisena tilana).

Tutkimuksessa analysoidaan Luoteis-Venäjän murrosta siten, että erityistä huomiota kiinnitetään rajan ylittävien yhteyksien vaikutukseen Venäjän murroksessa ja kytkeytymisessä muuhun Eurooppaan. Tutkimus organisoidaan kolmiosaisena. Taloudellisen tilan tutkimuksessa keskitytään tarkastelemaan yksityisiä toimijoita. Sosiaalisen tilan muodostumisen analyysi koskee työmarkkinoita ja työvoiman liikkuvuutta. Poliittisen tilan analyysissä keskitytään neuvostoajan jälkeiseen identiteettipolitiikkaan, jota tarkastellaan yhteydessä Venäjän valtiomuodostukseen ja poliittisen mobilisaatioon.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Jean Monnet prof. Heikki Eskelinen (hankkeen johtaja), johtaja Ilkka Liikanen, tutkija Alexander Izotov, tutkija Tuukka Arosara, tutkija Dmitry Zimin

Yhteistyötahot

Tampereen yliopisto; prof. Pertti Koistinen, prof. Pirjo Jukarainen
European University, Pietari; tutkija Elena Belokurova

Venäjän Tiedeakatemia, Moskova; prof. Alexander Granberg, tutkija Vladimir Dorogov
Karjalan Tiedekeskus, Petroskoi

Tutkimuksen aikataulu
2004-2006

Rahoitus
Suomen Akatemia (Muuttuva Venäjä -ohjelma)

Does the Geography of Russian Peripheries Really Change? Dynamics of Spatial Restructuring and Industrial Development in Krasnoyarsk and Murmansk Oblasts
(Muuttuuko Venäjän pohjoisten periferioitten maantiede?)

Hankkeessa tutkitaan Venäjän pohjoisten alueiden luonnonvaraperustaisen teollisuuden kehitysmekanismia ja niihin kytkeytyviä sosioekonomisia ja aluerakenteellisia muutoksia. Hanke selvittää myös ihmisten tulevaisuuden preferenssejä sekä millaisia odotuksia he asettavat yhdyskunta- ja aluekehitykselle. Tutkimus tuottaa paitsi teoreettista niin myös käytännöllistä ja metodista tietoa ja tietämystä Venäjän pohjoisten alueiden väestö- ja aluerakennemuutoksista sekä teollisesta kehityksestä. Tutkimuksessa käytetään menetelminä haastattelumenetelmiä, skenaarioanalyysia ja geoinformatiikkaa sekä hyödynnetään sekundääriaineistoja.

Tutkijat: Professori Markku Tykkyläinen (hankkeen johtaja), sekä muita tutkijoina ja/tai jatkokoulutettavina maantieteen laitoksella.

Aikataulu: 2004-2007

Rahoitus: Suomen Akatemia (muuttuva Venäjä-ohjelma)

Ekologisen modernisaation edellytykset venäläisissä tehdasyhdyskunnissa
Preconditions for Ecological Modernisation in Russian Mill Towns

Hankkeessa tutkitaan metsäteollisuuden ympäristösuhdetta ja sen muutosta viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lähemmin tutkitaan kahta paikkakuntaa, Svetogorskia ja Sokolia. Hanke toteutetaan yhteistyössä pietarilaisen Centre for Independent Social Research -tutkimuslaitoksen kanssa

Tutkijat Joensuun yliopistosta
Maantieteen laitos: Jarmo Kortelainen
Karjalan tutkimuslaitos: Juha Kotilainen

Yhteistyösapuolet
Centre for Independent Social Research, Pietari: tutkija Antonina Kuljasova, tutkija Ivan Kuljasov, tutkija Dmitri Vorobjov

Hankkeen aikataulu

1.1.2001–31.12.2003

Rahoitus

Suomen akatemia

Nuorten subjektiivinen hyvinvointi, terveys ja terveiskäyttäytyminen Karjalassa
Subjective Well-being, Health and Health Behaviour of Young People in Karelia

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata ja analysoida nuorten subjektiivista hyvinvointia ja sen yhteyttä terveyteen ja terveiskäyttäytymiseen Karjalassa. Tutkimus perustuu saman tutkimusryhmän aikaisempaan tutkimukseen “Nuoriso muuttuvassa Karjalassa”, joka tehtiin vuosina 1995–2001. Tutkimus kuvaa ja analysoi Venäjän Karjalan ja Itä-Suomen nuorten subjektiivisesti koettua hyvinvointia, ja sen yhteyttä nuorten terveyteen ja terveiskäyttäytymiseen.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Psykologian laitos: professori Pentti Sinisalo (hankkeen johtaja). Hankkeeseen haetaan rahoitusta yhdelle tutkijalle ja tutkimusassistentille.

Yhteistyösapuolet

Karjalan tasavallan pedagogisen yliopiston psykologian laitos

Hankkeen aikataulu

1.1.2004–31.7.2006

Rahoitus

Rahoitusta haetaan Suomen akatemian Muuttuva Venäjä - tutkimusohjelmasta.

Crossing European Borders: crossborder activities in German-Czech and Finnish-Russian border regions

Tutkimus kohdistuu rajaseuduilla tapahtuvaan toimintaan kahdella eri tyyppisellä alueella. Tshekin ja Saksan raja on muuttunut vappuna 2004 EU:n ulkorajasta sisäraajaksi. Suomen ja Venäjän raja on suhteellisen suljettu, mutta rajayhteistyön laajenemiselle on asetettu suuria odotuksia. Tutkimus toteutuu suomalaisen ja saksalaisen tutkijaryhmän yhteistyönä tuottaen vertailevaa tietoa kohdealueilta. Projektin rahoitus sisältää lyhyitä tutkijavierailuja.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Maantieteen laitos: Perttu Vartiainen (vastuullinen johtaja), Jarmo Kortelainen, Petri Virtanen (jatko-opiskelija)

Yhteistyösapuolet

Technische Universität Chemnitz, Fachgebiet Geographie

Hankkeen aikataulu

1.1.2004–31.12.2005 (-31.12.2006)

Rahoitus

Suomen Akatemia ja DAAD

1.5 Taloustieteelliset tutkimukset

Suomen lähialueiden talousseuranta

Economic Monitoring of Northwest Russia

Tutkimushankkeessa seurataan Luoteis-Venäjän alueiden talous- ja yhteiskuntakehitystä ja tuotetaan systemaattisia puolivuotiskatsauksia niiden alueiden talouskehityksestä ja –politiikasta. Raportit, jotka julkaistaan englanniksi ja venäjäksi (nytemmin myös suomeksi) tuottaa suomalaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten verkosto yhteistyössä vastaavien venäläisten organisaatioiden kanssa. Karjalan tutkimuslaitos on tuottanut yhteistyössä venäläisten partnereittensa kanssa Karjalan tasavaltaa koskevia raportteja vuodesta 2000, ja vuodesta 2003 myös Novgorodin aluetta koskevia raportteja. Hanketta koordinoi Helsingin kauppakorkeakoulun Venäjän ja Baltian keskus.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos: Jean Monnet –professori Heikki Eskelinen tutkimuksen johtaja), tutkija Dmitri Zimin

Yhteistyötahot

Helsingin Kauppakorkeakoulu
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
Lapin yliopisto
Turun Kauppakorkeakoulu
Solid Invest Group, Pietari
Pietarin valtionyliopisto
Kuolan tiedekeskus, Murmansk
Kaliningradin alueen kehittämiskeskus

Tutkimuksen aikataulu

Hanke on alkanut vuonna 2000 ja jatkuu vuosittain päätettävällä rahoituksella.

Rahoitus

Ulkoasiainministeriö

1.6 Ympäristötieteelliset tutkimukset

Development and Implementation of an Integrated Programme for Environmental Monitoring of Lake Ladoga: Protection and Sustainable Use of Aquatic Resources (DIMPLA)

Projektin tavoitteena oli arvioida ja parantaa Laatokan ympäristön monitorointia ja kehittää integroitu tarkkailuohjelma vesistöjen suojelun ja kestäväen käytön tarpeisiin. Aineiston analyysissä pyrittiin kuvaamaan järven ja sen ympäristön tilaa ja tarjoamaan perusta myöhempää toimintaohjelmaa varten. Tutkimuksen tavoitteena oli parantaa järvien ekosysteemien ja valuma-alueiden hoidon sekä Laatokan ekologisen ja sosioekonomisen merkityksen tuntemusta.

Projektin lopputuloksena oli Laatokan uudistettu monitorointiohjelma ja osallistujatahojen yhteistyön edistäminen. Projektissa saatiin myös lisätietoa ihmisen toiminnan vaikutuksesta Laatokkaan, järvien ekosysteemien ja niiden valuma-alueiden hoidosta sekä Laatokan tilan ekologisesta ja sosioekonomisesta merkityksestä. Tärkeimmät tieteelliset tulokset esiteltiin neljässä työpajassa, Saimaaseminaarissa ja kolmannessa kansainvälisessä Laatokka-symposiumissa sekä julkaistiin useissa työpaja-, seminaari- ja symposiumijulkaisuissa ja raporteissa. Projektin aikana julkaistiin yli sata artikkelia ja raporttia.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/ekologia: vanhempi tutkija, dosentti Markku Viljanen, tutkija Anna-Liisa Holopainen, tutkija Minna Rahkola, osastosihteeri Tuula Toivanen

Yhteistyöosapuolet

Pohjois-Karjalan liitto
Pohjois-Karjalan ympäristökeskus
Limnologian instituutti, Pietari
Nevan ja Laatokan altaan vesistöhallinto, Pietari
Pietarin ja Leningradin alueen ekologian ja luonnonvarojen komitea, Pietari
Karjalan tasavallan ympäristönsuojelun valtioneuvoston komitea, Petroskoi
Pohjolan vesistöinstituutti, Petroskoi
Lisäksi muutama muu yksittäinen ulkomaalainen asiantuntija (Ruotsi, Saksa, Hollanti, Kanada)

Hankkeen aikataulu

Hanke toteutettiin vuosina 1998–2000

Rahoitus

EU/Tacis CBC Small Project Facility –ohjelma, tukirahoitusta Suomen ympäristöministeriöltä, Joensuun yliopistolta ja venäläisiltä partnereilta

Laatokan ja sen valuma-alueen vesivarojen käyttö ja hoito

Management of Aquatic Resources of Lake Ladoga and Its Catchment (MAQREL)

Projektin tavoitteena on edistää ja löytää parhaita käytänteitä Laatokan vesivarojen hoitoa ja kestävää käyttöä varten, kehittää eritasoisten hallinto- ja tieteellisten organisaatioiden yhteistyötä. Kohderyhminä ovat Laatokan ja sen luonnonvarojen hoidosta, käytöstä, suojelusta ja monitoroinnista vastaavat paikallis- ja aluehallinnon elimet. Tärkeimmät toiminnot ovat Laatokan luonnonvarojen ja ongelmien identifiointi, olemassa olevien vesivarojen kestäväen käytön ja hoidon mahdollisuuksien arviointi ja identifiointi, kestäväen vedenkäytön käsitteellisten puitteiden kehittäminen, nykyisten integroitujen monitorointiohjelmien, mallien ja

informaatiojärjestelmien tarkistaminen ja parantaminen sekä tieteellisen koulutuksen ja koulutusyhteistyön kehittäminen.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/ekologia: vanhempi tutkija, dosentti Markku Viljanen, tutkija Anna-Liisa Holopainen, tutkija Minna Rahkola-Sorsa

Yhteistyösapuolet

Pohjois-Karjalan liitto

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus

Limnologian instituutti, Pietari

Taloustieteen ja matematiikan instituutti, Pietari

Nevan ja Laatokan altaan vesistöhallinto, Pietari

Pietarin ja Leningradin alueen ekologian ja luonnonvarojen komitea, Pietari

Leningradin aluehallinnon luonnonvarojen ja ekologisen turvallisuuden osasto, Pietari

Karjalan tasavallan ympäristönsuojelun valtioneuvoston komitea, Petroskoi

Pohjolan vesistöinstituutti, Petroskoi

Lisäksi muutama muu yksittäinen kotimainen ja ulkomaalainen asiantuntija (RKTL, Joensuu kaupunki; Ruotsi, Saksa, Hollanti, Kanada, Venäjä)

Hankkeen aikataulu

2002–2004

Rahoitus

EU/Tacis CBC Small Project Facility –ohjelma, tukirahoitusta Joensuun yliopistolta ja venäläisiltä partnereilta

Laatokan kalavarojen arviointi, kestävä käyttö, hoito ja seuranta

Sustainable Use, Management and Monitoring of Fish Resources of Lake Ladoga

Hankkeen pääaktiviteetit ovat: 1) kehittää kalavarojen arviointia, 2) tunnistaa kalavarojen hyödyntämiseen liittyvät ongelmat, 3) verifioida ja kehittää nykyisiä seurantaohjelmia, 4) laatia käsitelmä kalavarojen kestäväälle käytölle, 5) edistää arvokalojen suojelua ja 6) kehittää ja parantaa tieteellistä koulutus- ja tutkimusyhteistyötä. Toimintamalleina ovat: kenttätutkimukset, identifiointi, verifiointi, yhteiset kokoukset, workshopit, koulutusyhteistyö, pohjoismainen ja muu kansainvälinen yhteistyö. Saavutettuja tutkimustuloksia voidaan soveltaa myös muille Karjalan ja Luoteis-Venäjän suurille järville sekä myös Suomen suurille järville. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa myös uutta tietoa kalavesien hoidon edistämiseksi sekä kalavarojen hyödyntämistä koskevan lainsäädännön ja säädösten kehittämiseksi. Hankkeen avulla pyritään osaltaan edistämään Laatokan tilan elpymistä (top-down säätely).

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/ekologia: vanhempi tutkija, dosentti Markku Viljanen

Yhteistyösapuolet

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Järvien ja jokien kalatalouden valtiollinen tutkimuslaitos, Pietari

Pohjolan kalatalouden tutkimuslaitos, Petroskoi

Hankkeen aikataulu

2003–2005

Rahoitus

Maa- ja metsätalousministeriö (lähialueyhteistyö), tukirahoitusta Joensuun yliopistolta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselta ja venäläisiltä partnereilta

Rautapellettitehtaan jätevesien vaikutus järviökosysteemin rakenteeseen ja toimintaan Kostamuksessa, Karjalan Tasavallassa

Effects of Mining Industry Waste Waters on Lake Ecosystem Structure and Function in the Kostomuksha Area, NW Karelia, Russia

Kyseessä on ympäristönsuojelututkimus, jolla pyritään selvittämään kaivostoiminnan jätevesien vaikutusta järviökosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä kalastoon ja kalojen terveyteen. Ympäristönsuojelun ja sen perustana olevan tutkimuksen edistäminen lähialueilla on myös olennainen osa Suomen ympäristöpolitiikkaa.

Tulosten käyttöarvo on lähinnä sen vesiensuojeluun tuoman taustatiedon ansiota. Myös metallien jakautuminen luonnossa ja kulkeutuminen ravintoketjussa on tärkeä selvittää.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Biologian laitos Ismo J. Holopainen (projektin johtaja), prof. Jussi Kukkonen
Karjalan tutkimuslaitos: dosentti Markku Viljanen, FL Anna-Liisa Holopainen, FM Jukka Aroviita, FK Minna Rahkola-Sorsa

Yhteistyösapuolet

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus: FT Heikki Hämäläinen
Petroskoin valtionyliopisto: prof. Leonid Ryzkov, tutkija Viktorija Tkačeva

Hankkeen aikataulu

2000–2003

Rahoitus

Maj ja Tor Nesslingin säätiö

Luonnontilan palautumisprosessi Luovutetun Karjalan järvissä väestön evakuoinnin seurauksena

Ecosystem Recovery Following Depopulation in NW Ladoga Region

Hankkeen tavoitteena oli selvittää luonnontilan palautumisprosessia eräissä luovutetun Karjalan järvissä, joiden valuma-alueilla on suomalaisväestön evakuoinnin jälkeen ollut hyvin vähän ihmistoimintaa. Tutkimuskohteena olevista Sortavalan seudun järvistä oli olemassa perusteelliset limnologiset selvitykset 1920-luvulta ja alueiden sodanjälkeistä maankäyttöä oli mahdollista selvittää Karjalan tasavallan maatalousarkistojen avulla. Järvien kehityshistoriaa selvitettiin paleolimnologisilla tutkimuksilla (sedimenttipiilevät, pohjaeläimet, siitepölyt). Järvien nykytilaa selvitetään Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen ja Karjalan

ympäristöviranomaisten ympäristönseurantaohjelman puitteissa. Tutkimuksen tuloksia voidaan käyttää mm. arvioitaessa ekosysteemikunnostuksen mahdollisuuksia ja menetelmiä.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/ekologia: erikoistutkija, dosentti Heikki Simola, tutkija Elisabeth Grönlund, tutkija Juha Miettinen

Yhteistyösapuolet

Aineellisen kulttuurin historian instituutti, Pietari
Jyväskylän yliopisto

Hankkeen aikataulu

Hanke toteutettiin vuosina 1998–2000

Rahoitus

Nesslingin säätiö, Wihurin säätiö

Maankäytön muutoksien vaikutus Äyräpäänjärven kasvillisuuden ja linnuston kehitykseen *Consequences of Changed Land-use on Vegetation and Birdlife in Lake Äyräpäänjärvi (Russia)*

Tutkimuksen kohteena olivat Pohjois-Euroopan parhaimpiin kuuluvan lintujärven linnuston ja kasvillisuuden muutokset noin kuudenkymmenen vuoden aikana. Muuttuneet maankäyttötavat ovat aiheuttaneet suurimmat muutokset järvellä ja sen ympäristössä. Järven ranta- ja vesikasvillisuus kartoitettiin, vesilinnusto laskettiin ja muuttolinnustoa seurattiin muutamana keväänä ja syksynä. Hankkeesta laadittiin yhteisö Kotka ja tuhat joutsenta (Pertti Huttunen ja Markku Paakkinen (toim.)), joka julkaistiin keväällä 2003.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Biologian laitos: dosentti Pertti Huttunen, FT Jorma Sorjonen
Metsätieteellinen tiedekunta: prof. Pekka Niemelä

Yhteistyökumppanit

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos: prof. Hannu Pöysä, tutkija Vesa Ruusila
Pietarin valtionyliopiston biologian instituutti: prof. George Nostov

Tutkimuksen aikataulu

2000–2003

Rahoitus

Maj ja Tor Nesslingin säätiö

Aunuksen Karjalan asutus- ja ympäristöhistorian paleoekologinen ja arkeologinen tutkimus *Palaeoecological and Archaeological Study of Settlement and Environmental History in the Olonets Region, SE Russian Karelia*

Projekti tutkii Karjalan tasavallan Aunuksen kannaksen ihmisasutusten ympäristömuutoksia ja historiaa. Maantieteellisesti tutkimusalue sijaitsee Fennoskandian kiteisen peruskallion ja Venäjän tasangon kerrostuneen kiviaineksen,

boraalisen hemiboreaalisen kasvillisuusvyöhykkeen rajalla. Monitieteinen projekti käsittää paleoekologisia kerrostumatutkimuksia (kolme turvesuota ja yksi järvi), rautakauden havaintoihin keskittyviä arkeologisia tutkimuksia sekä historiallisiin lähteisiin perustuvan asutuksen kartografisen analyysin.

Tutkimuksen pääaiheita ovat:

- Tutkimusalueen luonnonolojen ja kasvillisuuden kehitys jääkauden jälkeisellä ajalla
- Varhaisen maanviljelyksen kehitysvaiheet ja niiden ajoitus siitepölyanalyysien perusteella: erityisesti neoliittisen ja varhaismetallikautisen maanviljelyksen todentaminen sekä rautakauden viljelyekspansioon vaiheet
- Ihmistoiminnan vaikutukset kasvillisuuteen ja vesistöihin
- Arkeologisen tietämyksen täydentäminen erityisesti rautakauden osalta
- Alueen väestöhistorian rekonstruointi arkeologisen, historiallisen ja paleoekologisen tiedon perusteella.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos/ekologia: erikoistutkija, dosentti Heikki Simola, tutkija Elisabeth Grönlund, tutkija Juha Miettinen

Yhteistyösapuolet

Aineellisen kulttuurin historian instituutti, Pietari
Karjalan tiedekeskus, Petroskoi
Turun yliopisto

Hankkeen aikataulu

Hanke toteutettiin vuosina 1998–2000

Rahoitus

Suomen akatemia, tukirahoitusta mm. Joensuun yliopistolta

Metsätieteelliset tutkimushankkeet

Metsäsektorin murros Karjalan tasavallassa: talous ja politiikka

The Crisis of the Forest Sector in the Republic of Karelia (Russia): Economy and Politics

Tutkimushanke kohdistuu talouteen ja sitä säätelevään hallinnollispoliittiseen ympäristöön. Hankkeessa analysoidaan metsäekonomian keinoin Karjalan tasavallan metsäsektorin talouden ydinkohtia (puunkorjuuyritysten talous, metsätalouden rahoitus, keskeisten metsäteollisuustoimialojen kehitys, ulkomainen interventio ja pyritään niiden avulla löytämään keinoja taloudellisen kestävyuden parantamiseksi. Transitiotaloudessa ja valtion metsänomistuksen vallitessa talouden, hallinnon ja politiikan rajat eivät ole selkeät. Siitä syystä hankkeessa tutkitaan myös metsätalouden ja ympäristönsuojelun hallinnollisen toimintaympäristön rakennetta ja hallintojärjestelmän toimivallan jakaantumisen paikallishallinnon, tasavallan ja keskusvaltion välillä. Tarkoitus on selvittää miten talouden, hallinnon ja politiikan rajat määräytyvät ja mitä vaikutuksia sillä on Karjalan metsäsektorin ohjattavuuteen ja ennakoitavuuteen sekä taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden kehittymiseen.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Metsätieteellinen tiedekunta: professori Olli Saastamoinen

Hankkeen aikataulu

1.1.1999–31.12.2003

Rahoitus

Suomen akatemia

Metsäinventointi Novgorodin alueella Venäjällä

Forest Inventory in Novgorod Region, Russia

Hankkeessa tehtiin metsäinventoinnin tarkistusinventointi, jonka tarkoituksena oli tuottaa tietoa venäläisten oman inventointijärjestelmän luotettavuudesta.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Metsätieteellinen tiedekunta: professori Matti Maltamo, metsätieteiden ylioppilas Jari Kinnunen, metsätieteiden ylioppilas Ilkka Kuuramaa

Yhteistyöosapuolet

Euroopan metsäinstituutti: Anssi Niskanen ja Ari Pussinen
Pietarin metsäakatemia

Hankkeen aikataulu

2002-2003

2 Viroa ja muita Baltian maita koskevat tutkimushankkeet

2.1 Kielitieteelliset tutkimukset

Viro ja suomi kohdekielinä (VIRSU)

Estonian and Finnish as Target Languages

VIRSU-hankkeen tarkoituksena on verrata kahden lähekkäisen sukukielen, viron ja suomen, omaksumisen erityispiirteitä. Tavoitteena on luoda edellytykset alan tutkijoiden väliselle yhteistyölle ja tukea heidän työtään ohjaajapoolien avulla. Mukana on ohjaajia ja opiskelijoita Oulun, Helsingin, Tarton, Tallinnan, Frankfurtin (Europa-Universität; Oder) ja Joensuun yliopistoista.

Keskeisenä lähtökohtana on selvittää, millainen vaikutus lähtökielellä on suomen ja viron oppimiseen. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää käytännön opetustyössä ja oppimateriaalin laadinnassa.

Ensimmäinen kansainvälinen Viro ja suomi kohdekielinä –konferenssi pidettiin Joensuussa huhtikuussa 2002. Toukokuussa 2003 Joensuussa pidettyjen Kielitieteen päivien yhteydessä järjestettiin VIRSU-työpaja.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos: dosentti Pirkko Muikku-Werner, lehtori Hannu Remes

Yhteistyökumppanit

Oulun yliopisto: prof. Helena Sulkala

Tarton yliopisto: prof. Birute Klaas

Tallinnan pedagoginen korkeakoulu: prof. Jaan Õispuu

Viron opetusministeriö: neuvos Jüri Valge

Europa-Universität: prof. Hartmut Schröder

Hankkeen aikataulu

1998–

Rahoitus

Jenny ja Antti Wihurin säätiö ja Suomen akatemia ovat tukeneet seminaarien ja konferenssin järjestämistä.

2.2 Historian tutkimukset

Viron valtakunnalliset urheiluorganisaatiot 1918–1940

National Sport Organizations in Estonia 1918–1940

Työssä keskitytään Viron urheilun keskusjärjestöihin, suurimpiin lajiliittoihin sekä suojeluskunta- ja työväenurheiluun. Painopiste on vapaaehtoisissa organisaatioissa, joten siten esimerkiksi armeijan urheilukoulutustoiminta on rajattu pois.

Tutkimuksen pääkohteena on Viron urheilun keskusliiton toiminta, koska tämän organisaation vaikutus virolaiseen urheiluelämään oli kaikkein merkittävin.

Lajiliittojen osalta kohteena ovat lähinnä niin sanotut perustajaliitot, eli viisi järjestöä, jotka muodostivat varsinaisen keskusorganisaation.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Historian laitos: tutkija FT Jarkko Kemppe

Yhteistyösapuolet

Virolaiset urheilututkijat

Suomen urheiluhistoriallinen seura

Hankkeen aikataulu

2002–2003

Rahoitus

Opetusministeriön liikuntaneuvosto

2.3 Kasvatustieteelliset tutkimukset

Musiikinopettajien koulutus Suomessa ja Virossa

Music Teacher Education in Finland and Estonia

Tutkimusprojekti selvittää Suomessa (Sibelius-Akatemiassa, Jyväskylän ja Oulun yliopistossa) ja Virossa (Viron Musiikkiakatemiassa) yläasteen ja lukion musiikinopettajiksi opiskelevien koulutusta sekä heidän käsityksiään ja asenteitaan musiikkia ja opettamista kohtaan. Tutkimuksessa pyritään selvittämään musiikinopettajien koulutuksen nykyistä tilaa ja antamaan opiskelijoille, opettajankouluttajille sekä päättäjille Suomessa ja Virossa tietoa, jonka pohjalta olisi mahdollista kehittää opettajankoulutusta ja opetusta.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Soveltavan kasvatustieteen laitos: Mikko Anttila ja Antti Juvonen

Yhteistyösapuolet

Viron musiikkiakatemia: prof. Ene Üleoja ja Ene Kangron

Hankkeen aikataulu

01.01.2002–30.09.2003

2.4 Yhteiskuntatieteelliset tutkimukset

Development Scenarios and Policy Recommendations for the New EU External Border Area: Estonian-Russian

Hankkeessa tutkitaan Viron ja Venäjän rajalla tapahtuvaa vuorovaikutusta ja käytänteitä sekä hahmotellaan tämän EU:n tulevan ulkoraja-alueen tulevaisuudennäkymiä.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos, yhteiskuntatieteellinen osasto: johtaja Ilkka Liikanen, Jean Monnet –professori Heikki Eskelinen, tutkija Juha Ruusuvuori, tutkija Aleksander Izotov

Yhteistyötahot

Peipsi Center for Transboundary Cooperation, Tartto
Free University of Berlin, Department of Geography (Centre for Urban and Regional Research)

Tutkimuksen aikataulu

2003–15.8.2004

II OPETUSOHJELMAT, KURSSIT JA SEMINAARIT, JOISSA KÄSITELLÄÄN KOHDEALUEITA TAI OPISKELIJAT OVAT KOHDEALUEILTA

1 Humanistinen tiedekunta

Vieraiden kielten laitoksen venäjän kielen oppiaine

Vieraiden kielten laitoksella venäjän kieltä voi opiskella pää- tai sivuaineena. Opetuksen tavoitteena on antaa hyvä venäjän kielen kirjallinen ja suullinen viestintätaito. Opiskelun alkuvaiheessa painottuu kielitaito-opetus. Myöhemmin painopiste siirtyy kieliteoreettisiin ja -tieteellisiin opintoihin, joiden tavoitteena on antaa monipuolisen kielitaidon lisäksi teoreettinen pohjakoulutus. Kielen opiskeluun kuuluu olennaisena osana myös venäläinen kirjallisuus ja kulttuuri sekä perehtyminen Venäjän historiaan ja nykypäivään. Valmistuttuaan opiskelijat toimivat venäjän kielen opettajina, tutkijoina tai asiantuntijoina aloilla, joissa edellytetään korkeatasoista venäjän kielen taitoa. Tällaisia ammattitehtäviä on mm. valtionhallinnon, tiedotusalan, kaupan, teollisuuden ja matkailun piirissä.

Venäjän kielen oppiaineeseen otetaan vuosittain 15 uutta opiskelijaa sekä 5 sivuaineopiskelijaa, joiden yleisimpiä pääaineina ovat muut vieraat kielet, metsätiede, suomen kieli, historia ja teologia. Opiskelun aloittaminen edellyttää lukion lyhyen venäjän opintoja vastaavia taitoja. Opinto-ohjelma on tarkoitettu venäjää vieraana kielenä opiskeleville. Venäjää äidinkielenään tai sivistyskielenään puhuville on osin oma ohjelmansa. Vuosittain venäjän kielen opetukseen osallistuu myös 3-5 humanistiseen tiedekuntaan saapuvaa ulkomaalaista vaihto-opiskelijaa (ks. tarkemmin kohtaa *Karelia, Russia and the Baltic Area* –opintokokonaisuus).

Venäjän kielen aineopintoihin kuuluu 15 ov:n Opiskelu Venäjällä –jakso, joka suoritetaan Pietarin tai Tverin valtionyliopistoissa toisen lukuvuoden syyslukukauden aikana (ks. tarkemmin kohtaa opiskelija- ja henkilöstövaihto). Opintojakson Suomessa korvaavat opiskelijat suorittavat vähintään kahden kuukauden kieliharjoittelun Venäjällä.

Kansainvälisen viestinnän laitoksen venäjän kielen oppiaine

Venäjää voi opiskella pää- tai sivuaineena myös Savonlinnassa sijaitsevassa Kansainvälisen viestinnän laitoksessa. Kääntämisen ja tulkkauksen koulutusohjelman tavoitteena on antaa esim. kääntäjän ja tulkin tehtävissä tarvittava suullinen ja kirjallinen kielitaito, käännösteknologisten työkalujen ja digitaalisten aineistojen tuntemus sekä perehdyttää opiskelija kielitieteen ja kääntämisen tutkimuksen teorioihin, menetelmiin ja tutkimustuloksiin. Laitoksesta valmistuneet sijoittuvat mm. kääntäjän ja tulkin tehtäviin yritysten, julkishallinnon, kulttuurilaitosten ja kansainvälisten yhteisöjen palveluksessa, kielitieteeseen ja kääntämisen tutkimukseen sekä käännösteknologiaan liittyviin asiantuntijatehtäviin sekä muihin kulttuurienvälisen viestinnän asiantuntijatehtäviin.

Venäjän kielen (kääntäminen ja tulkkaus) oppiaineeseen valitaan vuosittain 15 uutta opiskelijaa. Sivuaineena voi Savonlinnassa opiskella englannin, saksan ja ruotsin kielten lisäksi esim. japania, kääntäjän tietotekniikkaa ja AV-viestintää. Opintoihin kuuluu yleensä toisen opiskeluvuoden syyslukukaudella suoritettava 15 ov:n opiskelujakso Venäjällä (ks. tarkemmin kohta opiskelija- ja henkilöstövaihto). Opetuksen ja opinnäytetöiden erikoisaloina ovat liike-elämän viestintä, kauppa ja tekniikka sekä matkailun ja rajaliikenteen kielenkäyttö ja viestintä.

Viron ja muiden itämerensuomalaisten kielten opetus suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitoksella

Suomen kielen oppiaineen pakollisiin aineopintoihin kuuluu 2 ov:n laajuinen **viron kielen kurssi**, jonka tavoitteena on saavuttaa tyydyttävä käytännöllinen viron kielen taito, kyky lukea vironkielistä tekstiä ja viron ja suomen tärkeimpien kieliopillisten ja sanastollisten erojen tuntemus. Aineopintojen valinnaisiksi opintojaksoiksi opiskelija voi valita viron kielen jatkokurssin (2 ov) ja lähisukukielten kurssin.

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitoksella on myös 15 ov:n laajuinen **Itämerensuomalaisten kielten opintokokonaisuus**, joka on tarkoitettu sivuaineeksi ensi sijassa suomen kielen ja sen lähiaineiden (esim. kirjallisuuden, kulttuurintutkimuksen ja historian) opiskelijoille. Opintokokonaisuuden tavoitteena on perehdyttää opiskelija itämerensuomalaisiin kieliin ja niitä puhuvien kansojen kulttuuriin. Keskeisiä alueita ovat viron kieli ja kulttuuri (5 ov) sekä Itä-Karjalassa asuvien suomensukuisten kansojen kielet ja kulttuuri, mutta halutessaan opiskelija voi perehtyä muihinkin itämerensuomalaisiin kielimuotoihin.

Itämerensuomalaisten kielten opintokokonaisuuden kursseista järjestetään vuosittain Viron kieli (2 ov) ja Viron kielen jatkokurssi (2 ov), joka toinen vuosi pidetään Suomen ja viron kontrastiivista kielioppia. Viron kielen opettajana toimii lehtori FL Hannu Remes. Muiden itämerensuomalaisten kielten opetusta on toteutettu vierailevien virolaisten ja petroskoilaisten asiantuntijoiden pitäminä periodikursseina sekä kirjatentteinä. Osasuorituksiksi hyväksytään myös kieliharjoittelu Virossa tai Karjalassa.

Opintokokonaisuuden vastuuhenkilöt ovat professori Ilkka Savijärvi ja lehtori Hannu Remes.

Suomi toisena/vieraana kielenä –opintokokonaisuus

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitoksen 15 ov:n laajuinen Suomi toisena/vieraana kielenä –opintokokonaisuus on tarkoitettu sivuaineeksi esim. suomen kielen ja sen lähiaineiden opiskelijoille.

Opintokokonaisuuden tavoitteena on tutustuttaa opiskelija omaan äidinkieleensä vieraan kielen näkökulmasta. Keskeisinä alueina ovat vieraan kielen oppimisen ja opettamisen periaatteet: pyrkimyksenä on antaa opiskelijalle valmiuksia selviytyä käytännön työstä. Äidinkielen mahdollisimman monipuolinen tuntemus on onnistuneen opetuksen ehdoton edellytys, minkä vuoksi eräät suomen kielen perusopintoihin kuuluvat kurssit ovat osa erikoistumisvaihtoehdon suoritusta.

Lisäksi kiinnitetään erityishuomiota kulttuurien kohtaamiseen liittyviin ongelmiin. Opintojaksoon liittyy myös pienimuotoinen opetusharjoittelu.

Toistaiseksi suurin osa suorituksista toteutetaan kirjatentteinä. Opintokokonaisuuden vastuhenkilö on lehtori Muikku-Werner.

Perinteentutkimus

Perinteentutkimuksen opintojen tavoitteena on perehdyttää erityisesti itämerensuomalaisten kulttuurien kansanelämään ja henkiseen kansanperinteeseen sekä perinteentutkimuksen näkökulmiin.

Perinteentutkimuksen perusopintoihin sisältyy 5 ov:n laajuinen **Runolaulun traditio ja Kalevala** –kokonaisuus, jonka osana voidaan suorittaa esim. *Karelia, Russia and the Baltic Area* –ohjelman *Karjala in Finland – Karelija in Russia* –kurssi.

Perinteentutkimuksen aineopintoihin kuuluu 6 ov:n laajuinen **Itä-Euroopan kansojen perinne ja vaihtoehtoiset aineopinnot** –kokonaisuus. Itä-Euroopan kansojen perinne –kurssista (3 ov) opiskelija voi valita tentittäväksi osiot Suomalais-ugrilaisten kansojen perinne, Venäläinen perinne tai Itämerensuomalainen perinne. Vaihtoehtoisiksi aineopinnoiksi (3 ov) voidaan valita esim. Kalevalaa ja inkeriläistä runoepiikkaa käsittelevä Suullinen runous –osio.

Musiikkitiede

Joensuun yliopistossa musiikkitiede oppiaineena painottuu etnomusikologian opetukseen. Musiikkitieteen aineopintoihin kuuluu 2 ov:n laajuinen **Vienan Karjalan kenttäyökurssi**. Havainnointia, haastatteluja ja etnomusiikin tallennusta käsittävä kurssi järjestetään syyskuussa 2003 Vienan Jyskyjärvellä. Joensuun yliopiston opiskelijoiden ja tutkijoiden lisäksi kurssille osallistujia on Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulusta, Petroskoin konservatoriosta ja Karjalan tiedekeskukselta sekä Kuhmon musiikkiopistosta. Käytännön järjestelyistä vastaa Arhippa Perttusen säätiö. Joensuun yliopiston opiskelijoiden osallistuminen kustannetaan Humanistisen tiedekunnan apurahalla.

Kurssin vastuhenkilö on musiikkitieteen lehtori FT Pekka Suutari.

Historia

Historian aineopintojen vaihtoehtoisina aloina opiskelija voi suorittaa yhteensä 4 ov seuraavista Itä-Eurooppaa ja Karjalaa käsittelevistä kokonaisuuksista:

Yleinen historia

- Itä-Euroopan historia
- Venäjän historia
- Karjalan ja Luoteis-Venäjän historia
- Bysantologia

Suomen historia

- Karjalan historia

Syventävissä opinnoissa edellä mainituilta alueilta voidaan valita kaksi 5 ov:n laajuista kokonaisuutta. Osa suorituksista on mahdollista korvata erikoistumisalaan liittyvällä vaihto-opiskelulla, työharjoittelulla tai tutkimustyöllä. Suoritukseksi voidaan lukea myös osallistuminen ohjattuun opintomatkaan.

Historian laitoksen järjestämästä englanninkielinen opetus on esitelty kohdassa *Karelia, Russia and the Baltic Area* –ohjelma. Lukuvuonna 2003–2004 järjestetään lisäksi seuraavat kohdealuetta koskevat opintojaksot:

- Mistä on tehty Putinin sukupolvi
FL Juri Chikalov
- Väestö ja perhelaitos Karjalassa –seminaari (1 ov)

Arkeologia

Joensuun yliopistossa arkeologiaa on mahdollisuus opiskella koulutusohjelmia täydentävänä sivuaineena. Arkeologian perusopintoihin sisältyy 5 ov:n laajuinen Euroopan arkeologia –kokonaisuus, jonka tavoitteena on perehdyttää opiskelija Euroopan ja erityisesti lähialueidemme arkeologiseen aineistoon ja kulttuureihin.

Kokonaisuuteen kuuluvat seuraavat kirjatentteinä suoritettavat 1 ov:n jaksot:

- Baltia
- Itä-Eurooppa

Opintokokonaisuuden vastuuhenkilö on FT Mika Lavento.

2 Teologinen tiedekunta

Ortodoksinen teologia

Ortodoksinen teologian opintoihin kuuluvat mm. seuraavat Venäjän ja Karjalan kirkon historiaa sekä venäläistä kirkollista kulttuuria käsittelevät opintojaksot:

Kirkkohistorian perus- ja aineopinnot:

- Kirkkohistoria II (5 ov). Ortodoksinen kirkon vanhan, keski- ja uudenajan historian pääjaksot.
- Ortodoksinen kirkko, yhteiskunta ja kulttuuri (5 ov). Valinnaisia erityisaloja mm. Venäläisen kirkollisen kulttuurin itäiset ja läntiset vaikutteet, Kirkko, yhteiskunta ja kulttuuri Suomessa.
- Kirkkohistorian erityiskysymyksiä (5 ov). Opiskelija voi mielenkiintonsa mukaisesti valita esim. Kirkkomusiikin historia, Ikonitaiteen historia tai Ortodoksiset paikalliskirkot kommunismin kaudella –kurssit.

Kirkkomusiikin perus-, aine- ja syventävät opinnot

- Kirkkomusiikin historia (5 ov). Kurssi antaa yleiskuvan ortodoksisen kirkkomusiikin historiasta, sen laadusta ja kehityksestä alkukristillisellä kaudella, Bysantissa ja Venäjällä.
- Kirkkomusiikin teologia (5 ov). Yleiskuva ortodoksisen kirkkomusiikin teologisista perusteista.
- Kirkkomusiikin sävelmaailma (10 ov). Mahdollisuus erikoistua venäläisen kirkkolaulun perinteeseen.

Opintojaksojen vastuuhenkilöt ovat kirkkohistorian professori Grant S. White ja kirkkomusiikin professori Hilikka Seppälä.

3 Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Maantiede ja yhteiskuntamaantiede

Maantieteen (matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta) ja yhteiskuntamaantieteen (yhteiskuntatieteiden tiedekunta) cum lauden valinnaisiin erityisalojen opintoihin sisältyy 5 ov:n laajuinen Talous- ja maaseutumaantieteen opintojakso, jossa suoritettavaksi voidaan valita *Introduction to the Economic Geography of North-West Russia* –verkkoluento (2 ov) (Vesa Rautio) sekä essee (2 ov) tai kirjatentti (1-3 ov riippuen, laatiiko opiskelija esseen). Verkko-opetuksena toteutettava luento käsittelee Luoteis-Venäjän taloudellista rakennemuutosta ja alueen roolia Itämeren yhteistyössä. Lisäksi luennolla analysoidaan Luoteis-Venäjän luonnonvarojen ja taloudellisten toimintojen diffuusioita sekä alueen makrotaloudellista asemaa. Luento ja opiskelijan mahdollisesti valitsema essee suoritetaan englannin kielellä.

Maantieteen ja yhteiskuntamaantieteen vapaasti valittaviin laudatur-opintoihin sisältyvät seuraavat kohdealueita välittömästi käsittelevät kurssit:

- Venäjän rakennemuutos – *An Introduction to Russia and the Post-Soviet Space* (4 ov), Paul Fryer. Johdatus Neuvostoliiton jälkeisen Venäjän ajankohtaisiin ihmismaantieteellisiin kysymyksiin. Kurssiin sisältyy opintomatka Pietariin.
- Luoteis-Venäjän rakennemuutos – *Transition of North-West Russia* (4 ov), Paul Fryer. Kurssilla tutustutaan Luoteisen Venäjän rakennemuutokseen ja Euroopan Unionin ”pohjoisen ulottuvuuden” vuoropuheluun. Kurssiin sisältyy opintomatka Venäjälle.
- Keski- ja Itä-Euroopan yhteiskuntien rakennemuutos – *Central and East European Societies in Transition* (4 ov), Paul Fryer. Kurssilla perehdytään Keski-Euroopan itäosien valtioiden rakennemuutokseen kylmän sodan jälkeisenä aikana.

Lisäksi oppiaineiden syventäviin opintoihin kuuluvat mm. seuraavat kohdealueen alueellista kehittämistä, ympäristöongelmia, taloudellista integraatiota sekä raja-alueiden kehitystä ja yhteistyötä laajemmassa perspektiivissä käsittelevät kurssit:

- Alueellisen kehittämisen näköalat ja teoriat – *Theoretical Perspectives to Regional Development in the European North* (3 ov), Markku Tykkyläinen.

Luennolla perehdytään alueellisen kehittämisen uusiin lähestymistapoihin erityisesti pohjoisen Euroopan näkökulmasta.

- Modernisaatio ja ympäristömuutos Pohjois-Euroopassa (4 ov), Ari Lehtinen. Kurssilla käsitellään ympäristöongelmien sosiaalisia ja kulttuurisia taustoja Pohjois-Euroopassa.
- Aluesuunnittelu ja aluekehitys Euroopassa (4 ov), Heikki Eskelinen. Kurssilla käsitellään aluekehityksen ja –politiikan kysymyksiä pohjoismaisesta perspektiivistä suhteessa Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen integraatioprosessiin.
- Rajojen Eurooppa (4 ov), Heikki Eskelinen. Kurssilla tarkastellaan rajoihin sekä raja-alueiden kehitykseen ja yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä siten, että viitekohteena on Euroopan Unionin itäraja.

Northern and Eastern Europe in a Global Context – an International Master’s Degree Programme in Human Geography

Englanninkielisen *Human Geography* –maisteriohjelman tavoitteena on tarjota opiskelijoille vertaileva näkökulma Pohjois- ja Itä-Euroopan kehitykseen yhteiskunnan, talouden, kulttuurin ja ympäristön alalla. Keskeisiä kysymyksiä ovat alueiden ja maaseudun kehitys, talousuudistukset, Euroopan yhdentyminen, kulttuuriset ja etniset identiteetit sekä ympäristönsuojelu ja alueelliset konfliktit. Ohjelman suorittaminen tarjoaa opiskelijoille valmiudet toimia kansainvälisissä alueellisen suunnittelun ja kehittämisen tehtävissä Suomessa ja ulkomailla. Euroopan komissio on tukenut ohjelmaa myöntämällä eurooppalaisen aluekehityksen ja –politiikan Jean Monnet –professuurilla.

Human Geography –ohjelma on tarkoitettu sekä kansainvälisille että suomalaisille opiskelijoille. Vuosittain siihen hyväksytään 15 tutkinto-opiskelijaa. Hyväksymisen edellytyksenä on kandidaatin tutkinto tai vastaavat tiedot maantieteestä tai lähialalta. Kahden vuoden kuluessa opiskelijat suorittavat yhteiskuntatieteiden maisterin tutkinnon.

Ohjelman kurseja voivat suorittaa maantieteen laitoksen muutkin opiskelijat. Se on avoin myös vaihto-opiskelijoille, jotka voivat suorittaa ohjelman kurseja ja liittää ne opintoihinsa kotiyliopistoissaan. Vaihto-opiskelijoilta edellytetään akateemisia maantieteen tai lähialan opintoja vähintään kahden vuoden ajalta.

Human Geography –ohjelma sisältää mm. seuraavat kohdealueita käsittelevät opintojaksot.

- Theoretical Perspectives to Regional Development in the European North (3 ov)
- An Introduction to Russia and the Post-Soviet Space (4 ov)
- Modernisation and the politics of nature in the Northern Europe (2 ov)
- Introduction to Economic Geography of Northwest Russia (4 ov)
- Transition of North-West Russia (4 ov)
- Borders in an Integrating Europe (4 ov)
- Central and East European Societies in Transition (4 ov)

4 Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Biologia

Biologian syventäviin opintoihin kuuluu kaksi kohdealueeseen välittömästi suuntautuvaa opintojaksoa. Ks. myös kohta Ympäristönsuojelun opinnot.

- **Kansallispuistot ja kasvitieteelliset puutarhat Itämeren alueella (3 ov).** Ekologian ja ympäristönsuojelubiologian suuntautumisalojen syventäviin opintoihin sisältyvän kurssin tavoitteena on Itämeren alueen luonnonsuojeluun ja kasvitieteelliseen monimuotoisuuteen tutustuminen. Opintojakso käsittää mm. opintomatkan Baltian maiden ja Puolan kansallispuistoihin ja kasvitieteellisiin puutarhoihin. Opiskelijat maksavat itse matkasta aiheutuvat kustannukset.
- **Vienanmeren ekologia (2 ov).** Ekologian suuntautumisalan syventäviin opintoihin sisältyvän kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija pohjoisiin meriin ja erityisesti Vienanmeren ekosysteemiin. Opintojaksoon sisältyy luentoja, retkeilyä, maasto- ja laboratoriotyötä Vienanmerellä, seminaari ja kirjallinen loppuraportti. Kurssi järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

An International Master's Degree Program in Information Technology, IMPIT

An International Master's Degree Program in Information Technology, IMPIT, on opetusministeriön rahoittama Joensuun, Lappeenrannan ja Kuopion yliopistojen yhteinen kansainvälinen maisteriohjelma. Syksyllä 2000 käynnistynyt ohjelma on suunnattu lähinnä venäläisille luonnontieteiden kandidaatin tasoisille opiskelijoille, joista koulutetaan suomalaisia maistereita IT-alan tarpeisiin Suomessa. Tavoitteena on kehittää kansainvälinen, Venäjällä ja Suomessa suoritettava opinto-ohjelma ja samalla luoda opetus-, tutkimus- ja kaupallisen alan kontakteja erityisesti Pietarin alueen kanssa.

Opiskelijat suorittavat kahden vuoden aikana 60 opintoviikon opinnot, joihin kuuluu käytännön työharjoittelun yhteydessä tehtävä laaja ohjelmointityö sekä pro gradu - tutkielma. Työharjoittelunsa opiskelijat suorittavat suomalaisissa yrityksissä ja yliopistoissa. Muut opinnot valitaan laitoksen järjestämistä englanninkielisistä kursseista, joihin myös suomalaiset opiskelijat voivat osallistua. Vuonna 2003 ohjelmaan otetaan kaksikymmentä uutta opiskelijaa.

Venäjällä ohjelmaan osallistuvat Pietarin sähkötekniillinen yliopisto, Pietarin hienomekaniikan ja optiikan yliopisto, Pietarin valtionyliopisto, Pietarin valtiollinen meriyliopisto, Pietarin valtiollinen tekninen yliopisto, Pietarin valtiollinen teletekniikan yliopisto sekä Petroskoin valtionyliopisto.

Joensuun yliopiston IMPIT-koordinaattorina toimii Wilhelmiina Hämäläinen.

5 Metsätieteellinen tiedekunta

Venäjän metsätalouden opintokokonaisuus

Metsätieteellisen tiedekunnan Venäjän metsätalouden opintokokonaisuus (10 ov) antaa opiskelijalle perustiedot Venäjän metsätaloudesta, Venäjän yhteiskunnasta ja kulttuurista sekä venäjänkielisestä metsäterminologiasta. Venäjän metsätalouden opinnot koostuvat luennoista, kirjatentistä sekä opintomatkasta. Luennoilla kuullaan pääasiassa venäläisiä asiantuntijoita. Opintokokonaisuuteen kuuluu myös itsenäisesti tehty projektityö.

Opintokokonaisuus sisältää seuraavat opintojaksot:

- Venäjän yhteiskunnan ja kulttuurin tuntemus (2 ov). Kirjatentti.
- Venäjän metsäterminologia (1 ov). Kurssi järjestetään joka toinen vuosi yhteistyössä kielikeskuksen kanssa.
- Venäjän metsätalous (3 ov). Luennot ja kirjallisuus.
- Venäjän metsätalouden ekskursio (1 ov). Järjestetään joka toinen vuosi Venäjän lähialueille. Opiskelijat maksavat itse matkat, majoitukset ja muut matkasta aiheutuvat kustannukset.
- Venäjän metsätalouden projektityö (3 ov). Venäjän metsätalouteen liittyvästä erityiskysymyksestä laadittava laajahko itsenäisesti tehty kirjallinen selvitys

Yllä mainittujen kurssien lisäksi opiskelijoille suositellaan *Karelia, Russia and the Baltic Area* -opintokokonaisuuden Venäjää koskevia kursseja sekä osallistumista Venäjän ja Itä-Euroopan maisterikoulun ohjelmaan.

Opintokokonaisuuden vastuuhenkilö on professori Timo Karjalainen.

6 Monitieteiset opintokokonaisuudet

Karelia, Russia and the Baltic Area

Karelia, Russia and the Baltic Area on humanistisen tiedekunnan kansainvälinen Karjalaan, Venäjään ja Baltian maihin kohdistuva monitieteinen opintokokonaisuus. Se on tarkoitettu sekä ulkomaisille että yliopiston omille opiskelijoille. Ohjelmaan kuuluu kursseja biologiassa, taloustieteissä, kulttuurin- ja perinteentutkimuksessa, maantieteessä, historiassa, yhteiskuntatieteissä sekä suomen ja venäjän kielissä. Venäjän kielen opinnot (*Russian Studies*) on tarkoitettu ulkomaalaisille opiskelijoille, joilla on perustiedot venäjästä.

Ohjelma kestää yhden lukuvuoden. Opiskelijat voivat osallistua myös pelkästään yhdeksi lukukaudeksi. Opetuskielenä on englanti, *Russian Studies* –ohjelmassa venäjä ja englanti.

Saadakseen todistuksen opintokokonaisuudesta opiskelijoiden on suoritettava vähintään 12 ov lukukauden tai 20 ov koko lukuvuoden aikana. Ohjelmassa mukana olevien on suoritettava pakollisena 3 ov:n laajuinen seminaari *Finland/Karelia*

between East and West sekä vähintään 4 ov (lukukausi) tai 6 ov (lukuvuosi) Suomea tai Venäjää käsittelevistä kokonaisuuksista. Muut kurssit ovat valinnaisia.

Opintokokonaisuudesta perittävä maksu on lukuvuonna 2003-2004 3500 euroa (1750 euroa yhdeltä lukukaudelta). Hintaan eivät kuulu opintomatkoista aiheutuvat kustannukset. Kansainvälisiin vaihto-ohjelmiin kuten Nordplus, Socrates, Tempus ja ISEP joutuvat maksamaan vain opintomatkat. Lisäksi opiskelijoiden on maksettava ylioppilaskunnan jäsenmaksu.

Lukuvuonna 2003-2004 ohjelmassa järjestetään seuraavat kohdealuetta käsittelevät opintojaksot:

- Seminar on Finland/Karelia between East and West (3 ov), vastuhenkilö FT Pasi Tuunainen

Venäjä-kokonaisuus

- Basic Russian I (3 ov), Riitta Hyttinen, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.
- History of Russia 890-1917 (1-2 ov), FT William Copeland
- History of the Soviet Union 1917-1991 (1-2 ov), FT William Copeland
- History of "Democratic Russia" 1991-2004 (1-2 ov), FT William Copeland

Valinnaiset kurssit

- Russian Theatre (1 ov), FT Liisa Byckling, Helsingin yliopisto
- Baltic States from Independence to Independence 1940-1991 (1 ov), prof. Algirdas Jakubcionis, Vilnan yliopisto
- Karjala in Finland – Karelija in Russia (1 ov), Kirsi Laurén, Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos
- Sexuality and Gender in Revolutionary Russia and Stalin's Soviet Union 1917-1953 (1 ov), FT Dan Healey, Walesin yliopisto, Swansea
- Specialization in Russian History (1-2 ov), prof. Jukka Korpela, Historian laitos
- History of the Baltic Area (1-5 ov), FT Pasi Tuunainen, Historian laitos
- Transition in Eastern Europe (2 ov), Ari Stenroos, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
- Finland as a Gateway to East (2 ov), Ari Stenroos, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
- An Introduction to Russia and the Post-Soviet Space (4 ov), FT Paul Fryer, Maantieteen laitos
- Transition of North-Western Russia (4 ov), FT Paul Fryer, Maantieteen laitos
- Civil Society in Russia: Theory and History (1 ov), prof. Oleg Harhordin, Pietarin eurooppalainen yliopisto
- Current Trends in the Politics of Culture: Multicultural Border Crossings (2 ov), prof. Pirkkoliisa Ahponen, Yhteiskuntapolitiikan laitos
- Baltic Sea Environment (3 ov), prof. Ismo Holopainen, Biologian laitos
- Sustainable Baltic Region (3 ov), prof. Ismo Holopainen, Biologian laitos
- Study Tour to St. Petersburg (1-2 ov), FT Paul Fryer, Maantieteen laitos
- Study Tour to Northwest Russia (1-2 ov), FT Paul Fryer, Maantieteen laitos
- Virtual Course: Many Faces of Karelia (4 ov), Pentti Stranius, Karjalan tutkimuslaitos

- Introduction to Economic Geography of Northwest Russia, FT Dmitri Zimin/Vesa Rautio

Ohjelmaa johtaa prof. Jukka Korpela ja koordinaattorina toimii FT Pasi Tuunainen Historian laitokselta.

Russian Studies

Karelia, Russia and the Baltic Area –ohjelman opiskelijat voivat suorittaa venäjän kielen opintoja erityisesti *Russian Studies* –kokonaisuudesta. Opetus tapahtuu venäjän ja tarvittaessa englannin kielillä pääosin samoissa ryhmissä suomalaisten venäjän kielen tutkinto-opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat voivat halutessaan osallistua myös venäjän kielen ja kulttuurin intensiivikursseille Petroskoin valtionyliopistossa.

Lukuvuonna 2003-2004 tarjolla ovat seuraavat venäjän kielen kurssit:

- Russian Phonetics and Pronunciation, Intermediate Level (2 ov)
- Oral Expression I, Intermediate Level (2 ov)
- Written Russian I, Intermediate Level (2 ov)
- Practical Russian I, Intermediate Level (2 ov)
- Russian Pronunciation, Advanced Level (1 ov)
- Oral Expression II, Advanced Level (2 ov)
- Russian Literature II and Literary History, Advance Level (2 ov)
- Speech Communication, Advanced Level (2 ov)
- Academic Writing Skills, Advanced Level (2 ov)
- Patterns of Russian and Soviet Cultural Life (2 ov)
- Written Russian III, Advanced Level (1 ov)
- Independent Study, Advanced level (Russian Literature/Russian Culture) (2-4 ov)
- Courses in Russian Language and Culture for Advanced Students at Petrozavodsk State University (5-10 ov)

Russian Studies –kokonaisuuden vastuhenkilöt ovat prof. Natalia Baschmakoff ja FT Lea Siilin.

Ympäristönsuojelun opinnot

Kaikille opiskelijoille avoin monitieteinen ympäristönsuojelun approbatur ja cum laude -sivuainekokonaisuus muodostaa yleissivistävän johdatuksen kansallisiin ja kansainvälisiin ympäristökysymyksiin. Ympäristönsuojelun valinnaisiin aineopintoihin sisältyvät mm. seuraavat kohdealueeseen liittyvät englanninkieliset opintojaksot:

- **Modernisation and the politics of nature in the Northern Europe** (1 ov). Professori Ari Lehtinen, maantiede. Kurssi antaa yleiskuvan Fennoskandian ja Luoteis-Venäjän alueellisista ja ympäristöongelmista.
- **Baltic Sea Environment** (3 ov). Professori Ismo J. Holopainen, biologia. Uppsalan yliopiston järjestämä useiden Itämeren alueen yliopistojen yhteinen kurssi antaa yleiskuvan Itämeren ja sen valuma-alueen ympäristön tilasta.

- **Sustainable Baltic Region** (3 ov). Professori Ismo J. Holopainen, biologia. Uppsalan yliopiston järjestämän kurssin aiheena on Itämeren alueen kestävä kehitys. Opintojakso kuuluu myös biologian ekotoksikologian ja hydrobiologian sekä ympäristönsuojelubiologian suuntautumisalojen laudatur-opintoihin.

An International Study Programme in Environmental Science and Forestry

Biologian laitoksen ja Metsätieteellisen tiedekunnan englanninkielisessä ympäristö- ja metsätieteiden opinto-ohjelmassa opiskelijat voivat valita mm. seuraavat kohdealueeseen liittyvät kurssit (ks. edellä olevia kuvauksia):

- Forestry in Russia (3 ov)
- Study Tour to St. Petersburg (1-2 ov)
- Baltic Sea Environment (3 ov)
- National Parks and Botanical Gardens in the Baltic Region (3 ov)

7 Kielikeskus

Kielikeskuksen venäjän kielen opetus

Kielikeskuksessa on mahdollista suorittaa 10 opintoviikon laajuinen Venäjän kielen opintokokonaisuus. Vuonna 1993 käynnistyneen opintokokonaisuuden tavoitteena on antaa opiskelijalle sellainen venäjän kielen taito ja kulttuurin tuntemus, että hän kykenee ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa ammattiin liittyvissä kielenkäyttötilanteissa. Opinto-ohjelmaan kuuluvat pakollisina kieliharjoittelu ja kielioppikurssi. Kokonaisuuteen voi sisällyttää kielikeskuksen järjestämiä vapaavalintaisia kursseja sekä itseopiskeluna suoritettavia jaksoja.

Kielikeskuksen tarjoamaan tiedekuntien yhteiseen venäjän kielen opetukseen kuuluu 2 ov laajuinen tekstinymmärtämiskurssi. Kauppatieteiden pääaineopiskelijoille järjestetään toisen vieraan kielen opetusta yhteensä 5 ov. Lisäksi kielikeskus tarjoaa venäjän kielen alkeis-, jatko- ja ylimmän tason kursseja sekä erilaisia teemakursseja ja työpajoja. Vuonna 2002 opiskelijat suorittivat venäjän tutkintokursseja yhteensä vain 13 ov (vrt. esim. ranska yht. 84 ov, saksa 256,5 ov), valinnaiskursseja yhteensä 319,5 ov (ranska 148,5 ov, saksa 273,5 ov).

Lukuvuonna 2003-2004 kielikeskus järjestää seuraavat venäjän kielen kurssit:

Tiedekuntien yhteinen opetus

- Erikoisalan tekstin ymmärtäminen, venäjän kieli 2 ov (työpajaopetus)

Kauppatieteiden pääaineopiskelijoiden kieli- ja viestintäopinnot

- Liikevenäjä 3 ov
- Venäjän liikeviestintä 2 ov

Valinnaiskurssit

- Venäjä I 3 ov

- Venäjä II 3 ov
- Venäjä III 2,5 ov
- Venäjä IV 2,5 ov
- Venäjän keskustelukurssi 1 ov

Venäjän kielen opettajana toimii päätoiminen tuntiopettaja FK Jukka Kiuru.

Kielikeskuksen viron kielen opetus

Kielikeskus on eräinä vuosina järjestänyt valinnaisen viron kielen kurssin. Vuonna 2000 viron kieltä suoritettiin yhteensä 40 ov. Opetusta ei ole lukuvuonna 2003-2004. Valmius viron kielen opetuksen järjestämiseen on kuitenkin olemassa (päätoiminen tuntiopettaja FM Tarja Tantu).

Suomi vieraana kielenä –opetus

Kielikeskus järjestää vuosittain useita suomi vieraana/toisena kielenä -kursseja yliopistoon saapuville ulkomaalaisille opiskelijoille. Tavoitteena on antaa opiskelijalle sellaiset kielelliset valmiudet, että hän pystyy seuraamaan suomenkielistä opetusta yliopistossa ja kykenee itsenäisesti jatkamaan suomen kielen opiskelua kotimaassaan. Vuonna 2002 suomea vieraana kielenä suoritettiin yhteensä 165 ov.

Lukuvuonna 2003-2004 kielikeskus järjestää seuraavat Suomi vieraana kielenä -kurssit:

- Elementary Finnish 2 ov
- Elementary Finnish 1 ov (syys- ja kevätlukukaudella)
- Finnish Workshop 1,5 ov (syys- ja kevätlukukaudella)

Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa itseopiskelujatkoja suomen kielen kieliopista, suomalaisesta kirjallisuudesta, taiteesta, historiasta ja yhteiskunnasta ym.

Suomen kielen opettajina toimivat tuntiopettaja Kaisa Peuhkurinen ja päätoiminen tuntiopettaja FM Tarja Tantu.

III JATKO-OPINNOT

1 Tekeillä olevat kohdealuetta käsittelevät lisensiaatin- ja väitöskirjatyöt

Jatko-opintoja koskevaan kysymykseen vastasi vain muutama oppiaine. Alla esitettyjä, valmisteilla olevia lisensiaatin- ja väitöskirjatöitä koskevia tietoja voi pitää vain viitteellisinä. Todennäköisesti kohdealuetta käsitteleviä jatkotutkimuksia on tekeillä huomattavasti enemmän.

Historia

- Jukka Partanen: Väestö ja kotitaloudet Karjalankannaksen maaseudulla 1750-1870
- Yuri Shikalov: Vienan karjalan väestökehitystä käsittelevä väitöskirjatyö

Läntinen teologia

- Kaija Santti: Nainen Inkerin kirkossa resistentti -käsitteen näkökulmasta

Maantiede/Yhteiskuntamaantiede

- Minna Piipponen (Karjalan tutkimuslaitos): Karjalan yhdyskuntakehitystä koskeva lisensiaatintyö
- Kari Vuorinen: The Dynamics of Migration in the Russian North: Problem Out of Control - Crisis under Control?
- Yrjö Myllylä: Evaluation of the Industrial, Social and Logistical Developments in Murmansk Oblast
- Mattias Spies: The impacts of resource-based industrial transformation on urban and regional structures
- Evgenia Prokhorova: The Impact of Resource Monopolies on the Restructuring of the Geographical Space in Russia: the case of Norilsk Nickel
- Inna Kopoteva: Yhdyskuntakehitys Venäjän maaseudulla
- Juha Kotilainen: Boundaries for Econogical Modernisation: Scaling the Forest Industry and Political of Nature in Northwest Russia
- Petri Virtanen: Euregios as tools for border policies of the enlarging European Union

Metsätiede

- Anna-Liisa Myllynen
- Olga Tjukina

Suomen kieli

- Helka Riionheimo: Oman ja vieraan risteytyminen Viron inkerinsuomalaisten imperfektinmuodostuksessa

- Janne Heikkinen: Inkerinsuomen morfofonologian muutokset
- Ossi Kokko: Inkerinsuomen yksilöllinen pirstaleisuus: nominien sijat ja postpositiot

Ortodoksinen teologia

- Irina Karvonen: Aleksanteri Syväriläisen oppilaat
- Timo Tynkkynen: Kirkollisen elämän ja perinteen säilyminen karjalaisväestöllä Tverin hiippakunnassa

Venäjän kieli

- Esa Anttikoski: Karjalan kirjakielen suunnittelu 1930-luvulla
- Mari Ristolainen: Local text as a self-defence mechanism and survival technique: A case study of Pskov district, town of Novorzhev
- Elina Kahla: The Female Feat: Towards a Typology of 20th Century Russian Hagiographies
- Jussi Lassila: Nyky-Venäjän mediatekstien ideologisuus, retorinen rakenne ja sosiokulttuurinen konteksti. Esimerkkitapauksena Idushchie Vmeste - liikkeen retoriikan tekstuaaliset representaatiot
- Larisa Mustonen: New-retro versus lingua sovetica
- Laura Paljakka: Etnisyys mediateksteissä

Yhteiskuntatieteet

- Olga Davydova: Being Russian and Finnish in Petrozavodsk. Ethnicity as Imagined and Practiced Community

2 Joensuun yliopistossa hyväksytyt kohdealuetta käsittelevät väitöskirjat

Tieteenaloittain järjestettyyn luetteloon on pyritty poimimaan kaikki Joensuun yliopistossa hyväksytyt, kohdealuetta käsittelevät väitöskirjat.

Biologia

- Kunnasranta, Mervi: Behavioural biology of the ringed seal (*Phoca hispida*) subspecies in the large European lakes Saimaa and Ladoga. Joensuu: University of Joensuu, 2001.

Historia

- Hämynen, Tapio: Liikkeellä leivän tähden: Raja-Karjalan väestö ja sen toimeentulo 1880-1940. Helsinki: Suomen Historiallinen Seura, 1993.
- Kangaspuro, Markku: Neuvosto-Karjalan taistelu itsehallinnosta: nationalismi ja suomalaiset punaiset Neuvostoliiton vallankäytössä 1920-1939. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2000.
- Katajala, Kimmo: Nälkäkapina: veronvuokraus ja talonpoikainen vastarinta Karjalassa 1683-1697. Helsinki: Suomen historiallinen seura, 1994.
- Kemppe, Jarkko: Viron suojeluskuntien organisoituminen ja toiminta 1917-1924. Joensuu: Joensuun yliopisto, 2000.
- Koukkunen, Heikki: Suomen valtiovalta ja kreikkalaiskatoliset 1881-1897. Joensuu: Joensuun korkeakoulu, 1977.

- Kokkonen, Jukka: Rajaseutu liikkeessä: Kainuun ja Pielisen Karjalan asukkaiden kontaktit Venäjän Karjalaan kreivin ajasta sarkasotaan (1650-1712). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 2002.
- Laine, Antti: Suur-Suomen kahdet kasvot: Itä-Karjalan siviiliväestön asema suomalaisessa miehityshallinnossa 1941-1944. [Hki]: Otava, 1982.
- Nevalainen, Pekka: Inkeriläinen siirtoväki Suomessa 1940-luvulla. Hki: Otava, 1990.
- Pohjonen, Juha: Maanpetturin tie: maanpetoksesta Suomessa vuosina 1945-1972 tuomitut. Helsingissä: Otava, 2000.
- Rui, Timo: Ulkomaiset tiedemiehet Tarton yliopistossa ja virolaisten opintomatkat ulkomaille 1919-1940. Joensuu: Joensuun yliopisto, 2001.
- Saksa, Aleksandr: Rautakautinen Karjala: Muinais-Karjalan asutuksen synty ja varhaiskehitys. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1998.
- Tajakka, Veikko: Vapaus ja aika Nikolai Berdjajevin filosofisessa ajattelussa: aatehistoriallinen tutkimus. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1990.

Kasvatustiede

- Anttila, Mikko: Luokanopettajaopiskelijoiden pianonsoiton opiskelumotivaatio ja soittotuntien tunneilmapiiri Joensuussa, Jyväskylässä ja Petroskoissa. Joensuu: Joensuun yliopisto, 2000.
- Kasurinen, Helena: Personal future orientation: plans, attitudes and control beliefs of adolescents living in Joensuu, Finland and Petrozavodsk, Russia in 1990s. Joensuun yliopisto, 1999.
- Perho, Kaija: Miten kirjoittaa venäjän aine: ylioppilaskokelaiden venäjän kielen taidot ja kirjoitelmien taso. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1993.

Maantiede/Yhteiskuntamaantiede

- Varis, Eira: Syrjäkylien murros Venäjän Karjalassa ja Unkarissa: tutkimus postsosialistisen maaseudun restrukturaatiosta ja resurssiyhdyskuntien selviytymisestä. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1998

Rautio, Vesa: The Potential for Community Restructuring: mining towns in Pechenga. Helsinki: Aleksanteri-instituutti, 2003.

Perinteentutkimus

- Jetsu, Laura: Kahden maailman välillä: etnografinen tutkimus venäjänkarjalaisista hautausrituaaleista 1990-luvulla. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 2001.
- Heikkinen, Kaija: Karjalaisuus ja etninen itsetajunta: Salmin siirtokarjalaisia koskeva tutkimus. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1989.
- Klemettinen, Pasi: Mellastavat pirut: tutkimus kansanomaisista pahalais- ja noituuskäsityksistä Karjalan kannaksen ja Laatokan Karjalan tarinaperinteessä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 1997.
- Raninen-Siiskonen, Tarja: Vieraana omalla maalla. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 1999.
- Tojdybekova, Lidiâ: Marijskaâ âzyceskaâ vera i ètniceskoe samoznanie. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1997.

Teologia

- Loima, Jyrki: Muukalaisina Suomessa: Kaakkoisen Kannaksen kreikkalaiskatoliset venäläisseurakunnat kansallisena ongelmana 1889-1939. Helsinki: Yliopistopaino, 2001.
- Makkonen, Heikki: Kuolema ortodoksisessa perinteessä: tutkimus kuolemaan liittyvän perinteen elinvoimaisuudesta entisen Aunuksen kaupungin ja Suojärven pitäjän alueella syntyneiden ortodoksien elämässä synnyinseuduilla ja Keski-Suomessa vuosina 1930-1985. Joensuu: [Joensuun yliopisto], 1989.

Venäjän kieli

- Jänis, Marja: Kirjallisuutta ja teatteriteksti: tutkimus näytelmien kääntämisestä, esimerkkiaineistona Anton Tšehovin Kolmen sisaren suomennokset. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1991.
- Lo[^]silov, Igor': Fenomen Nikolaâ Zabolockogo. Helsinki: Institute for Russian and East European Studies, 1997.
- Ojanen, Muusa: Adjektiivikategoria venäläis-lyydiläisissä kontakteissa: lingvistinen interferenssitutkimus. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1985.
- Pyöli, Raija: Venäläistyvä aunuksenkarjala: kielenulkoiset ja -sisäiset indikaattorit kielenvaihtotilanteessa. Joensuu: Joensuun yliopisto, 1996.
- Siilin, Lea: Otrazenie grafiko-orfograficeskih norm cerckovnoslavânskogo âzyka v zitijnoj literature vtoroj poloviny XVI veka: na materiale Zitiâ Aleksandra Svirskogo. Joensuu: Joensuun yliopisto, 2001.

3 Kohdealuetta käsitteleviä opinnäytetöitä

Oppiaineittain järjestettyyn luotteloon on poimittu 2000-luvulla hyväksytyjä, kohdealuetta käsitteleviä opinnäytetöitä (pro gradu –työt ja lisensiaatintutkimukset). Nimikeet on valittu työn otsikon ja asiasanojen perusteella. Vuosien 2002 ja 2003 osalta Joensuun yliopiston kirjaston näyttöluettelon tiedot ovat puutteellisia.

Erityiskasvatus

- Filppula, Kati Susanna: Maahanmuuttajaoppilaat Joensuun seudulla: sopeutuminen suomalaiseen kouluun ja minäkuvan kehityksen tukeminen koulussa. Pro gradu –työ, 2000.
- Karppinen, Ismo: Itärallista viinaralliin: tutkimus rajaliikenteen ongelmista ja viranomaisten yhteistyöstä Tohmajärvellä ja Kuhmossa. Pro gradu –työ, 2000.

Julkisoikeus

- Kärki, Ella: Yritysverotuksesta Venäjän federaatiossa: yritysverotuksen tarkastelua ja verotuksen tason vertailua osakeyhtiöiden voittoverotuksessa Suomessa ja Venäjän federaatiossa. Pro gradu –työ, 2001.
- Laine, Ritva: Paluumuutto ja kotouttamislaki: inkerinsuomalaiset paluumuuttajina. Pro gradu –työ, 2000.
- Vihtonen-Vettenniemi, Hanna: Euroopan unionin laajentuminen Keski- ja Itä-Euroopan maihin: tarkastelussa Viron ja Puolan aluehallintojen muutokset jäsenyyden kynnyksellä. Pro gradu –työ, 2001.

Kasvatustiede

- Jeskanen, Seija Anneli: Piiskaa ja pipareita: venäjänkielisten maahanmuuttajavanhempien kasvatuskäytännöt ja suomalaiseen kouluun kohdistuvat odotukset. Pro gradu –työ, 2001.
- Keskisalo, Anne-Mari: Suomi-Venäjä ottelu: suomalaisuus pelivälineenä kansainvälisessä luokassa. Pro gradu –työ, 2000.
- Kurkola, Miia: Luokanopettajaopiskelijoiden musiikkimaku Joensuun yliopistossa ja Petroskoin pedagogisessa yliopistossa sekä makuvertailua suomalaisten musiikinerikoistujien ja ei-erikoistujien välillä. Pro gradu –työ, 2002.
- Okulov, Jaana Birgitta: Linnanpellon yläasteen maahanmuuttajaoppilaiden kokemuksia Suomesta ja opiskelusta suomalaisessa koulussa. Pro gradu –työ, 2000.
- Pietiäinen, Maarit: Työttömiksi emme halua: paluumuuttajien työllistymisodotuksia. Pro gradu –työ, 2001.
- Saarinen, Arja: Koulussa saa hyvää ruokaa ja välitunneilla pääsee ulos: venäjänkielisten maahanmuuttajaoppilaiden ja heidän vanhempiensa mielipiteitä suomalaisesta peruskoulusta. Pro gradu –työ, 2000.

Kirkkohistoria

- Wartiainen, Lahja: Lucia Palin ja ortodoksinen sisälähetystyö Raja-Karjalassa 1917-1936. Pro gradu –työ, 2000.

- Verikov, Andrei: Uskonnonvapaudesta vapauteen uskonnosta: Neuvostoliiton uskonnonvastainen propaganda ja ortodoksinen perinne Venäjän vallankumouksenjälkeisessä Uhtuan kihlakunnassa. Pro gradu –työ, 2002.

Kirkkomusiikki

- Merras-Häyrynen, Varvara: Valamon obihodin sävelmät suomenkielisessä ortodoksisessa liturgisessa laulussa. Pro gradu –työ, 2003.

Kotitaloustiede

- Jääskeläinen, Päivi: Suomalaisten ja venäläisten seitsemänvuotiaiden lasten kokemuksia ympäristöstä. Pro gradu-työ, 2001.

Luokanopettajakoulutus

- Karhu, Virpi Nina Johanna: Maahanmuuttajaoppilaan integroituminen yleisopetukseen ja opetuksessa ilmenevät yhteistyöongelmat. Pro gradu-työ, 2000.
- Malinen, Riku: Käsitekartat ympäristöopin opetuksessa venäläisen keskikoulun ala-asteen toisella luokalla. Pro gradu-työ, 2001.
- Niiniaho, Miia Johanna: 24-tuntinen opettaja?: oululaisten ja virtolaisten 1. ja 6. luokan oppilaiden vanhempien käsityksiä luokanopettajista: kokemuksia, odotuksia ja ihanteita. Pro gradu-työ, 2001.

Maantiede/Yhteiskuntamaantiede

- Henkel, Paul: Place attachment in economic context: modernization preferences among mining community workers in Pechenga. Pro gradu –työ, 2000.
- Kujala, Jukka: Co-operation as a tool for border area development: two cases from the European North. Lisensiaatintyö, 2000.
- Rautio, Vesa: Tuotantorakenteen muutoksen hallinta Petsamon kaivosyhdyskunnissa. Lisensiaatintyö, 2001.

Metsäsuunnittelu ja –ekonomia

- Laamanen, Satu: Maisematekijöiden sisällyttäminen suuralueen metsäsuunnitteluun: tapaustutkimus Vienan Karjalassa. Pro gradu –työ, 2001.
- Mutka, Mikko: Harvennushakkuiden korjuujälki Karjalan tasavallassa Sortavalan ja Pitkärannan metsäpiireissä vuosina 1989-1994. Pro gradu –työ, 2001.

Metsäympäristön hoito ja suojele

- Veijalainen, Esko: Karjalankannaksella sijaitsevan Äyräpäänjärven rantametsien rakenne ja linnusto. Pro gradu –työ, 2002.

Ortodoksinen kirkkomusiikki

- Nykänen, Petri: Vanhat venäläiset znamenni-sävelmät Suomen ortodoksisessa kirkkolauluperinteessä. Pro gradu –työ, 2000.

Psykologia

- Kurtti, Mirva: Kansainvälisten koskeusten ja suuntautumisten yhteys työtä koskeviin arvostuksiin. Pro gradu –työ, 2000.

Sosiologia

- Hyytiäinen, Hanna: Kansakunnan rakentuminen ja Venäjän kansallisvaltioidentiteetti: identiteetin esitys Moscow Diary-lehdessä. Pro gradu –työ, 2002.
- Mustonen, Elena: Venäjänkielisten naisten sopeutuminen Suomeen: Tapaustutkimus Joensuussa. Pro gradu –työ, 2002.

Soveltava kasvatustiede

- Hyykky, Taru-Tuija: Itäkarjalaisesta suomalaiseksi opettajaksi - opettajaleiri Suomessa 1941-1944. Pro gradu –työ, 2000.
- Kuula, Katja Maria: Venäjään, venäläisiin ja venäläisiin maahanmuuttajaoppilaisiin asennoituminen koulussa. Pro gradu –työ, 2000.
- Laakkonen, Sari: Vieraanvaraisuutta rajan molemmin puolin - suomalaisten ja venäläisten opiskelijoiden käsityksiä ja kokemuksia leirikoulussa. Pro gradu –työ, 2000.

Suomen historia

- Arffman, Tuula: Murrosajan muuttolaiset: kuhmolaisten siirtolaisuus Venäjälle 1800-luvun jälkipuolella. Pro gradu –työ, 2001.
- Chikalov, Juri: Karjalan Paavon Karjala: Uhtuan kylä ja sen asukkaat sekä muut Vienan karjalaiset 1800-luvun puolivälistä ensimmäiseen maailmansotaan. Pro gradu –työ, 2001.
- Chikalov, Juri: Karjalan Paavon Karjala: Uhtuan kylä ja sen asukkaat sekä muut Vienan karjalaiset 1800-luvun puolivälistä ensimmäiseen maailmansotaan. Lisensiaatintyö, 2001.
- Hopponen, Matti: Tallinnan ja Suomen suurruhtinaskunnan välinen kauppa meritse 1881-1913. Pro gradu –työ, 2001.
- Hukka, Reino: Sukututkimus inkerinsuomalaisten paluumuuttajien identifioinnin apuna ja juurien selvittäjänä. Sivulaudaturtyö, 2000.
- Ignatius, Tarja: Ydinpommi Kittilään ja muita Reaganin vehkeilyjä: Neuvostoliiton propaganda ja Neuvostoliittoa myötäilevä kirjoittelu euro-ohjuskiihan Suomessa synnyttämässä keskustelussa 1980-luvun alussa. Pro gradu –työ, 2000.
- Naumanen, Virpi: Suomen Moskovan edustuston asiainhoitajien raportointi vuosina 1921-1956: osa ulkoasiainhallinnon tiedonhankintaa. Pro gradu –työ, 2001.
- Markkinen, Anne: Suomalaisten metsänhakkuut Repolassa: valtiollisessa murrosvaiheessa 1800-luvun lopulta 1920-luvun alkuun. Pro gradu –työ, 2000.
- Väänänen, Marko: Laiton rajaliikenne Karjalan kannaksella 1928-1933. Pro gradu –työ, 2000.

Venäjän kieli

(venäläiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Suomen ja Venäjän suhteisiin liittyvät aiheet)

- Hanski, Laura: "Se on minun ala ja minun tulevaisuuden kieli": Joensuun yliopiston venäjän kielen pääaineopiskelijoiden uranvalinta ja sen taustalla olevat tekijät. Pro gradu –työ, 2003.
- Hirvonen, Ulla: "Stereotypy i otnosenie prepodavatelej i studentov vuzov k ruskim i Rossii s tocki zreniâ aksiologii. Suom. tiivistelmä: Korkeakouluopettajien ja -opiskelijoiden venäläisstereotypiat ja -asenteet aksiologian näkökulmasta. Pro gradu –työ, 2002.
- Huovinen, Essi: Vzaimodejstvie egocentricheskikh elementov i legitimnosti v rechi prezidenta Vladimira Putina. (Egosentristen elementtien ja legitimitietin vuorovaikutus presidentti Vladimir Putinin kielessä). Pro gradu –työ, 2001.
- Knuutila, Sanna-Riikka: Venäläisperäinen kieltopartikkeli n'i aunuksenkarjalassa. Pro gradu –työ, 2001.
- Korell, Laura: Venäjän kielen muuttunut asema Liettuassa: venäläisten opiskelijoiden kielenkäyttö ja asenteet. Pro gradu –työ, 2000.
- Kurkinen, Svetlana: Sohranenie i razvitie navykov pis'ma u russkoâzycnyh skol'nikov v Finlândii (na primere g. Lappeenranta). Suomenkielinen tiivistelmä: Venäjänkielisten koululaisten kirjallisen ilmaisutaidon säilyttäminen ja kehittäminen Suomessa (esimerkkinä opetus Lappeenrannassa). Pro gradu –työ, 2002.
- Kylliäinen, Kirsi: Na grani legal'nosti - javlenija sovetskogo byta cherez prizmu povesti "Chemodan" Sergeja Dovlatova. (Laillisuuden rajoilla - neuvostoarjen ilmiöitä Sergei Dovlatovin kertomuksessa "Chemodan"). Pro gradu –työ, 2003.
- Laakkonen, Sari: Otrazhenie sovetskoj dejstvitel'nosti v povesti "Kniga skitanij" Konstantina Paustovskogo. (Neuvostotodellisuuden kuvastuminen Konstantin Paustovskin teoksessa "Vaellusten kirja)". Pro gradu –työ, 2001.
- Lawrowska, Marina: Oleg Grigorjev - nositel' mit'kovskogo slova. (Oleg Grigorjev – "Mitki" -ideologian sanansaattaja). Pro gradu –työ 2003.
- Lähdeaho, Soile: "Golos v gromkogovoritel'jah" ili bezymjannost' kak kategorija zla v Istreblenii tiranov (1938) Vladimira Nabokova. ("Ääni kaiuttimissa" – nimettömyys pahan kategoriana Vladimir Nabokovin Tyrannien tuhossa (1938)). Pro gradu –työ, 2002.
- Matilainen, Susanna: Obraz finna v romanticeskoj povesti V. F. Odoevskogo "Salamandra". Suom. referaatti: Suomalaisen kuva V. F. Odojevskin romantiikan ajan kertomuksessa "Salamandra" Pro gradu –työ, 2001.
- Meilahti, Satu: Maskuliinisuustutkimus ja Vladimir Putinin mediaimago "Kommersant-Vlast"-lehdessä ennen vuoden 2000 presidentinvaaleja. Pro gradu –työ, 2002.
- Miettinen, Ritva: Pesni o Lenine. Obraz vo dja v sovetskoj massovoj pesne (Lauluja Leninistä. Johtajan kuva neuvostoliittolaisissa massalauluissa). Pro gradu –työ, 2000.
- Pulliainen, Mira: Mir glazami rebjonka. Povest' Borisa Pasternaka "Detstvo Ljuvers" (Maailma lapsen silmin. Boris Pasternarkin novelli Ljuversin lapsuus). Pro gradu –työ, 2000.
- Ristolainen, Mari: Opyt primenenija psihologicheskogo analiza k poeme Venedikta Erofeeva "Moskva-Petushki". (Psykologisen analyysin sovellus Venedikt Jerofjevin romaaniin "Moskva-Petushki"). Pro gradu –työ, 2002.

- Salmenkivi, Suvi: Venäläisten ihmesatujen henkilöhahmot suomennoksissa (Persona i russkih volšebnyh skazok v perevode na finskij). Pro gradu –työ, 2000.
- Sundkvist, Jenni: Spornyj vopros o reforme liturgičeskogo jazyka Russkoj Pravoslavnoj Cerkvi segodnja. Soderžhanie kritiki, napravlennoj na dejatel'nost' moskovskogo svjashčennika otca Georgija Kochetkova. (Viime vuosien kiista jumalanpalveluskielestä Venäjän ortodoksisessa kirkossa. Moskovalaisen papin, isä Georgij Kochetkovin toimintaan kohdistuneen kritiikin sisältö). Pro gradu –työ, 2000.
- Suuntala, Satu: Mihail Bulgakovin Saatana saapuu Moskovaan satiirisena allegoriana Neuvostoliiton kirjallisesta maailmasta. Pro gradu –työ, 2001.
- Tere, Irina: Teatral'nyj hronotip v povesti Sergeja Dovolatova "Zona" (Teatterikronotooppi Sergei Dovolatovin novellissa "Zona" (vankileiri). Pro gradu –työ, 2001.
- Turpeinen, Inna: Pragmatischekij aspekt perevoda na russkij jazyk finskih realij v turistskih izdaniyah (na materiale regiona Severnaja Karelija). Pro gradu –työ, 2004.
- Wilenius, Sirpa: Struktura nominacij stran vostočnogo i zapadnogo blokov i Finlândii v knige Ū. Komissarova "Liniâ Paasikivi-Kekkonena": istoriâ, sovremennost', perspektivy. Suom. tiivistelmä: Itä- ja länsiblokin maiden sekä Suomen nimeäminen J. Komissarovin venäjänkielisessä alkuperäisteoksessa: "Linija Paasikivi-Kekkonena": istorija, sovremennost', perspektivy. Pro gradu –työ, 2001.

Yhteiskuntapolitiikka

- Hämäläinen, Jenni: Näin maahanmuuttajanuoret osallistuvat: tapaustutkimus Joensuun Rantakylässä asuvien maahanmuuttajanuorten osallistumisesta liikuntaan ja muihin kansalaistoimintoihin. Pro gradu –työ, 2001.
- Isoaho, Katja: Venäjän poliittinen järjestelmä vuonna 2010: demokratia vai autoritarismi. Pro gradu –työ, 2001.
- Kurkko, Minna: Asiantuntijuus lastensuojelun erikoistumisopinnoissa: suomalaisten ja venäläisten akuisopiskelijoiden kokemuksia "Monikulttuurinen lastensuojelutyö" –erikoistumisopinnoista. Pro gradu –työ, 2000.
- Venäläinen, Marina: Kiellettyä vai sallittua? Venäjänkielisten maahanmuuttajien käsityksiä laillisesta ja laittomasta. Lisensiaattityö, 2003.

Yleinen historia

- Antikainen, Timo-Ilkka: Käkisalmen läänin asukkaiden muutto Venäjälle vuosina 1613-1668. Lisensiaattityö, 2001.
- Halonen, Tomi: Neuvostoliitto The Timesissä ja The Manchester Guardianissa 1936-1938. Pro gradu –työ. 2001.
- Hatakka, Jari: Suomen lähettiläiden raportoimat tiedot Latvian ja Neuvostoliiton ulkopoliittisista suhteista 1924-1932. Pro gradu –työ, 2000.
- Isokääntä, Anita: Suomen Berliinin lähettiläiden näkemys Saksan suhtautumisesta Neuvostoliittoon 1933-1939: keskusteluja ulkoministeriön, sotilaslähteiden ja diplomaattien kanssa sekä Hitlerin puheiden tulkintaa. Pro gradu –työ, 2001.

- Karhu, Petri: Vaikenemisen aika: Suomen Tallinnan lähetystön raportointi vuosina 1934-1938. Pro gradu –työ, 2000.
- Komulainen, Mikko: Viron vähemmistöt vuosina 1918-1940. Pro gradu –työ, 2002.
- Lehtinen, Katja: Virolaisesta ylioppilaasta suomalaiseksi maisteriksi: virolaisten ylioppilaiden sosioekonominen asema heidän opiskellessaan Helsingin yliopistossa viime vuosisadan alussa. Pro gradu –työ, 2001.
- Malinen, Matti: Sukujen ja liittojen verkostossa: Pihkova 1200-luvun alkupuoliskolla. Pro gradu –työ, 2002.
- Metsäkallio-Vesterinen, Taru: Tytöt, emändyt, mutsoit ja vanhat akat: karjalaisen naisen oikeudellinen asema käräjillä 1600-luvun lopulla. Pro gradu –työ, 2001.
- Pehrsson, Päivi: Saksalaisten diplomaattien käsityksiä Saksan ja Venäjän välisten taloussuhteiden kehittymisestä vuosina ennen ensimmäistä maailmansotaa. Pro gradu –työ, 2000.
- Pennanen, Mikko: Vasemmistopuolueiden toiminta Viron Vabariikissa 1920-1934 Suomen Tallinnan-lähetystön mielipiteessä. Pro gradu –työ, 2000.
- Piiparinen, Pekka: Saksan ja Neuvostoliiton suhteet 1920-1927 suomalaisten lähettiläsraportoinnissa. Pro gradu –työ, 2000.
- Savolainen, Jukka: Tallinnan-lähettiläs Rudolf Holstin toiminta alkoholin salakuljetuksen estämiseksi 1923-1927. Pro gradu –työ, 2000.
- Valoaho, Matias: Suomen ja Latvian kauppasopimus 1924. Pro gradu –työ, 2000.

IV KOHDEALUETTA KOSKEVAT KEHITTÄMIS- JA YHTEISTYÖHANKKEET

1 Humanistinen tiedekunta

Suomi, Venäjä ja EU –tulkkipolitusprojekti

Training Project for Interpreters in Russian

Kaakkois-Suomen Interreg II A –yhteisöaloitteeseen kuuluneen projektin tavoitteena oli kouluttaa suomen ja venäjän välisen tulkkauksen asiantuntijoita itäisen Suomen yritysten ja yhteisöjen tarpeisiin. Koulutuksessa perehdyttiin Suomen ja Venäjän julkishallintoon ja elinkeinoelämään, maiden väliseen käytännön yhteistyöhön ja sen EU-ulottuvuuksiin sekä näihin teemoihin liittyvään kielenkäyttöön. Koulutukseen otettiin vaativiin tulkkaustehtäviin tähtääviä henkilöitä riippumatta siitä, mitä ja missä korkeakoulussa he olivat aiemmin opiskelleet, kuitenkin niin että koulutukseen pääsyn vaatimuksena oli vähintään alempaa korkeakoulututkintoa vastaavat opinnot.

Opiskelu projektissa oli kokopäiväistä. Tulkkauksen ja kääntämisen opiskelu oli opetuksen tärkein sisältö. Tämän lisäksi luentojen sekä tulkkaus- ja käännöstehtävien aihepiirien kautta käsiteltiin Suomen ja Venäjän suhteita, maiden hallintoa ja yhteistyötä kaupan, teknologian, kulttuurin, ympäristön ja sosiaalipolitiikan alalla sekä näiden suhteiden EU-ulottuvuutta, mm. Tacis-ohjelmia.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Kansainvälisen viestinnän laitos: FT Marja Jänis (koordinaattori), Pauli Roinila, FM Minna Silventoinen (sihteeri)

Yhteistyötahot

Turun yliopisto, konferenssitulkkipolitus: Johanna Heikkilä
Helsingin yliopisto, käännöstieteen laitos: Inkeri Vehmas-Lehto
Lappeenrannan tekninen korkeakoulu: Antti Pätilä
Etelä-Savon kauppakamari: Markku Kakriainen
SVH Pricewaterhousu Coopers: Seppo Väisänen

Kouluttajina projektissa toimi Joensuun yliopiston asiantuntijoita, ammattitulkkeja, vierailevia asiantuntijoita Suomesta ja ulkomailta, mm. Moskovan lingvistiksestä yliopistosta.

Hankkeen aikataulu

Hanke toteutettiin vuosina 1999–2001

Rahoitus

Opetusministeriö ja Euroopan sosiaalirahasto

Karjalan kielen asema Suomessa

Suomen kielen oppiaineen toteuttaman selvityshankkeen tarkoituksena on kartoittaa karjalan kielen asema Suomessa.

Hankkeessa kartoitetaan karjalan kielen puhujat ja käyttäjät, arvioidaan puhujien lukumäärä, kielitaidon taso ja asenteet karjalan kieleen, sen käyttöön ja opettamiseen eri koulumuodoissa, laaditaan selvitys karjalan kielen harrastuksenomaisesta käytöstä. Lisäksi selvitetään karjalan kielen käytön laajuus ja taso sekä kartoitetaan karjalan kielen opetus Suomessa, opetuksen laajuus ja taso, oppilasmäärät ja opettajat.

Selvitystyöhön kuuluu kenttätöitä Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa. Sen perusteella voidaan tarkentaa kuvaa karjalan kielen todellisesta nykytilasta Suomessa, kun suunnitellaan mahdollisia toimia karjalan kielen aseman parantamiseksi ja vahvistamiseksi maassamme.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos: FM Matti Jeskanen

Hankkeen aikataulu

Hanke toteutetaan vuoden 2003 aikana.

Rahoitus

Opetusministeriö

2 Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Psykologian laitoksen ja oppilaanohjauksen koulutuksen tutkijankoulutusohjelma Life and Counselling in Context (LiCC)

Hanke on psykologian laitoksen ja oppilaanohjauksen koulutuksen tutkijankoulutusohjelma, joka kokoontuu 2 kertaa vuodessa 3 päivän seminaariin Mekrijärven tutkimusasemalle. Siihen osallistuvat kaikki Joensuun yliopiston psykologian jatko-opiskelijat ja oppilaanohjauksen jatko-opiskelijat Joensuun yliopistosta ja Jyväskylän yliopistosta.

LiCC-tutkijankoulutusohjelmaan osallistuu säännöllisesti 2 jatko-opiskelijaa Karjalan tasavallan pedagogisesta yliopistosta psykologian laitokselta, tällä hetkellä Svetlana Nesyna ja Julia Chikina. Tämä tutkijakoulutusyhteistyö on toiminut jo 1990-luvun loppupuolelta saakka.

Yhteistyö Karjalan pedagogisen yliopiston psykologian laitoksen kanssa on sisällytetty vuosittain Joensuun yliopiston ja Karjalan pedagogisen yliopiston väliseen yhteistyösopimukseen.

Border Region Studies - EU:n raja- ja reuna-alueisiin liittyvän koulutuksen kehittäminen ja tuotteistaminen

Hankkeen kehitystavoitteena on itäsuomalaisten koulutusorganisaatioiden raja-alueosaamisen nostaminen kansainvälisesti tunnetulle ja tunnustetulle tasolle. Tämä edellyttää koulutuksen tunnettavuuden ja sisällön parantamista, koulutusmateriaalin

kehittämistä sekä laajan koulutuksen yhteistyöverkoston rakentamista ja toiminnan tehostamista. Välittömiä tavoitteita hankkeelle ovat virtuaaliopetuksen kehittäminen, opetuksen tason ja laadun nostaminen, koulutuksen disseminaatio, oppimateriaalituotannon yhteistyö venäläisten kanssa, yritystoiminnan edellytyksien parantaminen koulutuksen kehittämisen kautta. Hanke jakautuu kahteen osioon, jotka ovat koulutuksen materiaalituotanto sekä koulutuspotentiaalin kehittäminen. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat mukana olevat koulutusorganisaatiot ja niiden henkilöstö. Hyödynsaajina hankkeessa ovat Euregio Karelia -alueen koulutusorganisaatiot, opiskelijat, yritykset ja elinkeinoelämä.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Maantieteen laitos: vastuhenkilö Markku Tykkyläinen, Vesa Rautio

Yhteistyötahot

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Karjalan AMK, Pohjois-Savon AMK, Petroskoin pedagoginen yliopisto. Petroskoin yliopiston Laatokan alueen filiaali sekä Luoteis-Venäjän Teknillisen yliopiston Petroskoin ja Sortavalan filiaalit tarjoavat asiantuntijapalveluita oppimateriaalin tuottamiseen.

Hankkeen aikataulu

1.1.2003 – 31.12.2004

Rahoitus

Interreg III A Karjala

Decentralised Cross-border Co-operation: Developing Legal Instruments for Community Co-operation

Hankkeen tarkoituksena on tuottaa käytännön tietoa niistä oikeudellisista instrumenteista, joilla on toimeenpantu ja hallinnoitu EU:n ohjelmiin ja aloitteisiin pohjautuvaa rajaseutuyhteistyötä. Tarkoituksena on lisäksi kartoittaa hyviä kokemuksia, joita voitaisiin soveltaa myös muissa jäsenmaissa.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Oikeustieteiden laitos: julkisoikeuden professori Marja Sutela
Karjalan tutkimuslaitos: tutkija Petri Virtanen

Yhteistyösapuolet

Association of European Border Regions, Gronau, Hollanti

Hankkeen aikataulu

1.8.2003 – 31.12.2003

Rahoitus

Association of European Border Regions

Ympäristöoikeuden opetuksen kehittäminen Petroskoin valtionyliopistossa

Development of Collaboration between Northern Universities in the Field of Environmental Law

Hankkeen tavoitteena on ympäristöoikeuden opetuksen kehittäminen Petroskoin valtionyliopistossa. Sen puitteissa järjestetään ympäristöoikeuden intensiivikurssi ja mahdollisesti kesäkurssi, venäläisten alan opettajien koulutusta, kehitetään tutkimusyhteistyötä yliopistojen kesken sekä paikallisissa metsäyrityksissä yms. Tavoitteena on myös kansainvälisen ympäristökeskuksen perustaminen Petroskoihin.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Oikeustieteiden laitos: prof. Tapio Määttä, yliassistentti Lotta Viikari, assistentti Tanja Leppänen, tutkija Leila Suvantola

Yhteistyösapuolet

Petroskoin valtionyliopiston ympäristölainsäädännön keskus: Svetlana Agarkova

Lapin yliopisto: prof. Soili Nysten-Haarala

University of Umeå: Dr. Per Bergling

University of Iceland, Faculty of Law

Association of Zapovedniks and National Parks of Northwest Russia: Irina Litvina

Hankkeen aikataulu

2003–2004

Rahoitus

Pohjoismaiden ministerineuvosto, NorFA

3 Metsätieteellinen tiedekunta

Petroskoin yliopiston metsätieteellisen tiedekunnan opetuksen kehittäminen

Development of the Environmental and Economic Studies of Forest Engineering Education at Petrozavodsk State University

Hankkeessa kehitettiin Petroskoin yliopiston metsätieteellisen tiedekunnan opetusta. Erityisenä painopisteenä oli metsäekologiaa ja –taloutta koskevien kurssien luominen ja uudistaminen sekä Internetin kautta tapahtuvan etäopetuksen kehittäminen.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Metsätieteellinen tiedekunta: dekaani Olli Saastamoinen

Yhteistyösapuolet

Petroskoin valtionyliopisto

Swedish University of Agricultural Sciences, Umeå

Hankkeen aikataulu

15.1.1998 – 14.1.2001

Rahoitus
EU / Tempus Tacis

Barentsin metsätyöryhmä
Barents Region Forest Sector Task Force

Hanke pyrkii parantamaan Luoteis-Venäjän metsäyritysten johdon liikkeenjohdon ja liiketalouden taitoja sekä luomaan edellytyksiä venäläisten ja länsieurooppalaisten yritysten yhteistyölle. Samalla pyritään helpottamaan venäläisten yritysten toimintaa transitiotalouden olosuhteissa. Projektin pitkän tähtäimen tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa positiivisesti Luoteis-Venäjän taloudellisiin olosuhteisiin, missä metsäsektorilla on tärkeä merkitys. Hankkeen varsinaisena tavoitteena on avustaa Pietarin metsäteknillistä akatemiaa kehittämään markkinatalouden ja transitiotalouden ongelmiin keskittyvä jatkokoulutusohjelma Luoteis-Venäjän julkisen ja yksityisen metsäsektorin tarpeisiin.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa Metsäakatemiaan 30 opettajaa osallistuvat Venäjällä ja EU:n alueella projektin varoilla toteutettavaan koulutukseen. Lisäksi 7 opettajalle annetaan perusteellisempi koulutus, jonka jälkeen he pystyvät toimimaan muun henkilökunnan kouluttajina. Myös aiheeseen liittyvää oppimateriaalia kehitetään.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt
Metsätieteellinen tiedekunta: professori Paavo Pelkonen

Yhteistyösapuolet
Ministry of Agriculture, Forestry Department: Kåre Venn, Norway
Federal Forest Service: Igor Korolev, Venäjä
National Board of Forestry: Bert-Åke Näslund, Ruotsi
FEG Oy

Hankkeen aikataulu
1.1.2000 – 31.12.2003

Rahoitus
Ympäristöministeriö, Foreign & Commonwealth Office, Canadian Embassy,
Skogsstyrelsen, Maa- ja metsätalousministeriö

Mallimetsäalueen identifiointi Luoteis-Venäjällä
Identification of a Model Forest in Northwest Russia

Hankkeen tavoitteena on toteuttaa venäläisten metsätalouden yksikköjen kesken hankesuunnittelukilpailu ja valita kilpailun perusteella kansainvälisellä rahoituksella toteutettava mallimetsäalue. Keskeisenä periaatteena on käyttää venäläisten toimijoiden asiantuntemusta valintaprosessissa sekä sitouttaa valittavan mallimetsäalueen toimijat hankesuunnittelun kautta toteuttamiseen.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt
Metsätieteellinen tiedekunta: professori Paavo Pelkonen

Yhteistyösapuolet

Pietarin metsäteknillinen akatemia, Pietari
Venäjän federaation metsäalan täydennyskoulutus, Moskova
FEG Oy

Hankkeen aikataulu

5.6.2002 – 31.10.2003

Rahoitus

Maa- ja metsätalousministeriö

**Komin puukaupparytysten puunhankinnan -korjuun, -kuljetuksen ja kaupan
koulutusohjelman pilottiohjelman I-vaihe**

Wood Procurement, Harvesting, Transport and Trade: Educational Programme 2001–2002

Hankkeen tarkoituksena on kehittää yrityksille koulutusohjelma, jossa tavaralajimenetelmään perustuva puunhankinta tehdään tutuksi puunhankinnan eri organisaatioille. Johtotasolle keskitytään puunhankinnan johtamiseen ja liiketaloudelliseen päätöksentekoon sekä puukauppaan (pilottivaihe). Lisäksi on tarkoituksena tuottaa ja testata ko. koulutuksessa tarvittavaa opetusmateriaalia. Koulutukseen osallistuu myös ryhmä opettajia Syktyvkarin metsäinstituutista ja tarkoitus on, että koulutusvastuu siirtyy jatkossa heille. Koulutus tapahtuu pääasiassa Komissa, Suomessa toteutetaan perehtymisjaksoja ja tutustumista yrityksiin ja teknologiaan. Koulutettavat yritykset on valittu yhteistyössä suomalaisten yritysten ja venäläisten kanssa.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Metsätieteellinen tiedekunta: professori Paavo Pelkonen

Yhteistyösapuolet

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu: Mirja Jääskeläinen
Itä-Suomen metsäkonekoulu: Tommi Anttonen
FEG Oy: Timo Leinonen
Syktyvkarin metsäinstituutti ja yritysten edustajia

Hankkeen aikataulu

1.2.2001–31.1.2002

Rahoitus

Kauppa- ja teollisuusministeriö, Stora Enso ja Timberjack

4 Karjalan tutkimuslaitos / yhteiskuntatieteellinen osasto**Itäraja Venäjän ja EU:n yhteistyön kenttänä**

Tavoitteena on vahvistaa itärajan ja Euroopan Unionin ja Venäjän yhteistyöhön liittyvää tutkimusta, tutkimusyhteistyötä ja tutkijakoulutusta sekä kehittää alan perusopetusta ja aikuiskoulutusta

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Karjalan tutkimuslaitos: vastuullinen johtaja Ilkka Liikanen, tutkimuskoordinaattori Pekka Hakamies, lisäksi hankkeeseen valitaan professori (haku käynnissä)

Hankkeen aikataulu

2004-2006

Rahoitus

Opetusministeriö

Rajatutkimus, EU & Venäjä – Rajaosaamisen Venäjä –verkoston kehittäminen

Border Research, EU & Russia

Rajatutkimus, EU & Venäjä -projekti suunnittelee ja kehittää Euroopan unionin itärajaan ja itäisiin raja-alueisiin kohdistuvaa tutkimusta ja pyrkii edistämään tutkimustulosten soveltamista käytännön raja-alueyhteistyössä ja uusien rajayhteistyön toimintamallien kehittämisessä. Projektin päätavoite on vahvistaa Joensuun ja Petroskoin asemaa eurooppalaisen rajatutkimuksen ja rajaosaamisen keskuksina. Tavoitteen saavuttamiseksi projekti tukee Petroskoissa toimivien raja-alueita tutkivien yksiköiden keskinäisen yhteistyön tiivistämistä sekä käynnistää yhteisiä Interreg -aluetta ja EU:n ja Venäjän rajaa koskevia tutkimushankkeita. Hanke tulee vertailemaan eurooppalaisia euregio-tyyppisten alueiden malleja ja Venäjän aluerakenteen muutoksen tuomia mahdollisuuksia raja-alueyhteistyölle.

Viime kädessä projektin tärkeimpänä tavoitteena on tuoda rajoja ja raja-alueita koskevan tutkimus- ja asiantuntijayhteistyön tulokset täysimääräisesti Karjala Interreg -alueella harjoitettavan yhteistyön, erityisesti Euregio Karelian, käyttöön.

Tutkijat Joensuun yliopistosta

Karjalan tutkimuslaitos, yhteiskuntatieteellinen osasto: johtaja Ilkka Liikanen, tutkija Petri Virtanen

Yhteistyöosapuolet

Aleksanteri-instituutti: kehittämispäällikkö Leo Granberg

Oulun yliopisto, Kajaanin kehittämiskeskus: johtaja Pentti Malinen

Oulun yliopisto, maantieteen laitos: professori Anssi Paasi

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu: koulutusohjelmajohtaja Ari Stenroos

Center for Markets in Transition, HKKK

Rajaosaamiskeskushanke

Karjalan tiedekeskus, talousinstituutti: johtaja Anatoli Šiškin

Petroskoin valtionyliopisto, historian tiedekunta: professori Sergei Verigin

Karjalan pedagoginen yliopisto, maantieteen laitos: apul. prof. Nadežda Polešnikova

Centre for Independent Social Research (CISR), Pietari

Peipsi Center for Transboundary Cooperation, Tartto

EastWest-instituutin yksikkö Kaliningradissa

Hankkeen aikataulu

1.1.2002–30.4.2004

Rahoitus

Opetusministeriö, EU/ INTERREG

5 Karjalan tutkimuslaitos/Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia

Joensuun seudun aluekeskusohjelma, Venäjälle suuntautuvan liiketoiminnan kehittäminen 2004-2006

Regional Centre Programme of Joensuu Region, Border and Neighbouring Region Issues

Joensuun seudun kehittämissyhtiö JOSEK Oy:n hallinnoiman Joensuun seudun aluekeskusohjelman osiossa ”Venäjälle suuntautuvan liiketoiminnan kehittäminen 2004-2006” painopisteinä ovat:

- Venäjälle ja muille lähialueille suuntautuvan liiketoiminnan kehittäminen
- Alueellisen tietämyksen ja osaamisen vahvistaminen toimialalähtöisesti Venäjän kehittämisspolitiikoista ja markkinoista siten, että alueen yritysten käytännön vienti- ja alihankintavalmiudet lisääntyvät
- Toimijoiden työnjaon selkiyttäminen edelleen, palvelutarjonnan kehittäminen sekä tiedotustoiminta.

Hankkeen toiminta päätetään vuosittain. Vuonna 2004 mm. muodostetaan JOSEK Oy:lle yrityspalvelupiste Pietariin ja tuetaan sen toimintaa tiedotuksella sekä tehdään pohjoiskarjalaisille yritysverkostoille markkinaselvityksiä Venäjällä.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia: mm. tutkimusjohtaja Timo Lautanen, tutkija Pasi Saukkonen

Yhteistyösapuolet

mm. Pohjois-Karjalan Kauppakamari, Jyväskylän Seudun Kehittämissyhtiö JYKES Oy, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Karelia Gateway rajapalvelukeskus

Hankkeen aikataulu

2004-2006

Rahoitus

Joensuun Seudun Kehittämissyhtiö JOSEK Oy

Joensuun seudun aluekeskusohjelma, raja- ja lähialueosio

Regional Centre Programme of Joensuu Region, Border and Neighbouring Region Issues

Joensuun seudun kehittämissyhtiö JOSEK Oy:n hallinnoiman Joensuun seudun aluekeskusohjelman raja- ja lähialueosio vahvistaa seudun rajaan ja lähialueisiin liittyvää osaamista, verkottaa alan toimijoita sekä tuottaa konkreettisia työkaluja yritysten liiketoimintaedellytysten parantamiseksi Venäjällä.

Erillisselvityksiä on laadittu mm. aiheista:

- Yhteistyön poliittiset edellytykset Venäjällä (2002)
- Selvitys Pietarissa toimista yrityspalveluorganisaatioista (2003)
- Pohjoiskarjalaisten ICT, puu-, muovi- ja metallialojen yritysten alihankintaedellytykset Karjalan ja Pietarin alueelta (2003)
- Alihankintaopas ICT, puu-, muovi- ja metallialojen yrityksille Karjalaan ja Pietarin alueelle (2003)

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia: tutkimusjohtaja Timo Lautanen, tutkija Pirjo Kakkonen, tutkimussihteeri Leena Lauronen, tutkija Pasi Saukkonen

Yhteistyösapuolet

St. Petersburg Foundation for SME Development

Hankkeen aikataulu

2000–2003, kausi 2004–2006 suunnitteilla

Rahoitus

Joensuun seudun kehittämissyhtiö JOSEK Oy

Venäjän kaupan ja lähialueyhteistyön aluetaloudellisista vaikutuksista Pohjois-Karjalan aluetaloudelle

Regional Economic Impact of the Trade and Border Area Cooperation with Russia in North Karelia

Selvityksessä kuvataan ja arvioidaan idänkaupan ja lähialueyhteistyön aluetaloudellisia vaikutuksia matkailun, idänkaupan ja hanketoiminnan näkökulmista Pohjois-Karjalassa.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia: tutkimusjohtaja Timo Lautanen, tutkija Pasi Saukkonen
Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus

Hankkeen aikataulu

2002–2003

Rahoitus

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus/NEBEX-hanke

Selvitys työvoiman liikkuvuudesta Pohjois-Karjalan ja Karjalan tasavallan välillä

Cross-border Movement of Labour between the North Karelia (Finland) and Republic of Karelia

Selvityksen tarkoituksena on kuvata ja arvioida Pohjois-Karjalan ja Karjalan tasavallan välisen työvoiman liikkuvuuden nykytilaa ja edistämisen mahdollisuuksia.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Karjalan tutkimuslaitos: dosentti Pertti Koistinen
Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia: tutkija Tuukka Arosara

Hankkeen aikataulu

Touko-syyskuu 2003

Rahoitus

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus/NEBEX-hanke

6 Täydennyskoulutuskeskus

Raja- ja lähialueosaaminen/Itäinnova

Prodeka - The Programme for the development of Regional Economic Capacity and Cross-Border co-operation in the Republic of Karelia

The main object of the project was to develop the local economic strategies in the Republic of Karelia and to increase cross border economic activities by twinning Finnish-Russian border area regional/municipal authorities and enterprises. The project implementation methodology was a selective process with the output of core group of 6 municipalities and 18 enterprises to act as exemplary/reference team for the development of municipal economic strategies and for the enhancement of cross border economic activities

Results: increased information about the regions of the Republic of Karelia and the Russian market, improved understanding about needs and possibilities in developing co-operation in the border region, improved skills in networking with Russian authorities and entrepreneurs, trade agreements with Russian enterprises, 18 municipalities of RK developed SWOT analysis for the foundation of developing co-operation between enterprises and authorities, increased co-operation between representatives of different regions, between entrepreneurs and between representatives of regions and ministries of RK, improved business management and international trading skills - trade agreements, recommendations for the concrete actions in developing co-operation between enterprises and local authorities to the Government of RK.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen, asiantuntija Kaisa Väyrynen

Yhteistyökumppanit

Pohjois-Karjalan liitto, Karjalan tasavallan talousministeriö, Petroskoin kaupunki, Joensuun kaupunki

Hankkeen aikataulu

01.02.1999-30.08.2000

Rahoitus

EU/Tacis CBC

Development of Co-operation between Women Entrepreneurs in the Border Region

With the “Development of Co-operation between Woman Entrepreneurs in the Border Region“ project, the authorities acted as co-ordinators in order to give development impulses to regional organisations of woman entrepreneurs and to facilitate co-operation across the border. The target groups were the Public Organisation of Women-Entrepreneurs of the Republic of Karelia (POWE), Russia and the Association of Businesswomen of North Karelia (ABW), Finland, which is composed of municipal associations of businesswomen.

Results: Russian and Finnish business women and the representatives of local authorities of their respective regions conducted a two-day workshop. The initial understanding on the needs and possibilities to establish Women’s Resource Centre in Karelia was reached. The initial contacts to European networks of businesswomen were established. As a main result of the project, the regional Council of North Karelia, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Karelia and the Russian and Finnish associations of women entrepreneurs made decisions regards future joint activities. In concrete terms, they decided to formulate and submit a project proposal for Tacis Small CBC projects programme for establishing a Resource Centre and strengthening co-operation between authorities and enterprises inside the regions and across border.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen, asiantuntija Kaisa Väyrynen

Yhteistyötahot

Pohjois-Karjalan liitto, Karjalan tasavallan yrittäjänaiset, Pohjois-Karjalan naisyrittäjät, Karjalan tasavallan ulkoministeriö

Hankkeen aikataulu

1.3.2000-30.9.2000

Rahoitus

EU/Tacis Micro

Development of women entrepreneurs with special emphasis on women (DAME)

The aim of the project is to intensify co-operation and develop joint administrative practices between the Russian and Finnish authorities in the provision of support for cross-border economic activities and the establishment of a network of business tutors within the local administrations in the six towns in Karelia to advise family/women entrepreneurs. The project also aims to encourage family/women entrepreneurs of the six towns to establish Resource Centres to enforce their mutual co-operation and build the capacity of the Associations of the Business Women to better serve their members and support the growth of family/women enterprises. The project also seeks to promote contacts between the Russian and European

Associations of Businesswomen and to twin Russian and Finnish family/women enterprises.

The main activities of DAME are training of the business tutors, carrying out of the local workshops to discuss the main issues of the family/women entrepreneurs and to reach a decision on the establishment of the Resource Centres. Other activities of DAME include consulting on the establishment of the Resource Centres based on workshop input and conducting of a survey on the present situation of family/women enterprises in order to give guidelines for the local authorities and associations for their development activities. DAME has also assisted in the realisation of a study tour to Finland to create and strengthen co-operation between associations and family/women enterprises and to exchange experiences and provide material assistance to the Resource Centres.

Joensuun yliopistossa mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen, asiantuntija Kaisa Väyrynen

Yhteistyötahot

Pohjois-Karjalan liitto, Karjalan tasavallan ulkoministeriö, Karjalan tasavallan yrittäjänaiset, Pohjois-Karjalan naisyrittäjät, Petroskoin kaupunki, Pudozhin kaupunki, Suojärven kaupunki, Lahdenpohjan kaupunki, Kostamus ja Mujejärvi.

Hankkeen aikataulu

25.1.2001-25.7.2002

Rahoitus

EU/Tacis CBC

Venäjä – mahdollisuuksien maa. Venäjän kaupan koulutusohjelma pohjoiskarjalaisille naisyrittäjille

Hankkeessa pyrittiin lisäämään pohjoiskarjalaisten naisyrittäjien tietämystä Venäjän kaupan kysymyksistä, kaupankäyntiin liittyvistä luvista, tullauksista ym. erityiskysymyksistä. Tavoitteena oli luoda kontakteja venäläisiin naisyrittäjiin sekä tutustua naisyrittämisen puitteisiin Venäjällä ja liiketoiminnan kulttuurieroihin.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen

Hankkeen aikataulu

6.3.2000 – 6.10.2000

Rahoitus

Interreg III A Karjala –ohjelma

Naiset rajalla

Interreg III A Karjala –ohjelmaan kuuluvan Naiset rajalla –hankeen tavoitteena on erilaisten toimintojen kautta luoda kontakteja, verkostoja ja innovatiivista

yhteistyötä, josta voi syntyä jatkossa uutta yrittämistä, uusia tuotteita ja yhteistyömuotoja sekä taloudellista toimintaa Pohjois-Karjalan ja Karjalan tasavallan välillä. Hanke koostuu seuraavista osioista:

- Venäjä-tietous yrittäjille
- Venäjän kieli ja kulttuurituntemus
- Naiset rajalla -tiedotus, mm. Naiset rajalla -lehti suomeksi ja venäjäksi

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen

Yhteistyötahot

Karellikeskus Oy, Joensuun kaupunki, Lieksan kaupunki, Ilomantsin kunta, Pohjois-Karjalan Martat ry.

Karjalan tasavallan naisyrittäjäjärjestö, Karjalan naistoimittajien yhdistys, Sortavalan kaupunki

Hankkeen aikataulu

1.2.2000 – 31.12.2002

Rahoitus

Interreg III A Karjala –ohjelma

Naiset rajalla –jatkohanke

Naiset rajalla –jatkohankkeen ylätasoinen tavoitteena on rajaseudun naistoimijoiden osaamisen vahvistaminen, parantuneiden yhteistyötaitojen ja realistista kuvaa välittävän tiedottamisen kautta luoda uusia kontakteja, verkostoja ja innovatiivista yhteistyötä, josta jatkossa syntyy uusia yhteistyömuotoja sekä taloudellista toimintaa sekä Pohjois-Karjalassa että Karjalan tasavallassa. Hanke on sisällöltään ja tavoitteeltaan suoraan jatkoa edellä mainitulle Naiset rajalla –hankkeelle.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen

Yhteistyötahot

Karellikeskus Oy, Joensuun kaupunki, Lieksan kaupunki, Ilomantsin kunta, Kesälahden kunta, Tohmajärven kunta, Pohjois-Karjalan Martat ry

Karjalan tasavallan naisyrittäjäjärjestö, Karjalan naistoimittajien yhdistys

Hankkeen aikataulu

1.3.2003 – 31.5.2004

Rahoitus

Interreg III A Karjala-ohjelma

Metallialan alihankinta- ja yhteistyöprojekti

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen toteuttaman hankkeen tavoitteena on lisätä itäsuomalaisten yritysten mahdollisuuksia alihankintaan ja investointeihin Venäjällä, luoda malleja uudeltaisesta yhteistyöstä ja tehostaa tiedonvaihtoa yritysten, yrityspalveluja tarjoavien organisaatioiden ja partnereiden välillä.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: suunnittelija Pirjo Kakkonen

Yhteistyötahot

Joensuun seudun kehittämiskeskus JOSEK Oy
Karjalan tasavallan talousministeriö
Onegan traktoritehdas
Pietarin pienyritystoiminnan kehittämissäätiö

Hankkeen aikataulu

2002–2003

Rahoitus

EU:n Interreg III A Karjala -ohjelma

Raja- ja lähialueosaamisverkosto NEBEX

NEBEX – Network of Border Expertise

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen koordinoima hanke pyrkii lisäämään korkeatasoista tiedon tuotantoa ja koulutusta sekä välittämään osaamista liike-elämän hyödynnettäväksi tukemalla eri tahojen yhteistyötä, välittämällä tietoa toisaalta tutkimuksen ja koulutuksen tarpeista ja toisaalta niiden tuloksista sekä edistämällä alueen osaajien tunnettavuutta kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla. Verkoston koordinaatioyksikön tehtävänä on uusien ideoiden etsiminen ja työstäminen hankkeiksi, osaamisen tuotteistaminen, osaajien ja resurssien kokoaminen, partnerihaku, tiedottaminen yhteistyömahdollisuuksista ja alueen osaamisen markkinointi ja profilointi. Tehtävänä on myös toimiminen tätä yhteistyötä koskevissa asioissa partnereiden yhteisenä edustajana ja yhteydenpitäjänä päättäjiin ja sidosryhmiin.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: kehittämispäällikkö Kari Vuorinen,
suunnittelija Satu Karhapää-Puhakka

Yhteistyötahot

Joensuun kaupunki, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Karjalan kauppakamari
Petroskoin kaupunki, Petroskoin yliopisto, Venäjän tiedeakatemia Karjalan tiedekeskus

Hankkeen aikataulu

1.1.2002 – 31.12.2004

Rahoitus

Interreg III A Karelia -ohjelma

Perspectives of enterprise education in the Finnish Russian border region

Hankkeen tavoitteena on yrittäjyyskasvatuksen keinoin vaikuttaa Venäjän Karjalan taloudelliseen kehitykseen. Venäjän Karjalan koulutoimen viranomaisia ja koulujen opetushenkilöstöä tutustutetaan yrittäjyyskasvatukseen sekä sen tavoitteisiin. Lisäksi pyritään luomaan edellytyksiä sille, että tulevaisuudessa pystyttäisiin yrittäjyyskasvatuksen alalla tekemään raja-alueyhteistyötä sekä viranomaistahojen välillä että opettajien välillä. Hankkeessa on tarkoitus työstää alustavia paikallisia yrittäjyyskasvatuksen toteutussuunnitelmia sekä laajempaa yrittäjyyskasvatuskoulutuksen toteutussuunnitelmaa koko Karjalan tasavaltaan. Hankkeen koulutuksellisessa osiossa yhdistyvät Itäinnovan Venäjä osaaminen, Yrittäjyyspalveluiden yrittäjyyskasvatus- ja koulutusosaaminen sekä Joensuun kaupungin ja Kontiolahden kunnan kokemukset yrittäjyyskasvatuksen toteutuksesta.

Joensuu yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus/Itäinnova: projektikoordinaattori Arja Nevalainen, suunnittelija Valentina Afanasjeva.

Täydennyskoulutuskeskus/yrittäjyyspalvelut: suunnittelija Ari Kainulainen

Yhteistyötahot

Joensuun kaupunki, Kontiolahden kunta, Karjalan tasavallan opetusministeriö

Hankkeen aikataulu

8.1.2004-8.7.2004

Rahoitus

Tacis Micro CBC

Paluumuuttoa Suomeen suunnittelevien muuttovalmennus Petroskoissa

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Itäinnova -yksikkö on koordinoanut Suomeen paluumuuttoa suunnittelevien muuttovalmennusta Petroskoissa vuodesta 1997 alkaen syyskuuhun 2003 asti. Työministeriön toimeksiannosta järjestettävä kielikoulutus on tarkoitettu työikäiselle väestölle, eli 16-60-vuotiaille ja muuttoluvan saanti edellyttää siihen osallistumista.

Muuttovalmennus on tarkoitettu sekä suomalaista syntyperää oleville, että heidän venäläisille perheenjäsenille. 120 luokkaoppitunnin lisäksi kurssiin sisältyy 35 tuntia itsenäistä opiskelua, joka tapahtuu Suomen Yleisradion tekemän "Suomea

venäjänkielisille kuuntelijoille" -oppimateriaalin itsenäisenä lukemisena. 20 tuntia Suomi-tietoutta on toteutettu täydennyskoulutuskeskuksen omien opettajien ja paikallisten luennoitsijoiden voimin.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Petroskoissa toteutettavaa muuttovalmennusta koordinoi Itäinnovan kurssinjohtaja Olga Davydova.

Rahoitus

Suomen työministeriö

Koli Border Forum –seminaarisarja

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen hallinnoima projekti on Suomen Kulttuurirahaston uuden rahoitusmallin, Argumentan, pilottihanke. Koli Border Forumin tavoitteena on kokeiluluontoisesti luoda edellytykset tapahtumavirralle, jossa eri tieteenalueet kohtaavat rajalla monitasoisen yhteiskunnallisen vuoropuhelun muodossa. Kolilla, suomalaisessa kansallismaisemassa, rajan tuntumassa järjestetään vuosien 2003-2004 aikana yhteensä viisi seminaaria, joissa keskusteluun tulivat valtioiden väliset suhteet, turvallisuus, territoriaalisuus, identiteetti, biodiversiteetti ja luonnonsuojelu. Keskustelua käydään niin tieteiden välillä kuin tutkijoiden, päättäjien ja paikallisten ihmisten kesken, taiteen ja kulttuurin läsnä ollessa.

Joensuun yliopistossa mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, Itäinnova: projektisihteeri Minna Hyvärinen

Yhteistyötahot

Karjalan tutkimuslaitos, Pohjois-Karjalan Ympäristökeskus, Metsäntutkimuslaitos, Kolin Kulttuuriprojekti ry, Ulkopoliittinen instituutti, Suomen Kulttuurirahasto

Projektin aikataulu

2003-2004

Rahoitus

Suomen Kulttuurirahasto

Työelämä ja hyvinvointipalvelut

Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutukset

Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskus järjestää Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskuksen rahoittamaa maahanmuuttajien kotouttamiskoulutusta. Kohderyhmänä ovat työvoimatoimistoon työnhakijoiksi ilmoittautuneet maahanmuuttajataustaiset henkilöt. Koulutuksen tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen, tehdä uusille maahanmuuttajille osaamiskartoitus, parantaa suomen kielen taitoja ja lisätä työelämävalmiuksia.

Koulutus koostuu seuraavista kursseista:

- Alkukartoitusjakso
- Suomen kielen peruskurssi - matala taso

- Suomen kielen peruskurssi
- Suomen kielen jatkokurssi
- Työelämävalmiudet ja työharjoittelu

Koulutuksen jokaiseen kurssiin kuuluu henkilökohtaista valmennusta, työnhakuvalmennusta ja yhteiskuntatietoutta. Alkukartoitusjaksoja lukuunottamatta kursseihin kuuluu myös esiintymistaitoa ja itsensä ilmaisua, tyky-toimintaa ja tietotekniikkaa.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus: kouluttaja Saija Huttunen

Hankkeen aikataulu

31.12.2004

Yhteistyötahot

Joensuun työvoimatoimisto; johtava työvoimaneuvoja Ulla Kuronen

Rahoitus

Pohjois-Karjalan Työvoima- ja elinkeinokeskus

PÄTEVÄ – maahanmuuttajat työelämään - projekti

PÄTEVÄ - maahanmuuttajat työelämään -projekti on Joensuun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen hallinnoima projekti, jonka kohderyhmänä ovat työttömät tai työttömyysuhan alaiset maahanmuuttajat, joilla on korkeakoulu- tai opistotasoinen tutkinto, mutta joilla ei ole Suomessa tarvittavaa pätevyyttä tai kokemusta sijoittua oman alansa tehtäviin, esim. opettajat, sosiaalialalle aikovat ja tietotekniikkaosaajat; maahanmuuttajat, jotka ovat kiinnostuneet yrittäjyydestä sekä maahanmuuttajanuoret, jotka etsivät omaa koulutus- ja ammattialaansa. Toiminnan kokonaisuuksia ovat koulutukset ja kurssit, työharjoittelu, yhteistyö yritysten, yhteisöjen ja viranomaisten kanssa, englannin, saksan ja suomen keskustelukerhot sekä atk-kerho.

Projektin aikana on järjestetty tai tullaan järjestämään seuraavat koulutukset ja kurssit:

- Suomen kielen tehokurssi
- Suomen kielen jatkokurssi tietotekniikka-alalle suuntautuville
- Maahanmuuttajalääkäreiden ja maahanmuuttajaopettajien suomen kielen tehokurssi
- Maahanmuuttajaopettajien pedagogisten opintojen täydentäminen
- Sairaanhoidtajien valmentava koulutus
- Maahanmuuttajalääkäreiden koulutus
- Kaupan ja palvelualan koulutus maahanmuuttajille
- Maahanmuuttaja yrittäjänä - Yrityksen perustaminen ja liiketoiminta Suomessa
- Nuori maahanmuuttaja suuntaa etsimässä - koulutus ja ammatti (MESTA)
- Tietotekniikan perusteet maahanmuuttajille
- Ohjelmointi ja www-sivujen suunnittelu

Joensuun yliopistossa mukana olevat henkilöt

Täydennyskoulutuskeskus, kehittämispäällikkö Mari Pekkarinen

Yhteistyötahot

Kontiolahden vastaanottokeskus

Rantakylän ev. lut srk.

Joensuun osuuspankki

Hankkeen aikataulu

1.10.2001 – 31.08.2004

Rahoitus

Euroopan sosiaalirahasto ja Pohjois-Karjalan työvoima- ja elinkeinokeskus

7 Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus

Tullitermihanke

Customs Terminology Project

Tullitermihankkeen tavoitteena on kartoittaa tällä hetkellä käytettävää tullitermistöä ja laatia sen pohjalta tullialan termitietokanta ja teksti-indeksi suomen, venäjän ja englannin kielillä. Tietokanta julkaistaan online-sanakirjana, joka tulee ensisijaisesti tullin, Venäjän kauppaa harjoittavien yritysten sekä kuljetus- ja huolintayritysten palveluksessa toimivien kieliasiantuntijoiden käyttöön.

Hankkeen aikana järjestetään täydennyskoulutusta tullin palveluksessa tai siihen kiinteästi liittyvillä aloilla työskenteleville kieliasiantuntijoille. Koulutuksella pyritään parantamaan koulutettavien valmiuksia käyttää työtä nopeuttavia ja helpottavia käännösteknologisia apuvälineitä. Koulutuksessa hyödynnetään hankkeessa laadittavia termi- ja tekstipankkeja. Lisäksi koulutettavilla on mahdollisuus laatia omia sanastoja ja korpuksia. Koulutuksen laajuus on 5 opintoviikkoa ja se koostuu seuraavista osioista:

- termitietokantaohjelmat
- korpusohjelmat
- käännösmuistiohjelmat

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus: johtaja Pellervo Kokkonen, kehittämispäällikkö Ulla Turtiainen, projektikoordinaattori Päivi Moilanen, terminologi Teija Päivinen, terminologi Katja Ohotnikova, terminologi Natalia Elo
Kansainvälisen viestinnän laitos: prof. Mirja Kalasniemi, suunnittelija Hannu Jaatinen

Yhteistyökumppanit

Tullihallitus: projektipäällikkö Jukka-Pekka Miettinen, Kaija Shurupov

Itäinen tullipiiri: tulliyli tarkastaja Esa Vuorinen, Pasi Puranen, Itäinen tullipiiri

Rajavartiolaitos: tulkki Raimo Häkämies

Helsingin yliopisto, käännöstieteen laitos: prof. Inkeri Vehmas-Lehto

Venäjän tulliakatemia Pietarin filiaali: johtaja Aleksand Mjatšin, osastopäällikkö Larisa Dementjeva, osastopäällikkö Aleksandr Kulešov
Pietarin valtionyliopisto: prof. Aleksandr Gerd

Hankkeen aikataulu

1.1.2002 – 31.12.2004

Rahoitus

Euroopan unioni (EAKR) ja Etelä-Suomen läänihallitus

Matkailun Venäjä-foorumi

Finnish-Russian Forum for Tourism Development

Matkailun Venäjä-foorumin tavoitteena on luoda pysyvää matkailun kehittämissyhteistyötä Suomen ja Venäjän lähialueen välille. MVF tukee entistä tehokkaampien matkailuhankkeiden syntymistä, edistää yritystoimintaa ja lisää yhteyksiä ja tiedonvaihtoa lähialuematkailun toimijoiden kesken. Hanke toteuttaa tavoitteitaan matkailuhankkeiden tutkimuksen, asiantuntijatyöryhmien ja tietopalvelun ja tiedonvaihdon kehittämisen avulla.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus: projektipäällikkö Matti Aira, suunnittelija Riitta Eronen, suunnittelusihteeri Sirpa Lintunen, projektisihteeri Arja Lappalainen, johtaja Pellervo Kokkonen (ohjausryhmän puheenjohtaja)

Yhteistyösapuolet

Matkailualan verkostoyliopisto, JoY

Venäjän matkailuakatemia

Luoteis-Venäjän talousassosiaation urheilun, matkailun ja virkistysalueiden kehittämiskomitea

Pietarin kaupungin matkailuhallinto

Leningradin alueen matkailuhallinto

Lisäksi mukana on huomattava määrä hankkeen kolmen eri teemaryhmän, ohjausryhmän ja rahoittajien edustajia.

Aikataulu

1.3.2002 – 31.12.2004

Rahoitus

Kaakkois-Suomen Interreg III A –ohjelma, kansallinen rahoitus OPM Etelä-Suomen lääninhallituksen kautta, hankekunnat ja –yritykset

From Ladoga to the Polar Sea via the Fennoscandinavian Green Belt

Vihreän vyöhykkeen EU-hankkeessa koulutetaan Karjalan ja Murmanskin alueen suojelualueiden henkilökuntaa ja matkailuyrittäjiä. Koulutushankkeessa on mukana suojelualueita Laatokan Valamon saaristosta Norjan rajalla sijaitsevaan Pasvikin luonnonpuistoon saakka. Vihreä vyöhyke on Suomen ja Venäjän yhteisen rajaseudun suojelualueverkosto, joka ulottuu Suomenlahdelta Jäämerelle.

Koulutuksen pääpainona ovat suojelualueiden kestävä käyttö luontomatkailussa ja asiakaspalvelu sekä luontomatkailun tuotteistaminen ja organisointi. Muita hankkeen toimintoja ovat koulutukseen liittyvä luontomatkailutoiminnan ohjaus ja testimatkojen järjestäminen. Pääkoulutuspaikkoina tulevat olemaan Sortavala ja Paanajärven kansallispuisto. Hankkeella vahvistetaan valtakunnan rajan molemmin puolin jo perustettujen tai suunniteltujen kansallis- ja luonnonpuistojen yhteistoimintaa.

Hankkeeseen sisältyy myös rakenteilla olevan Laatokan luontotalon näyttelyn ja opastustilojen suunnittelu ja pystyttäminen Sortavalaan. Itse talon remontointi rahoitetaan Suomen ympäristöministeriön ja Sortavalan kaupungin rahoituksella. Suomalaisena osapuolena näyttelyn järjestämisessä ja talon remontoinnissa on Metsähallituksen Itä-Suomen luontopalvelut.

Joensuun yliopistosta mukana olevat henkilöt

Savonlinnan koulutus- ja kehittämiskeskus: johtaja Pellervo Kokkonen, projektipäällikkö Jaana Parviainen, projektipäällikkö Matti Aira, projektipäällikkö Anja Tuohino, suunnittelija Mika Lehtolainen

Yhteistyötahot

Itä-Savon ammattikoulutuksen kuntayhtymä/Savonlinnan ammattiopisto (päähakija), Savonlinnan ammattiopisto, Metsähallitus Sortavalan kaupunki/Laatokan luodot –puisto, Petroskoin yliopisto, Valamon luonnonpuisto ym.

Hankkeen aikataulu

13.11.2002–12.5.2004

Rahoitus

Tacis CBC SPF

V OPISKELIJA- JA HENKILÖSTÖVAIHTO

1 Joensuun yliopiston ja kohdealueen korkeakoulujen väliset yhteistyösopimukset

Joensuun yliopisto on solminut yhteistyösopimukset seuraavien Venäjällä ja Baltian maissa sijaitsevien korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa:

Venäjä

- Arkangelin tekninen yliopisto. Vuonna 1999 solmittu yhteistyösopimus koskee opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, tutkimusyhteistyötä, yhteisten symposiumien ja opintojaksojen järjestämistä.
- Hertenille nimetty Venäjän pedagoginen yliopisto (Pietari). Vuonna 1998 solmittu yhteistyösopimus ja lisäsopimukset koskevat mm. opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, tutkimusyhteistyötä, lyhyitä venäjän kielen kursseja. Rahoituksesta sovitaan vuosittain tapauskohtaisesti. Opiskelijavaihtoa on vuosittain yhteensä neljä lukukautta puolin ja toisin. Vastaanottava yliopisto tarjoaa opiskelijalle ilmaisen majoituksen ja stipendin elinkustannuksiin.
- Karjalan tasavallan pedagoginen yliopisto (Petroskoi). Vuonna 1993 solmittu sopimus koskee mm. tutkimusyhteistyötä sekä opettajien ja normaalikoulun oppilaiden vierailuja. Vuosittain hyväksytään erillinen yhteistyöohjelma.
- Moskovan valtiollinen lingvistiikan yliopisto. Vuonna 1990 solmittu (uusittu 1999) sopimus koskee mm. opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, lähinnä Savonlinnan kansainvälisen viestinnän laitoksen kanssa. Opiskelijavaihto vuosittain kummallakin osapuolella 8 kk
- Petroskoin valtionyliopisto (mukaan luettuna Sortavalan kampus). Vuonna 2001 uusittu (alun perin vuonna 1978 solmittu ja myös vuosina 1990 ja 1998 uusittu) sopimus koskee tutkimus- ja koulutusyhteistyötä, mm. opettaja- ja opiskelijavaihtoa sekä yhteisten koulutusohjelmien kehittämistä. Esimerkkinä aiemmasta koulutusyhteistyöhankkeesta mainitaan kolmivuotinen Tempus/Tacis-projekti *Development of Environmental and Economic Studies in Forest Engineering Education at Petrozavodsk State University*, joka päättyi 2000. Opiskelijavaihto vuosittain puolin ja toisin.
- Pietarin metsäteknillinen akatemia. Vuonna 1991 solmittu sopimus koskee opettaja-, tutkija- ja asiantuntijavaihtoa (4 kk valuataton vaihto/vuosi), yhteisiä tutkimuksia, asiantuntijoiden täydennyskoulutusta ja konferensseja.
- Pietarin metsäteknillisen akatemian Syktyvkarin metsäinstituutti. Vuonna 2000 solmittu sopimus koskee opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, tutkimusyhteistyötä, yhteisiä symposiumeja, kursseja ym.
- Pietarin kauppakorkeakoulu. Vuonna 1997 solmittu sopimus koskee tutkimusyhteistyötä, opettaja- ja opiskelijavaihtoa, yhteistyötä täydennyskoulutuksessa, symposiumeja, opintomatkoja ym. Hiljattain rauennut sopimus on määrä uusia keväällä 2004.
- Pietarin valtionyliopisto. Vuonna 2001 solmittu sopimus koskee tutkimus- ja koulutusyhteistyötä, yhteisten koulutusohjelmien kehittämistä, opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, yhteisiä symposiumeja ym. Opiskelijavaihtoa yhteensä 9 kk lukuvuosittain puolin ja toisin. Vastaanottava yliopisto tarjoaa opiskelijoille ilmaisen majoituksen ja stipendin.

- Venäjän tiedeakatemian Karjalan tiedekeskus (Petroskoi). Vuonna 1995 uusittu (alun perin vuonna 1992 solmittu) sopimus koskee yhteisiä tutkimushankkeita, julkaisuja, konferensseja, seminaareja, ym. Rahoitusehdot määritellään erillisissä pöytäkirjoissa.
- Pietarissa toimiva Venäjän tiedeakatemian historian instituutti. Vuonna 2003 solmittu monenkeskinen sopimus koskee koulutus- ja tutkimusyhteistyötä historian alalla, muina yhteistyökumppaneina Petroskoin valtionyliopisto ja Göttingenissä toimiva historiaan erikoistunut Max-Planck-instituutti.

Viro, Latvia ja Liettua

- Latvian yliopisto (Riika). Vuonna 1993 solmittu sopimus koskee mm. opettaja- ja opiskelijavaihtoa ja tutkimusyhteistyötä.
- Tarton yliopisto. Vuonna 1989 solmittu sopimus (uusittu 1997) koskee opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, symposiumien, työpajojen ym. järjestämistä. Sopimus uusitaan keväällä 2004.
- Vilnan yliopisto. Vuonna 1993 solmittu yhteistyösopimus (uusittu 2002) koskee opettaja-, tutkija- ja opiskelijavaihtoa, yhteisiä tutkimushankkeita, symposiumeja ja seminaareja. Vastaanottava yliopisto tarjoaa opiskelijoille majoituksen ja stipendin, tarjoaa tutkijoille ja opettajille työtilat sekä auttaa asunnon hankkimisessa.

Laitoskohtaisia sopimuksia on ainakin soveltavan kasvatustieteen laitoksella ja Viron musiikkiakatemian musiikkikoulutuksen instituutilla (Suomen ja Viron musiikkikasvatusta koskeva tutkimusyhteistyö, solmittu 2002) sekä Yhteiskuntapolitiikan ja filosofian laitoksella ja Tallinnan pedagogisen yliopiston sosiaalityön tiedekunnalla (sopimus sosiaalialan koulutus- ja tutkimusyhteistyöstä, solmittu 1994).

2 Opiskelija- ja harjoittelijavaihto

Opiskelijatietojärjestelmään kirjattujen vaihtotapahtumien mukaan vuosina 2000–2003 Venäjällä opiskeli tai suoritti harjoittelua 99 Joensuun yliopiston opiskelijaa, Virossa 9, Latviassa 9 ja Liettuassa 8. Joensuuhun saapuneita opiskelijoita oli Venäjältä 48, Virosta 8, Latviasta 8 ja Liettuasta 26. Syksyllä 2003 Joensuun yliopiston 174 ulkomaalaisesta opiskelijasta oli kansalaisuuden mukaan venäläisiä 20, liettualaisia 7 ja virolaisia yksi.

Venäläisten yliopistojen kanssa on ollut opiskelijavaihtoa etupäässä kahdenvälisen yhteistyösopimusten perusteella, CIMO:n FIRST-vaihto-ohjelmassa sekä venäjän kielen oppiaineiden Opiskelu Venäjällä-kokonaisuudessa. Baltian maiden kanssa opiskelija- ja harjoittelijavaihto on toteutettu Euroopan unionin Erasmus- ja Leonardo da Vinci-ohjelmissa. Joensuun yliopisto on koordinoanut vuodesta 2000 lähtien Leonardo-harjoittelijavaihtohankkeita, joissa on käynnistynyt harjoittelijavaihto mm. Liettuan kanssa.

Kahdenvälisiin yhteistyösopimuksiin perustuva opiskelijavaihto

Joensuun yliopistolla on kahdenvälisiin yhteistyösopimuksiin perustuvaa säännöllistä opiskelijavaihtoa seuraavien venäläisten yliopistojen kanssa:

- Herzenin pedagoginen yliopisto (lukuvuodeksi 2004–2005 haettavana 4 opiskelupaikkaa lukukaudeksi tai 2 paikkaa lukuvuodeksi)
- Moskovan lingvistinen yliopisto (8 kk lukuvuodessa puolin ja toisin)
- Petroskoin valtionyliopisto (lukuvuodeksi 2004–2005 haettavana 2-3 opiskelupaikkaa, yhteensä 12 kk)
- Pietarin valtionyliopisto (lukuvuodeksi 2004–2005 haettavana 1-2 opiskelupaikkaa, yhteensä 9 kk)

Kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvassa opiskelijavaihdossa pyritään vastavuoroisuuteen. Käytännössä tämä on toteutunut varsin hyvin. Joensuusta venäläisiin yliopistoihin lähtijät ovat tyypillisesti venäjän kielen opiskelijoita (Joensuu, Savonlinna), jotka haluavat täydentää kielitaitoaan, suorittaa tutkintoon hyväksyttäviä erityiskursseja tai valmistella opinnäytetyötään. Heidän lisäksi Venäjällä on opiskellut eräitä kasvatustieteen, maantieteen ja historian pääaineopiskelijoita. Joensuuhun ja Savonlinnaan saapuvat venäläiset ovat yleensä englannin kielen opiskelijoita, mutta joukossa on ollut myös maantiedettä ja metsätieteitä opiskelleita. Kahdenvälisen vaihdon heikkoutena on se, ettei lähtijöillä ole useinkaan selvää käsitystä siitä mitä he voivat Venäjällä suorittaa tai että suoritettuja kursseja on ollut vaikeaa sovittaa suomalaiseen opinto-ohjelmaan. Miinuspuolelle voidaan laskea myös saapuvista opiskelijoista yliopistolle aiheutuvat kustannukset (vaihtosopimuksien mukaan vastaanottava yliopisto tarjoaa opiskelijalle majoituksen ja stipendin).

Finnish-Russian Student Exchange Programme, FIRST

FIRST on vuonna 2000 käynnistynyt kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMO:n rahoittama Suomen ja Venäjän opiskelijavaihto-ohjelma. Joensuun yliopisto on koordinoanut vuodesta 2000 alkaen ohjelman *Cross-Border Network* -hanketta, jossa kolmatta tai neljättä vuotta yhteiskuntatieteitä (mm. taloustieteet, yhteiskuntamaantiede), historiaa, kulttuurintutkimusta, biologiaa, metsätieteitä tai ortodoksista teologiaa opiskelevat opiskelijat voivat hakea lukukaudeksi (vähintään 3 kk) seuraaviin yliopistoihin Pietarissa ja Petroskoissa:

- Hertenin pedagoginen yliopisto, Pietari
- Karjalan tasavallan pedagoginen yliopisto
- Luoteis-Venäjän teknillinen yliopisto
- Petroskoin valtionyliopisto
- Pietarin metsäteknillinen akatemia
- Pietarin taloustieteellinen yliopisto
- Pietarin valtionyliopisto
- Pietarin teknillinen korkeakoulu
- Pietarin ortodoksinen hengellinen akatemia
- Venäjän oikeusministeriön akatemian filiaali Petroskoissa

Vaihtoon lähtevien on pystyttävä opiskelemaan venäjän kielellä. Vaihtopaikkaa ei voida myöntää venäjän kielen opiskeluun. Venäläisten tulijoiden odotetaan osallistuvan johonkin englanninkielisistä opinto-ohjelmista, suomea osaavat voivat opiskella suomeksi. Lähtevät opiskelijat saavat Joensuun yliopistolta matka-avustuksen. FIRST-vaihtoon osallistuvat venäläiset opiskelijat saavat n. 510 € kuukausittaisen stipendin. Joensuun yliopisto on maksanut venäläisten opiskelijoiden puolesta Ylioppilaskunnan jäsenmaksun.

Ohjelmasta on saatu sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia. Saapuvien venäläisten opiskelijoiden määrä on kasvanut (15 henkeä vuosina 2000–2002), mutta Joensuusta on ollut vaikeaa löytää suomalaisia opiskelijoita, joilla olisi riittävä venäjän kielen taito. Tämä on johtanut ei-toivottuun epätasapainoon (vuosina 2000–2002 ohjelman puitteissa opiskeli Venäjällä vain neljä suomalaista opiskelijaa). Ongelmana on ollut myös eurooppalaisen ECTS-järjestelmän soveltaminen Venäjällä.

Sokrates/Erasmus

Erasmus-vaihto on korkeakouluja koskeva osa Euroopan unionin laajempaa Sokrates-koulutusohjelmaa. Ohjelmaan voivat osallistua EU:n 15 jäsenvaltiota sekä ETA-maat Islanti, Norja ja Liechtenstein. Lisäksi ohjelman piiriin kuuluvat Keski- ja Itä-Euroopan assosioituneet maat, mukaan luettuna Viro, Latvia ja Liettua.

Erasmus-vaihtoon voivat lähteä kaikkien alojen perustutkinto- ja jatko-opiskelijat, jotka ovat opiskelleet yliopistossa vähintään yhden lukuvuoden ajan. Ulkomailla voi opiskella 3-12 kuukautta. Ulkomaanopinnot on luettava täysimääräisinä hyväksi opiskelijan kotimaiseen tutkintoon. Vaihtoon voidaan lähteä vain sellaisiin yliopistoihin, joiden kanssa Joensuun yliopistolla on Erasmus – opiskelijavaihtosopimus yhdessä tai useammassa aineessa.

Joensuun yliopiston laitoksilla on Erasmus-vaihtosopimuksia seuraavien Baltian maiden korkeakoulujen kanssa:

Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos

- Tallinnan pedagoginen yliopisto
- Tarton yliopisto

Vieraiden kielten laitos

- Vilnan yliopisto

Kansainvälisen viestinnän laitos

- International Institute of Practical Psychology, Latvia
- Latvian yliopisto, Riika
- Vilnan yliopisto

Soveltavan kasvatustieteen laitos

- Riga Teacher Training and Educational Management Academy, Latvia
- Tallinnan pedagoginen yliopisto
- Tarton yliopisto
- Vilnan pedagoginen yliopisto

Savonlinnan opettajankoulutuslaitos

- Tallinnan pedagoginen yliopisto

Yhteiskuntapolitiikan laitos

- Tallinnan pedagoginen yliopisto

Biologian laitos

- Latvian yliopisto

Maantieteen laitos

- Klaipedan yliopisto, Liettua
- Latvian yliopisto
- Tarton yliopisto

Taloustieteiden laitos

- Concordia International University Estonia, Viro
- Kaunasin teknillinen yliopisto, Liettua
- Tarton yliopisto
- Vidzeme University College, Latvia
- Vilnan yliopisto (laitokset sekä Vilnassa että Kaunasissa)

Tietojenkäsittelytieteen laitos

- Vilnan yliopisto

Metsätieteellinen tiedekunta

- Liettuan maatalousyliopisto

Matkailualan verkostoyliopisto

- Vidzeme University College, Latvia

Vuosina 2000–2002 Erasmus-ohjelman puitteissa opiskeli Joensuun yliopistossa 45 Baltian maista saapunutta vaihto-opiskelijaa. Joensuusta Baltiaan lähtijöitä oli 15 henkeä. Tulijoista suurin osa oli Liettuasta, kun taas joensuulaisia kiinnosti eniten Viro.

Leonardo da Vinci/ABLE- ja Roundtable-hankkeet

Joensuun yliopiston vuosina 2000-2002 koordinoima *ABLE: Advancement of Business, Leadership and Entrepreneurship across the Baltic Sea* –hanke sekä kesäkuusta 2002 lähtien koordinoima *Roundtable: Reinforcing Quality Placements across the Baltic Sea* –hanke ovat antaneet Joensuun yliopiston ja Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun opiskelijoille mahdollisuuden ohjattuun ja opintoihin liittyvään, 3–12 kuukautta kestävään työharjoitteluun Liettuassa, Saksassa, Hollannissa tai Belgiassa. Hanketta koordinoi Joensuun yliopisto. Projekti päättyi toukokuun 2004 lopussa.

Vuosina 2000–2002 Liettuassa harjoitteli 21 Joensuun yliopiston opiskelijaa.

Venäjän kielen oppiaineiden Opiskelu Venäjällä –opintojakso

Vieraiden kielten ja Kansainvälisen viestinnän laitosten venäjän kielen oppiaineiden opetusohjelmiin sisältyy Opiskelu Venäjällä –opintojakso. Opiskelijat suorittavat toisen opintovuoden syksyllä venäläisessä yliopistossa (vuonna 2003 Pietarin tai Tverin valtionyliopisto) 15 ov:n laajuisen kokonaisuuden, johon kuuluu kielitaito, -tieto ja kirjallisuusopintoja sekä tutustumista venäläiseen yhteiskuntaan.

Opetusministeriön rahoittamaa Suomen yliopistojen venäjän kielen oppiaineiden yhteishanketta koordinoi Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutti. Vuosittain Opiskelu Venäjällä –jakson suorittaa noin 20 Joensuun yliopiston opiskelijaa.

Hankkeesta saadut kokemukset ovat enimmäkseen positiivisia. Vahvuutena on se, että opetus tapahtuu Suomessa laaditun ohjelman mukaan ja opintojakso on selkeä osa suomalaista tutkintoa.

3 Opettaja- ja tutkijavaihto

Joensuun yliopiston opetushenkilökunta on osallistunut aktiivisesti Erasmus-ohjelman tuella tapahtuvaan henkilövaihtoon Baltian maiden korkeakoulujen kanssa. Vuosina 2002–2003 vaihtoon osallistui 8 Joensuun yliopiston opettajaa.

KOTA-tietoihin raportoitua pitempiketoista (yli kaksi viikkoa) henkilöstövaihtoa ovat Venäjän ja Baltian maiden yliopistojen kanssa harjoittaneet mm. Suomen kielen ja kulttuuritieteiden laitos, Historian laitos, Kansainvälisen viestinnän laitos, Tietojenkäsittelytiede ja Metsätieteellinen tiedekunta.

Suurin osa henkilövaihdosta lienee opettajien ja tutkijoiden omiin kontakteihin perustuvia lyhytkestoisia vierailuja, jotka eivät näy tilastoissa. Yleisenä tendenssinä on viime vuosina ollut perusmäärärahojen niukkuudesta johtuva ulkomaanvierailujen selkeä vähentyminen.

Asia: Selvitys Luoteis-Venäjää, Baltian maita ja Kaliningradin aluetta koskevista tutkimus-, kehittämis- ja yhteistyöhankkeista

Raja-alueiden yhteiskuntakehitys ja kulttuurien vuorovaikutus on yksi Joensuun yliopiston strategiassaan määrittelemistä painopistealoista. Erityisen huomion kohteena on pohjoisen ja itäisen Euroopan reuna- ja raja-alueiden, erityisesti Suomen ja Venäjän, kehitys ja kulttuurien kohtaaminen osana eurooppalaista kokonaisuutta. Yliopistolla on keskeinen rooli kehitettävässä Joensuuhun raja- ja lähialueosaamisen kansallista ja kansainvälistä keskittymää, jossa yliopiston välitön toiminta-alue ulottuu Luoteis-Venäjän alueelle ja Baltiaan.

Laitoksia pyydetään vastaamaan omalta osaltaan seuraaviin kysymyksiin ja lähettämään vastaukset 12. syyskuuta 2003 mennessä suunnittelija Esa Anttikoskelle sähköpostitse osoitteella esa.anttikoski@joensuu.fi tai paperilla yliopiston kirjaamoon.

1. Luoteis-Venäjää, Baltian maita ja Kaliningradin aluetta koskevat tutkimushankkeet vuodesta 2000 lähtien

- a. Tutkimushankkeen nimi (myös englanniksi) ja tieteenala
- b. Lyhyt kuvaus hankkeesta
- c. Hankkeessa mukana olevat henkilöt Joensuun yliopistosta (nimi, titteli, laitos)
- d. Muut hankkeessa mukana olevat suomalaiset, venäläiset ja muut ulkomaalaiset tahot (nimi, titteli, laitos)
- e. Tutkimuksen aikataulu (selvitys koskee vuodesta 2000 lähtien toteutettuja tai suunnitteilla olevia hankkeita)
- f. Mahdollinen ulkopuolinen rahoitus

2. Luoteis-Venäjää, Baltian maita ja Kaliningradin aluetta koskevat jatko-opinnot vuodesta 2000 lähtien

- a. Lisensiaatintyöt ja väitökset, tekeillä olevat väitöskirjat
- b. Painopistealaaan liittyvät opintojaksot ja tutkijakoulutus

3. Muut kohdealuetta koskevat kehittämis- ja yhteistyöhankkeet (esim. TEMPUS- ja pohjoismaiset koulutushankkeet, selvitykset, tekninen yhteistyö) vuodesta 2000 lähtien

- a. Hankkeen nimi (myös englanniksi) ja ala
- b. Lyhyt kuvaus hankkeesta
- c. Hankkeessa mukana olevat henkilöt Joensuun yliopistosta (nimi, titteli, laitos)
- d. Muut hankkeessa mukana oleva suomalaiset, venäläiset ja muut ulkomaalaiset tahot (nimi, titteli, laitos)
- e. Hankkeen aikataulu (selvitys koskee vuodesta 2000 lähtien toteutettuja tai suunnitteilla olevia hankkeita)
- f. Mahdollinen ulkopuolinen rahoitus

Lisätietoja Esa Anttikoski puh. 2056